

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра української літератури імені акад. М. Возняка

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української літератури другої половини ХІХ століття»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація Українська мова та література
Факультет філологічний
Відділення: українська мова та література
Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»

Львів – 2024

Робоча програма з курсу «Історія української літератури другої половини XIX століття» для студентів спеціальності 035 Філологія; 03501 Українська мова та література. Львів, 2024. 76 с.

Розробник: доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури імені акад. М. Возняка **Корнійчук Валерій Семенович**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури імені акад. М. Возняка Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 року

Завідувач кафедри української літератури імені акад. М. Возняка

(Микитюк В. І.)

29 серпня 2024 року

Схвалено вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 року

Голова вченої ради

(Крохмальний Р. О.)

29 серпня 2024 року

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань (шифр, назва) 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
Модулів – 1	Напрямок (шифр, назва) 6.020303 філологія	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування) 035.01 Українська мова та література	2-й	
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 64		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 Аудиторних – 4 Самостійної роботи студента – 90	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	32 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		32 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		90 год.	
		ІНДЗ	
Вид контролю: іспит			

II. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «Історія української літератури другої половини XIX століття»

2.1. Актуальність. “Історія української літератури другої половини XIX століття” є складовою ланкою курсу “Історія української літератури”, провідною в системі формування майбутнього спеціаліста з української філології. Цей період дуже важливий не тільки як феномен літературний, а й як могутній ідеологічний чинник, бо ж саме на початку XIX ст. розв’язувалося кардинальне питання національного буття – бути чи не бути українській літературі, українській мові, українській культурі, Україні взагалі. І саме нова українська література (в особі її першого геніального представника Івана Котляревського) відповіла на це сакраментальне питання ствердно – бути! Однак аж до появи Тараса Шевченка над українською літературою висів “дамоклів меч” нерозуміння, невизнання, заборони, а то й духовного та фізичного знищення. Після Шевченка вже не могло бути й мови про занепад чи ліквідацію українського письменства, хоча такі спроби не припинялися не тільки протягом XIX-го, а й XX-го століття. Віроломний напад східних варварів із Московії 24 лютого 2022 року знову вкотре підняв проблему національного виживання, й духовні надбання української класики знову прислужилися в ідеологічній війні з супостатом. Водночас із виховними завданнями, українська література покликана розв’язати й суто естетичні проблеми. Актуальним на сучасному етапі є також подолання стереотипів її “неповноти”, міфу “романтичного народництва”, що особливо активно насаджується останнім часом.

2.2. Об’єкт вивчення – українська література другої половини XIX ст.

2.3. Предмет вивчення – основні події та факти літературного життя даного періоду; творчість головних учасників літературного процесу; функціонування літературних гуртків та шкіл; еволюція окремих родів та жанрів; існування літературних напрямків та стилів.

2.4. Мета вивчення курсу полягає в якнайбільш повному, достовірному, системному й послідовному висвітленні українського літературного процесу другої половини XIX ст. як окремого феномену в контексті всієї української літератури, у з’ясуванні закономірностей розвитку через включення в європейський контекст і внутрішньолітературні порівняння.

2.5. Методологічною основою курсу є принцип історизму: всі художні твори досліджуються у зв’язку з часом їх написання, з культурно-освітніми подіями, біографією того чи іншого автора, дотичними до аналізованого історико-літературного періоду, у контексті розвитку української літератури другої половини XIX ст. Застосовуються порівняльно-історичний, біо-бібліографічний, естетичний, психологічний, типологічний, комплексно-системний наукові методи.

2.6. Зв’язок курсу з іншими дисциплінами. Курс пов’язаний з такими дисциплінами: “Історія давньої української літератури”, “Історія української літератури першої половини XIX ст.”, “Історія української літератури XX ст.”, “Історія української літературної критики”, “Теорія літератури”, “Український фольклор”, “Історія України”.

2.7. Контроль. Після курсу студенти складають іспит, на якому перевіряються отримані знання (“відмінно” – “добре” – “задовільно” – “незадовільно”).

2.8. Технічна база курсу: конспект лекцій, рекомендована критична, історична, методична література, тексти художніх творів, електронні ресурси.

2.9. Після вивчення курсу студенти **повинні знати** основні тенденції функціонування і розвитку літературного процесу другої половини XIX ст. в Україні, творчість чільних українських письменників.

III. ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ЛЕКТОРІУ

3.1. ВСТУП

Суспільно-політична ситуація в Україні у другій половині XIX ст. та її вплив на культурно-мистецьке, літературне життя українського народу. Зародження, діяльність “Громад”, зв’язки “громадівців” із Галичиною. Роль “Просвіти” у національному відродженні України. Виникнення, реформування, діяльність НТШ, значення товариства у становленні та утвердженні української наукової думки.

Перший український журнал “Основа”. Галицькі народовські часописи “Вечерниці”, “Мета”, “Русалка”, “Нива”, “Правда”, “Зоря”, “Діло”, “Буковина”. Франківські видання: “Друг”, “Громадський друг”, “Дзвін”, “Молот”, “Світ”, “Дрібна бібліотека”, “Народ”, “Житє і слово”.

Програми, діяльність народовської, москвофільської, русько-української радикальної партій.

Ідейно-тематичні та жанрові пошуки української прози 50-60-х рр. Розвиток жанру оповідання у творчості Марка Вовчка, П.Куліша, Ю.Федьковича, А.Свидницького, Д.Мордовця, О.Стороженка, Ганни Барвінок, М.Олельковича, Д.Мороза, П.Кузьменка, Ф.Заревича, Б.Дідицького та ін. Романи П.Куліша, О.Стороженка, А.Свидницького.

Новаторство та епігонство української поезії 50-60-их рр. Вплив Т.Шевченка на творчість П.Куліша, Л.Глібова, Ю.Федьковича, С.Руданського, О.Кониського, О.Навроцького, В.Шашкевича, С.Воробкевича та ін.

Розширення тематичних та жанрово-стильових меж прози 70-90-х рр. Еволюція жанру повісті у творчості І.Нечуя-Левицького, Панаса Мирного, О.Кониського, Олени Пчілки, І.Франка. Становлення соціально-психологічного роману. Поява повістей і романів із життя інтелігенції. Історичні повісті і романи.

Роль М.Драгоманова у розвитку суспільно-політичного та культурного життя в Україні.

70-90-і роки – новий етап у розвитку української поезії, жанрова своєрідність, тематична різноманітність, епічність зображення, ритміко-інтонаційне багатство. Поезія М.Старицького, Б.Грінченка, Олени Пчілки, Я.Щоголіва, І.Манжури.

Розвиток українського театру у 70-90-х рр. Відновлення театрального життя в Галичині. Діяльність театру “Руської бесіди”. Створення українського театру корифеїв. Драматургія І.Карпенка-Карого, М.Кропивницького, Б.Грінченка, Олени Пчілки, І.Франка.

Розвиток соціально-побутової драми. Виникнення соціально-психологічної драми. Еволюція жанру комедії. Історична драма і трагедія. Драматургія Г.Цеглинського, С.Воробкевича, О.Огоновського, К.Устияновича.

Розвиток західноукраїнської прози у 70-90-х рр. Локальність “галицької” тематики і загальноукраїнський, загальнолюдський характер малої прози М.Павлика, С.Коваліва, Т.Бордуляка, Є.Ярошинської. Емігрантська тематика західноукраїнської прози. Особливості стильової манери Н.Кобринської.

3.2. ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ (1819–1897)

Світоглядні, історіософські позиції П.Куліша, їхня еволюція. Літературно-видавнича діяльність письменника. Поетичні збірки П.Куліша “Досвітки”, “Хуторна поезія”, “Дзвін”, “Хуторні недогарки”, “Позичена кобза”. Жанрово-стильове багатство поезій. Поєми П.Куліша. Перекладацька діяльність письменника. І.Франко про поетичну творчість та переклади П.Куліша. “Чорна рада” – перший історичний роман в українській літературі. Складність проблематики, особливості композиції, жанрово-художня

своєрідність твору. Значення діяльності П.Куліша в розвитку української літератури і культури.

3.3. МАРКО ВОВЧОК (1833–1907)

Літературний феномен Марії Вілінської-Маркович. Періодизація творчості Марка Вовчка. “Народні оповідання” – нове явище в українській літературі. Жанр героїко-романтичної повісті-казки в прозі письменниці (“Маруся”, “Кармелюк”, “Невільничка”, “Дев’ять братів і десята сестриця Галя”). Проблема авторства “Народних оповідань”.

3.4. ОЛЕКСА СТОРОЖЕНКО (1806–1874)

Психологічна роздвоєність письменника. Історико-легендарні, пригодницькі, фольклорно-гумористичні сюжети у малій прозі О.Стороженка. Історична основа, народно-фантастична екзотика, мелодраматизм, натуралізм у романі “Марко Проклятий”. Проблема жанру твору.

3.5. АНАТОЛЬ СВИДНИЦЬКИЙ (1834–1871)

Нешасливий талант письменника. Роман “Люборацькі” А.Свидницького – перший український соціально-побутовий роман, роман виховання. Історія написання й видання твору, особливості жанру й композиції, проблематика, система образів, художня майстерність. Поезії А.Свидницького. Мала проза письменника. Етнографічно-фольклорні розвідки. І.Франко про творчість А.Свидницького.

3.6. ЮРІЙ ФЕДЬКОВИЧ (1834–1888)

Суспільно-політичні та літературно-естетичні погляди Ю.Федьковича. Вплив поезії Т.Шевченка на творчість Ю.Федьковича. Основні мотиви поезії. Своєрідність жовнірської поезії, її зв’язок з народнопісенною традицією. Поема “Дезертир” – “корона поетичної творчості Ю.Федьковича” (І.Франко). Романтичний пафос поеми “Дук’ян Кобилиця”, балад “Довбуш”, “Юрій Гінда”, “Киртчали”.

Новаторство прози Ю.Федьковича. Мораль та етика гуцулів в оповіданнях “Люба-згуба”, “Серце не навчити”, “Таліанка”, “Дністрові кручі”. Жовнірська проза: “Побратим”, “Штефан Славич”, “Сафат Зінич”, “Три як рідні брати”. Особливості стильової манери письменника.

3.7. ЛЕОНІД ГЛІБОВ (1829–1893)

Національний характер байок Л.Глібова. Жанрова своєрідність, актуальність тематики і проблематики. Особливості гумору і сатири, афористичність мови письменника. Елегійно-романтичний характер лірики Л.Глібова. Співробітництво Дідуся Кенира з львівським дитячим журналом “Дзвінок”.

3.8. СТЕПАН РУДАНСЬКИЙ (1834–1873)

Українська душа письменника. Фольклорна основа ранніх балад С.Руданського. Громадські мотиви лірики поета. Жанр віршованої гуморески (“співомовки”) у творчості С.Руданського. Сміхова культура поета. Історичні поеми С.Руданського. «Байки світові». Перекладацька діяльність письменника.

3.9. ІВАН НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ (1838–1918)

Життєвий і творчий шлях письменника. Проблематика, композиційні особливості, поетика повістей І.Нечуя-Левицького. Особливості гумору, комізм ситуацій, своєрідність характерів у соціально-побутових повістях І.Нечуя-Левицького. І.Франко про повісті І.Нечуя-Левицького. “Хмари”, “Над Чорним морем” – перші українські романи з життя інтелігенції. Тематика і проблематика історичних романів І.Нечуя-Левицького “Князь Єремія Вишневецький”, “Гетьман Іван Виговський”. Драматургія письменника. “На Кожум’яках”, “Голодному й опеньки – м’ясо”, “Маруся Богуславка”.

3.10. ПАНАС МИРНИЙ (1849–1920)

Рання творчість Панаса Мирного. Повість “Лихі люди” – перший твір української народницької літератури. Економічне становище українського села до і після реформи 1861 р. у повістях “Голодна воля”, “Лихо давнє і сьогочасне”. Проблема “пропащої сили” у прозі Панаса Мирного. Історія створення, генезис, проблематика, особливості сюжету та композиції, система образів роману Панаса Мирного та Івана Білика “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”. Соціально-психологічний роман “Повія”: історія написання і публікації, композиція, соціально-психологічний детермінізм поведінки головної героїні. Мала проза письменника. Соціальний характер конфлікту, особливості композиції, засоби творення образів у драмі Панаса Мирного “Лимерівна”.

3.11. БОРИС ГРІНЧЕНКО (1863–1910)

Життєвий і творчий подвиг Б.Грінченка. Жанрово-стильова різноманітність поезії Василя Чайченка. Тематика, проблематика, художня майстерність поем Б.Грінченка. Світ дитини у малій прозі письменника.

Сатиричні оповідання Б.Грінченка. Реалізм повістей “Сонячний промінь”, “На розпутті”, “Серед темної ночі”, “Під тихими вербами”. Драматичні твори Б.Грінченка. Особливості індивідуального стилю письменника.

3.12. ОЛЕНА ПЧІЛКА (1849–1930)

Письменниця і мати. Роль і місце Олени Пчілки в українському літературному процесі. Збірка поезій “Думки-мережанки”. Тема емансипації жінки у творчості Олени Пчілки. Поеми Олени Пчілки. Життя української інтелігенції в прозі письменниці. Твори Олени Пчілки для дітей і про дітей. Драматичні твори письменниці. Взаємини Олени Пчілки і Лесі Українки.

3.13. ОЛЕКСАНДР КОНИСЬКИЙ (1836–1900)

Діяльність О.Кониського-“громадівця”. Зв’язки письменника з Галичиною. Мала проза О.Кониського. Проблема українського села у творчості письменника. Повість “Юрій Горовенко”. Інші повісті О.Кониського.

3.14. ЯКІВ ЩОГОЛІВ (1824–1898)

Суспільно-політичні та естетичні погляди Я.Щоголіва. Традиції харківської школи романтиків у поезії Я.Щоголіва. Запізнений романтик. Образ України. Образи запорожця і гречкосія у віршах поета. “Ремеслові” поезії. Майстерність пейзажної лірики Я.Щоголіва.

3.15. ІВАН МАНЖУРА (1851–1893)

І.Манжура – поет українського степу. Соціальні мотиви творчості поета. Інтимна лірика І.Манжури. Віршована обробка фольклорних мотивів. Поєми І.Манжури. І.Манжура та О.Потебня.

3.16. ВАСИЛЬ МОВА (ЛИМАНСЬКИЙ) (1842–1891)

Творчість В.Мови (Лиманського). Проблематика, тематика, стильова різноманітність поем В.Мови (“Троїсте кохання”, “На степи”, “Ткачиха”). Драма “Старе гніздо і молоді птахи” – особливості конфлікту, композиції, система персонажів.

3.17. ПАВЛО ГРАБОВСЬКИЙ (1864–1902)

Еволюція світогляду та літературно-естетичних позицій П.Грабовського. Роль і значення поезії у суспільно-політичному житті народу. Тема тяжкого становища трудового люду в поезіях П.Грабовського. Тюремна лірика поета. Образ України у поезії П.Грабовського. Перекладацька діяльність письменника. Новаторство поезії П.Грабовського.

3.18. МИХАЙЛО СТАРИЦЬКИЙ (1940–1904)

Новаторство поезії М.Старицького. Театральна діяльність М.Старицького. Тематика і проблематика “сільських” п’єс М.Старицького. Життя інтелігенції у драмах “Талан”, “Розбите серце”. Історичні драми М.Старицького “Богдан Хмельницький”, “Маруся Богуславка”, “Облога Буші”. Художня проза письменника. Перекладацька практика М.Старицького. Роль і місце М.Старицького в історії української культури.

3.19. МАРКО КРОПИВНИЦЬКИЙ (1840–1910)

М.Кропивницький – видатний актор, драматург, режисер, організатор театральної справи. Особливості драматичного конфлікту у п’єсі “Дай серцю волю, заведе в неволю”. Реалістичне відтворення нових пореформених явищ в українському селі у драмі “Доки сонце зійде, роса очі виїсть”. Відкриття “галереї” українських “чумазих” (“Глитай, або ж Павук”). Комедії М.Кропивницького.

3.20. ІВАН КАРПЕНКО-КАРИЙ (1845–1907)

Життя і творчість письменника. Проблема соціального розшарування в українському селі. Традиційність сюжету і новаторство письменника у драмі “Наймичка”. Психологізм соціально-побутової драми “Безталанна”. “Драми стягання”: жанр комедії у творчості І.Карпенка-Карого (“Розумний і дурень”, “Сто тисяч”, “Хазяїн”). Своєрідність конфлікту, особливості гумору у комедії “Мартин Боруля”. Діалогія “Суєта”, “Житейське море” – проблема взаємин інтелігенції і народу. Історична тематика у творчості І.Карпенка-Карого.

3.21. ІВАН ФРАНКО (1856–1916)

Суспільно-політичні, філософські, естетичні погляди І.Франка. Романтичний характер першої поетичної збірки “Баляды и розказы”. Збірка “З вершин і низин” як етапне явище в українській літературі. Своєрідність композиції. Поетика циклів. Жанр сонета в поезії І.Франка. “Проскрибовані” поезії збірки “З вершин і низин”. Інтимна лірика І.Франка. “Зів’яле листя” – вершина ліричної творчості письменника. Концепція ліричного героя. Філософія життя і смерті у ліричній драмі І.Франка. “Зів’яле листя” в

оцінці літературної критики. Морально-етичні засади збірки “Мій Ізмарагд”. Жанрова своєрідність збірки. Образ автора і образ ліричного героя у збірці “Із днів журби”. Майстерність Франка-поета у збірці “Semper tiro”. Своєрідність збірки “Давне й нове”. Редакторська робота І.Франка над збіркою “Із літ моєї молодості”.

Проблематика та жанрова різноманітність поем І.Франка. Соціально-побутові поеми. Літературна критика про поему “Панські жарти”. Сатиричні поеми. Історичні поеми. Філософські поеми. Проблема взаємин особи і суспільства, вождя і народу у поемах І.Франка. Поема “Мойсей” – вершина творчості І.Франка.

Жанрово-тематична різноманітність прози І.Франка. Авантюрно-пригодницький роман “Петрії і Довбушуки”. Робітнича тематика у малій прозі І.Франка. Дві редакції повісті “Воа constrictor”. Концепція твору, естетичні функції ретроспекції у змалюванні життя героя. Роль образів-символів у повісті. Роман “Борислав сміється” – “змалювання небувалого в окрасці бувалого”. Особливості сюжету і композиції. Система образів роману. Галицьке село у малій прозі письменника. Світ дитини у прозі І.Франка. Сатиричні оповідання. Твори з життя інтелігенції. Образ нової людини у студії “На дні”, нарисі “Моя стріча з Олексою”. Історична тема у прозі І.Франка. Проблема взаємин інтелігенції і народу у романах “Лель і Полель”, “Перехресні стежки”. Морально-етична проблематика романів “Для домашнього вогнища”, “Основи суспільності”. Автобіографізм незакінченого роману “Не спитавши броду”. Повість “Великий шум”.

Соціально-психологічна драма “Украдене щастя”. Фольклорна основа твору. Художня своєрідність і сценічність драми. Доля і становище учителя в Галичині у драмі “Учитель”. Історичні драми І.Франка. Жанр комедії у творчості письменника.

Перекладацька діяльність І.Франка. Роль і місце І.Франка в історії світової культури.

V. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА № 1 “ЧОРНА РАДА” П.КУЛІША – ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ІСТОРИЧНИЙ РОМАН

1. Історичні, фольклорні та літературні джерела роману.
2. Сюжетні колізії «Чорної ради». Хронотоп твору.
3. Руїна очима Пантелеймона Куліша. Образ автора в романі.
4. Система персонажів «Чорної ради».
5. Історичні персонажі твору. Проблема взаємин вождя і народу.
6. Протистояння січового і городового козацтва. Причини конфліктів. Авторські симпатії та антипатії.
7. Образ Московії. Перші паростки «гібридної» війни.
8. Батьки і діти в романі.
9. Любовний «чотирикутник» «Чорної ради».
10. Національна своєрідність роману.
11. Народнопоетична основа твору. Мова і стиль «Чорної ради».

Дискусійні питання

- 1) «Чорна рада» – волтерскоттівський тип роману чи оригінальний художній твір?
- 2) Як впливають світогляд автора та його історична концепція на відтворення подій у романі? Чим зумовлені симпатії й антипатії письменника до своїх героїв?
- 3) «Проміняв жінку на тютюн та люльку...». Проблема козацького вибору: шабля чи жінка?
- 4) Quo vadis: Україна на різнодоріжжі: Іван Виговський – Яким Сомко – Іван Брюховецький?
- 5) Родина Череванів: хто в домі господар?
- 6) За що кохають Лесю Череванівну?
- 7) Чи можна вважати Кирила Тура героєм байронічного типу?
- 9) Чому саме Богдан Чорногор – «побро» Кирила Тура?
- 10) «Чорна рада» – романтика і реалізм?
- 11) Роман Пантелеймона Куліша у свідаді сучасності.

Список літератури

1. *Багрій Р.* Шлях сера Вальтера Скотта на Україну («Тарас Бульба» М. Гоголя і «Чорна рада» П. Куліша в світлі історичної романістики Вальтера Скотта). Київ, 1993.
2. *Величко С.* Літопис. Київ, 1991. Т. 1.
3. *Вороний М.* Пантелеймон Куліш // *Вороний М.* Поезії. Переклади. Критика. Публіцистика. Київ, 1996. С. 566–575.
4. *Гармата А.* Авторська інтерпретація історичних образів у романі П. Куліша «Чорна рада» // Літературний процес: методологія, імена, тенденції: збірник наукових праць. Серія: Філологічні науки. Київ, 2010. № 1. С. 69–73.
5. *Гречанюк Ю.* Пригодницько-любовна інтрига в романі П. Куліша «Чорна рада»: історична ймовірність чи авторська вигадка // Матеріали V конгресу Міжнародної асоціації українців: Літературознавство. Чернівці, 2003. Кн. 2. С. 56–58.
5. *Гуляк А.* Контрверсія роману П. Куліша «Чорна рада» // Наука і сучасність. Збірник наукових праць. Київ, 1998. Вип. 1. С. 171–181.
6. *Гуляк А.* Пантелеймон Куліш – фундатор українського історичного роману //

- Мовознавство. Літературознавство. Методика. Збірник наукових праць Уманського педуніверситету імені П. Тичини. Умань, 1999. С. 125–131.
7. Гуляк А. Специфіка жанру історичного роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада» // Визвольний шлях. 2006. Кн. 1. С. 64–79.
  8. Девдюк І. Образ Кирила Тура у романі П. Куліша «Чорна рада» як героя байронічного типу // Султанівські читання: збірник статей. Івано-Франківськ, 2012. Вип. 2. С. 31–32.
  9. Дзира І. Органічний зв'язок мови «Літопису Самовидця» й роману П. Куліша «Чорна рада» // Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету. Серія: Історичні науки. Кам'янець-Подільський, 2004. Т. 13. С. 501–506.
  10. Зборовська Н. Аристократичний код мужності і маргіналізації України у «Чорній раді» П. Куліша // Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. Київ, 2006. С. 121–131.
  11. Зеров М. Куліш: «Чорна рада» // Зеров М. Твори: У 2 т. Київ, 1990. Т. 2. С. 196–203.
  12. Івашиків В. Пантелеймон Куліш і його «Чорна рада» // Куліш П. Чорна рада. Хроніка 1663 року. Київ, 1991.
  13. Івашиків В. Художня, літературознавча і фольклорна парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша. Львів, 2009.
  14. Крижанівський В. Кулішівський образ Якіма Сомка у «Чорній раді»: історіографічне та джерелознавче підґрунтя // Література та культура Полісся: збірник наукових праць. Серія: Філологічні науки. Ніжин, 2015. Вип. 80. С. 37–44.
  15. Куліш П. Повість про український народ. Львів, 2006.
  16. Літопис гадяцького полковника Григорія Граб'янки. Київ, 1992.
  17. Літопис Самовидця. Київ, 1971.
  18. Нахлік Є. Пантелеймон Куліш // Куліш П. Твори: В 2 т. Київ, 1994. Т.1. С.5–36.
  19. Нахлік Є. Пантелеймон Куліш: особистість, письменник, мислитель: У 2-х т. Київ, 2007.
  20. Неділько В. Пантелеймон Куліш // Нові імена в програмі з української літератури. Київ, 1993. С.5–37.
  21. Пантелеймон Куліш і українське національне відродження: Доповіді та повідомлення наукової конференції, присвяченої 175-роковинам від дня народження письменника. Харків, 1995.
  22. Пилипюк Л. Художній час і художній простір у творі П. Куліша «Чорна рада» // Мова і культура: збірник наукових праць. Київ, 2010. Вип. 13. Т. 2. С. 292–298.
  23. Слоньовська О. «Гетьмани, гетьмани, якби-то ви встали...»: (Аналіз роману П. Куліша «Чорна рада») // Дивослово. 1994. № 12. С. 11–16.
  24. Слюсар А. Про психологізм у «Чорній раді» П. О. Куліша // Літературознавство: Матеріали IV конгресу Міжнародної асоціації українців (Одеса, 26–29 серпня 1999 р.). Київ, 1996. Кн. 1. С. 328–334.
  25. Ткачук М. Романтичний світ творів Пантелеймона Куліша. Тернопіль, 2014.
  26. Ткачук М. Художній дискурс роману «Чорна рада» Пантелеймона Куліша // Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових статей. Філологічні науки. Запоріжжя, 2008. № 2. С. 231–238.
  27. Федорук О. Структура роману Куліша «Чорна рада»: історія тексту // Спадщина. Літературне джерелознавство. Текстологія. Київ, 2016. Т. 10. С. 168–200.
  28. Шубравський В. Перед світанком (Про творчість письменника П. О. Куліша) // Вітчизна. 1969. № 9. С. 180–185.
  29. Янковська Ж. Фольклорно-етнографічні мотиви роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада» // Вісник Львівського університету: збірник наукових праць. Серія: Філологія. Львів, 2010. Вип. 43. С. 208–215.

ТЕМА № 2

“ЛЮБОРАЦЬКІ” АНАТОЛЯ СВИДНИЦЬКОГО – РОМАН ВИХОВАННЯ

1. Історія публікації роману.
2. Сюжетно-композиційні особливості твору. Проблема жанру.
3. Часопростір «Люборацьких».
4. Проблема батьків і дітей у романі.
5. Антось Люборацький: «*дав Бог дарування, та лиха доля лиху дорогу показала*».
6. Мася Люборацька: «*начебто шляхтянка... і боса*».
7. Проблема «кресової культури» в Україні.
8. «Хрестовий похід» Тимохи Петропавловського.
9. «Близнець» Т. Шевченка і «Люборацькі» А. Свидницького – проблема національного звиродніння.
10. «Люборацькі» та «Очерки бурси» М. Помяловського: порівняльно-культурологічні аспекти.
11. Комічне і трагічне в романі «Люборацькі».
12. Автобіографізм роману. Симпатії й антипатії письменника.

Дискусійні питання

- 1) Як вплинула би своєчасна публікація роману «Люборацькі» на розвиток української прози 60–70-х років XIX ст.?
- 2) У чому причини руйнування «старосвітськості» отця Гервасія та його паніматки?
- 3) «Свинарія» або «пансіон»: чи був можливим інший шлях національної освіти і виховання?
- 4) Чи справді мала рацію стара Люборацька, коли говорила, що «*будуть не ученики, а мученики; не учителі, а мучителі*»?
- 5) Прокоментуйте фразу з роману: «*Лівобіцькі міста для правобічан здаються селами*».
- 6) Чи існує у творі проблема національної несумісності?
- 7) Яка сентенція точніше характеризує прагматизм Галі, коханої Антося: «*Краще синиця в руках чим журавель в небі*» чи «*Любов любов'ю, а життя життям*»?
- 8) Звідки беруться такі типи, як Іпатій Робусинський?
- 9) Чому гине сім'я Люборацьких?

Список літератури

1. Герасименко В. Анатолій Свидницький: літературний портрет. Київ, 1959.
2. Герасименко В. Життя і творчий шлях А. П. Свидницького // *Свидницький А.* Твори. Київ, 1958. С. 3–33.
3. Данюк Н. Метод психологізації у творчості Анатолія Свидницького // *Слово і Час.* 2005. № 6. С. 80–83.
4. Данюк (Фігурна) Н. Проблема української жінки (на матеріалі роману А. Свидницького «Люборацькі») // *Слово і Час.* 1999. № 11. С. 14–16.
5. Данюк Н. Про художню інтерпретацію теми села і міста у романі А. Свидницького «Люборацькі» // *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах.* 2001. № 3. С. 205–207.
6. Данюк Н. Українознавчі аспекти в романі А. Свидницького «Люборацькі» // *Українознавство в системі вищої освіти. Збірник наукових праць.* Київ, 2001. С. 226–230.
7. Жук Н. Анатолій Свидницький: Нарис життя і творчості. Київ, 1987.
8. Зайченко І. Літературно-педагогічне новаторство А. Свидницького // *Історія педагогіки.* Київ, 2010. Кн. 2. С. 297–302.
9. Зарва В. Жанровий синкретизм роману «Люборацькі» А. Свидницького // *Наукові записки. Серія: Літературознавство.* Тернопіль, 2006. Вип. XIX. С. 45–54.
10. Зеров М. Анатолій Свидницький, його постать і твори // *Зеров М.* Твори: У 2 т. Київ, 1990. Т. 2. С. 323–359.

11. *Зорич О.* Анатолій Свидницький // Нові імена в програмі з української літератури. Київ, 1993. С. 70–77.
12. *Сиваченко М.* Анатолій Свидницький і зародження соціального роману в українській літературі. Київ, 1962.
13. *Сохацька Є.* Т. Г. Шевченко і А. П. Свидницький: Типологічне зіставлення повісті «Близнець» Т. Г. Шевченка і роману «Люборацькі» А. П. Свидницького // Т. Г. Шевченко і Поділля: Тези доповідей науково-практичної конференції, присвяченої 175-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка: У 2 ч. Кам'янець-Подільський, 1989. Ч. 2. С. 23–26.
14. *Філь Ю.* Матеріяли до біографії А. Свидницького // Записки історично-філологічного відділу ВУАН. 1925. Кн. 5. С. 32–40.
15. *Франко І.* Анатоль Патрикійович Свидницький (Уваги до його «Люборацьких») // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 27: Літературно-критичні праці (1886–1889). С. 7–8.
16. *Хропко П.* Нерозквітлий таланти (До 150-річчя з дня народження А. Свидницького) // Дніпро. 1984. № 8. С. 122–124.
17. *Хропко П.* Анатолій Свидницький // *Свидницький А.* Роман, оповідання, нариси. Київ, 1985. С. 5–26.
18. *Шевчук В.* Класик «розумного битопису» // Свидницький А. Люборацькі. Оповідання. Нариси. Київ, 2006. С. 5–46.
19. *Шкандрій М.* Денаціоналізація як трагедія: «Люборацькі» Анатолія Свидницького // *Шкандрій М.* В обіймах імперії: Російська і українська література новітньої доби. Київ, 2004. С. 236–246.

ТЕМА № 3

ГОТИЧНИЙ РОМАН “МАРКО ПРОКЛЯТИЙ” О. СТОРОЖЕНКА

1. Історія створення роману. Проблема жанру.
2. Особливості сюжету і композиції.
3. Фольклорна основа образу Марка Проклятого і його авторське трактування.
4. Одиссея Павла Кобзи.
5. Образ Єремії Вишневецького.
6. Кривоніс та його вовгурянці.
7. Жінки в романі, їхня роль у сюжетних колізіях твору.
8. Контамінація художніх систем у творі.
9. Мова і стиль роману.

Дискусійні питання

- 1) Чи «вписуються» чотири останні розділи роману в стильову манеру твору?
- 2) Шлях розвитку українського історичного роману: Вальтер Скотт – Куліш – Стороженко?
- 3) Чи можемо говорити про Едіпів комплекс Марка Проклятого?
- 4) Павло Кобза – княгиня Четвертинська: нерівне кохання?
- 5) Максим Кривоніс: історична особа і художній образ.
- 6) Які художні світи співіснують у романі?
- 7) Які стильові течії та художні принципи перехрещуються в “Маркові Проклятому”: романтизм, міфологізм, містицизм, готика, натуралізм, реалізм?..
- 8) Чи можемо вважати О. Стороженка предтечею «химерної прози»?

Список літератури

1. *Балушок В.* Архаїчні витоки образу Марка Проклятого // Слово і Час. 1996. № 11–12. С. 73–76.
2. *Бойко Н.* Поетика готичного роману в художній практиці Олекси Стороженка // Вісник Черкаського університету. № 25 (238). Серія: Філологічні науки. Черкаси, 2012. С. 40–45.
3. *Драгоманов М.* Слов'янські переробки Едіпової історії // Розвідки Михайла Драгоманова про українську народну словесність, письменство. Зладив М. Павлик. Львів, 1907. Т. 4. С. 1–196.
4. *Єфремов С.* Історія українського письменства. Київ, 1995. С. 402–403.
5. *Зеров М.* Олекса Стороженко // *Зеров М.* Твори: У 2 т. Київ, 1990. Т. 2. С. 219–224.
6. *Іщук А.* Олекса Стороженко // *Стороженко О.* Твори: У 2 т. Київ, 1957. Т. 1.
7. *Кримський А.* Чому Олекса Стороженко покинув писати по-українськи? // *Кримський А.* Твори: В 5 т. Київ, 1972. Т. 2. С. 545–548.
8. *Крутікова Н.* Гоголь та українська література (30–80 рр. XIX ст.). Київ, 1957.
9. *Міщук Р.* Українська оповідна проза 50–60-х років XIX ст. Київ, 1978. С. 90–93, 97–98, 149–151, 227–232.
10. *Павлюк Н.* Концепти «мить» та «вічність» у поетикальній структурі роману О. Стороженка «Марко Проклятий» // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Миколаїв, 2018. Вип. 2 (22). С. 60–65.
11. *Пойда О.* Олекса Стороженко: нарис життя і творчості. Вінниця, 2008.
12. *Пойда О.* Роман «Марко Проклятий» // Слово і Час. 1995. № 11–12. С. 23–27.
13. *Решетуша С.* «Марко Проклятий» – роман-експеримент (міфологічний аспект) // Слово і Час. 2006. № 9. С. 34–39.
14. *Романова Д.* Літературна обробка фольклорного образу вічного мандрівника (за романом Вальтера Скотта «Роб Рой» та повістю Олекси Стороженка «Марко Проклятий») // ЛОГОС. Мистецтво наукової думки. Філологічні науки. 2019. № 4. С. 157–158.
15. *Стешенко І.* Ол. П. Стороженко. Причинки до характеристики його творчості // ЗНТШ. 1901. Т. 43. Кн. 5. С. 1–46.
16. *Хропко П.* Творчість Олекси Стороженка в контексті української прози і літературно-критичної думки // Радянське літературознавство. 1988. № 9. С. 16–23.
17. *Хропко П.* Олекса Стороженко і його літературна спадщина // *Стороженко О.* Марко Проклятий: Повість. Оповідання. Київ, 1989.
18. *Шамрай А.* Українські оповідання Олекси Стороженка // *Стороженко О.* Твори: У 2 т. Харків; Київ, 1927. Т. 1.

ТЕМА № 4 РОМАНТИЧНА ПРОЗА ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

1. Жанрова своєрідність прозових творів Ю. Федьковича.
2. Тематика і проблематика малої прози.
3. Структура сюжету і композиції.
4. Природа конфліктів у прозі письменника.
5. Гуцульщина у творчості прозаїка.
6. Образи гуцульських легінів (характери, звички, вчинки, мораль).
7. Людина гір і цивілізація: проблема адаптації (на прикладі жовнірської прози).
8. Жіночі образи в прозі Ю. Федьковича.
9. Форми нарації. Автор та оповідач.
10. Фольклор і міфологія в прозі письменника.
11. Мова і стиль прози Ю. Федьковича.

Дискусійні питання

- 1) Чи можемо вважати «повістки» Ю. Федьковича новелами?

- 2) Як розв'язує письменник дилему «любов – побратимство»?
- 3) Дівчина-горянка в прозі Ю. Федьковича: королева чи «тінь» гуцула?
- 4) Чи існує взаємозв'язок між красою гірської природи й поезією гуцульської душі?
- 5) Чи ідеалізує письменник своїх героїв?
- 6) Які стильові риси домінують у прозі Ю. Федьковича?
- 7) Чим проза Ю. Федьковича відрізняється від попередньої літературної традиції?

Список літератури

1. *Гуць Г.* Юрій Федькович і західноєвропейська література. Київ, 1985.
2. *Добржанський О.* Юрій Федькович і початки українського національного відродження на Буковині // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 274–275: Слов'янська філологія. Чернівці, 2005. С. 7–11.
3. *Загайко П.* Вивчення творчості Юрія Федьковича. Київ, 1981.
4. *Защлюк М.* Художня майстерність Юрія Федьковича-прозаїка // Музейний щорічник. Чернівці, 2002. С. 46–50.
5. *Зеров М.* Осип Юрій Федькович та його повісті // *Зеров М.* Українське письменство. Київ, 2003. С. 578–595.
6. *Ковалець Л.* «Нема світа понад рідне»: образ Буковини в художньому осягненні Юрія Федьковича // Слово і Час. 2016. № 1. С. 3–12.
7. *Ковалець Л.* Новознайдена проза Юрія Федьковича // Слово і Час. 2009. № 8. С. 97–100.
8. *Ковалець Л.* Юрій Федькович: Історія розвитку творчої індивідуальності письменника: монографія. Київ, 2011.
9. *Коржупова А.* Юрій Федькович: Літературний портрет. Київ, 1963.
10. *Лесин В.* Юрій Федькович: До 150-річчя від дня народження. Київ, 1984.
11. *Маковей О.* Життєпис Осипа Юрія Гординського-Федьковича. Чернівці, 2005.
12. *Мельничук Б.* На вітвар України і людства // *Федькович Ю.* Твори. Т. I: Поезія. Ч. 1: Лірика. Чернівці, 2004.
13. *Мищук Р.* Українська оповідна проза 50–60-х років XIX ст. Київ, 1978.
14. *Нахлік Є.* Українська романтична проза 20–60-х років XIX ст. Київ, 1988. С. 262–271.
15. *Новик О.* Традиційність розкриття мотиву смерті у творах Юрія Федьковича // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство. 2009. Вип. XXII. С. 347–354.
16. *Пасічний В., Томашук Н.* Проза Юрія Федьковича // Юрій Федькович. Статті і матеріали. Чернівці, 1959. С. 97–103.
17. *Пивоваров М.* Юрій Федькович. Життя і творчість. Київ, 1954.
18. *Таран В.* Художні обрії прозових творів Ю. Федьковича // Українська література в загальноєвропейському контексті: збірник наукових праць. 2018. № 1. С. 289–293.
19. *Ткачук М.* Наративна своєрідність прозових творів Юрія Федьковича // Українська мова і література в школі. 2006. № 8. С. 59–63.
20. *Ткачук М.* Наратор-медіум у прозових творах Юрія Федьковича // *Studia Methodologica.* Тернопіль, 2005. Вип. 16. С. 148–155.
21. *Українка Леся.* Малорусские писатели на Буковине // *Українка Леся.* Зібрання творів: У 12 т. Київ, 1975–1979. Т. 8. С. 62–75.
22. *Шалата М.* Юрій Федькович. Життєвий і творчий шлях. Київ, 1984.
23. Юрій Федькович в розвідках і матеріалах. Київ, 1958.
24. *Юрійчук М., Івашкевич З.* Юрій Федькович. Семінарій. Київ, 1981.
25. *Яцук І.* Юрій Федькович: цікаві сторінки творчості. Чернівці, 1994.

ТЕМА № 5

ЛЕОНІД ГЛІБОВ – ТВОРЕЦЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ БАЙКИ

1. Джерела байок Л. Глібова. Мандрівні й оригінальні сюжети. Національна специфіка глібівської байки.
2. Жанрова своєрідність байок письменника.
3. Особливості сюжету і композиції.
4. Тематика і проблематика байок Л. Глібова:
  - а) викриття суспільних вад: здирства, сваволі, жорстокості, хабарництва, казнокрадства тощо;
  - б) сатиричне зображення системи судочинства;
  - в) показ антинародного характеру селянської реформи;
  - г) засудження марнотратства, невміння господарювати;
  - д) проблема залежності людини від влади грошей;
  - е) зображення морально-етичних вад: неробства, паразитизму, лицемірства, брехливості, чванства, пихатості, користолюбства, заздрощів, кругової поруки, п'янства, деспотизму тощо.
5. Образний світ байок письменника.
6. Засоби гумору і сатири.
7. Афористичність мови письменника-байкаря.

Дискусійні питання

- 1) Чи можна вважати Л. Глібова епігоном І. Крилова? Яка принципова різниця між творами цих письменників?
- 2) Який зв'язок творів Л. Глібова зі світовою байкарською традицією (Езоп, Лафонтен, Красіцький, Фредро, Сковорода, Боровиковський, Гребінка та інші)?
- 3) Що нового вніс письменник у розвиток української байки порівняно з попередниками (П. Білецький-Носенко, П. Гулак-Артемівський, Л. Боровиковський, С. Гребінка та інші)?
- 4) Як упізнати глібівську байку?
- 5) Чи помітний вплив фольклорних жанрів на байки Л. Глібова?
- 6) Наскільки прозорі алегорії творів байкаря?
  - 7) Чи є в байках Л. Глібова позитивні персонажі? Яку роль вони відіграють?
  - 8) Чи актуальні байки письменника? Які саме?

Список літератури

1. Бондар М. Леонід Глібов: Негативи, позитиви, маски // Слово і Час. 1997. № 4. С. 52–61.
2. Гінзбург Є., Крижанівський С. Світова байка на українській землі // Байки зарубіжних байкарів у переспівах і перекладах Микити Годованця. Київ, 1973.
3. Гур'єв Б. Леонід Іванович Глібов // Глібов Л. Твори. Київ, 1964.
4. Гур'єв Б. Леонід Глібов. Літературний портрет. Київ, 1965.
5. Денисюк І. Вивчення майстерності байок Л. Глібова у вузі // Денисюк І. Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. Львів, 2005. Т. 1: Літературознавчі дослідження. Кн. 2. С. 3–4.
6. Деркач Б. Крилов і розвиток жанру байки в українській дожовтневій літературі. Київ, 1977.
7. Деркач Б. Леонід Глібов. Життя і творчість. Київ, 1982.
8. Зарудня І. Компаративний аналіз байки І. Крилова і Л. Глібова «Вовк та ягня» // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Вип. 8: Педагогіка. Психологія. Філологія. Філософія. Переяслав-Хмельницький, 2006. С. 72–78.
9. Зубков С. Видатний байкар // Глібов Л. Байки. Поезії. Київ, 1991. С. 5–24.
10. Кислий Ф. Вивчення байки в школі: Посібник для вчителів. Київ, 1982.
11. Колесник П. Творчість Леоніда Глібова // Глібов Л. Твори: У 2 т. Київ, 1974. Т. 1.

12. *Мовчун А.* Леонід Глібов та його твори у шкільному вивченні // Дивослово. 2000. № 2. С. 44–52.
13. *Пільгук І.* Леонід Глібов (До 150-річчя з дня народження). Київ, 1977.
14. *Побідаш І.* Леонід Іванович Глібов – письменник, педагог, журналіст. Київ, 2004.
15. *Поліщук Я.* Роль Л. Глібова в розвитку жанру байки в українській дожовтневій літературі (до проблеми взаємодії літературних жанрів) // Глібовські читання, присвячені 160-річчю з дня народження поета. Квітень, 1987. Ніжин, 1987. С. 4–5.
16. *Руденко Н.* Вовки та ягнята. Ті та не ті... // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 1996. № 6. С. 36–38.
17. *Сиваченко М., Деко О.* Леонід Глібов: Дослідження. Матеріали. Київ, 1969.
18. *Степанишин Ю.* Розвиток українського байкопису: Від Г. Сковороди до Л. Глібова // Українська література в загальноосвітній школі. 2000. № 3. С. 58–62.
19. *Ходанич Л.* Феномен Леоніда Глібова: національний психотип у творчості // Українська література в загальноосвітній школі. 2002. № 1. С. 48–50.

ТЕМА № 6

“УКРАЇНСЬКА ЖИЗНЬ” У ПРОЗІ І. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

1. Полеміка І. Нечуя–Левицького та І. Франка про завдання та шляхи розвитку української літератури.
2. Тематичні горизонти Нечуєвої прози. Багатогранність проблематики. Світ образів.
3. Сюжетно-композиційні особливості повістей письменника.
4. «Дві московки»: традиція і новаторство прозаїка.
5. «Микола Джеря» – *«історія всього українського селянства в тому важку епоху, написана в однім широкім образі»* (І. Франко).
6. «Бурлачка» – еволюція «жіночої недолі» в українській літературі.
7. «Кайдашева сім'я» – мікромодель нових суспільних відносин на селі в пореформену епоху?
8. «Старосвітські батюшки та матушки» – *«повість не клерикальна, а навиворіт»* (І. Нечуй–Левицький).
9. «Хмари» – пошуки «нової людини» в літературі.
10. І. Нечуй–Левицький – майстер пейзажу.

Дискусійні питання

- 1) Хто мав рацію в полеміці І. Франка й І. Нечуя-Левицького? На чиєму боці виявилась історична правда?
- 2) Чи зреалізував І. Нечуй-Левицький свої теоретичні концепції в художній практиці?
- 3) Чим викликане тяжіння письменника до жанру повісті-хроніки?
- 4) Що спільне, а що відмінне між «московками» Тараса Шевченка, Марка Вовчка й І. Нечуя-Левицького?
- 5) Якою була еволюція героя-протестанта в новій літературі (від Наталки Полтавки до Миколи Джері)?
- 6) Чи вмотивований щасливий кінець у повісті «Бурлачка»?
- 7) Хто винен у «домашній війні» Кайдашів? Наскільки переконливо відтворив письменник процес руйнування «селянських гнізд»? Коли сміються герої «Кайдашевої сім'ї»?
- 8) Порівняйте способи зображення життя духовенства в романах «Старосвітські батюшки та матушки» І. Нечуя-Левицького та «Люборацькі» А. Свидницького. Чий твір гостріший, більш проблемний? Чому?
- 9) Павло Радюк – «новий чоловік»?
- 10) Чому автор змінив назву першого роману про українську інтелігенцію

Список літератури

1. Білецький О. Іван Семенович Левицький (Нечуй) // *Білецький О. Зібрання праць: У 5 т.* Київ, 1965. Т. 2. С. 317–367.
2. Бойко Н. Творчість Івана Нечуя-Левицького 1860–1870-х років: жанрові й стилеві пошуки і здобутки // *Вісник Черкаського університету. № 20 (273). Серія: Філологічні науки.* Черкаси, 2013. С. 36–40.
3. Бондар М. Поетика прози І. Нечуя-Левицького: у пошуку естетичних конститuentів // *Іван Нечуй-Левицький: постать та творчість: збірник праць Всеукраїнської наукової конференції.* Черкаси, 2008. С. 105–123.
4. Бондар М. Становлення образу «нової людини» в українському письменстві 60–70-х років XIX ст.: художні рішення І. Нечуя-Левицького // *Вісник Черкаського університету. № 20 (273). Серія: Філологічні науки.* Черкаси, 2013. С. 20–36.
5. Вільна Я. Морально-естетична концепція людини в ранній творчості Івана Нечуя-Левицького (на матеріалі оповідання «Рибалка Панас Круть»). // *Наукові записки. Серія: Літературознавство. Вип. 38.* Тернопіль, 2013. С. 23–33.
6. Власенко В. Художня майстерність І. Нечуя-Левицького. Київ, 1960.
7. Грицютя М. Селянство в українській дожовтневій літературі. Київ, 1979.
8. Гусар-Струк Д. Реабілітація «Хмар» Івана Нечуя-Левицького // *Літературознавство: матеріали III конгресу Міжнародної асоціації українців (Харків, 26–29 серпня 1996 р.).* Київ, 1996. С. 389–397.
9. Єфремов С. Іван Левицький-Нечуй // *Єфремов С. Вибране: Статті. Наукові розвідки. Монографії.* Київ, 2002. С. 396–494.
10. Жигун В. Роман І. Нечуя-Левицького «Хмари»: онірокритичний аспект // *Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: Всеукраїнська наукова конференція, 25–27 вересня 2008 р.: до 170-річчя з дня народження І. С. Нечуя-Левицького.* Черкаси, 2008. С. 209–214.
11. Зарва В. Модель героя ліберала-реформатора, культурника в романі «Хмари» І. Нечуя-Левицького // *Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: Всеукраїнська наукова конференція, 25–27 вересня 2008 р.: до 170-річчя з дня народження І. С. Нечуя-Левицького.* Черкаси, 2008. С. 267–276.
12. Зарва В. Просвітительська концепція «нового героя» в «Хмарах» І. Нечуя-Левицького // *Літературознавство: матеріали IV конгресу Міжнародної асоціації українців (Одеса, 26–29 серпня 1999 р.).* Київ, 1996. Кн. 1. С. 349–359.
13. Іванченко Р. Іван Нечуй-Левицький. Нарис життя і творчості. Київ, 1980.
14. Кавун Л. Повість Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» і мімезис // *Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: Всеукраїнська наукова конференція, 25–27 вересня 2008 р.: до 170-річчя з дня народження І. С. Нечуя-Левицького.* Черкаси, 2008. С. 277–283.
15. Карпань І. Осмислення долі української жінки в романі Івана Нечуя-Левицького «Хмари» // *Літературознавство. Фольклористика. Культурологія. Вип. 15–17.* Черкаси, 2014. С. 168–174.
16. Клименко Г. Модерністські інтенції зрілої творчості Івана Нечуя-Левицького // *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. № 1. Кн. 1.* Черкаси, 2018. С. 37–46.
17. Коваленко В. «Прикмічу в панні щось не естетичне, і вже вона не моя» (проблема любові і шлюбу у творчості І. Нечуя-Левицького) // *Літературознавство. Фольклористика. Культурологія. Збірник наукових праць: до 60-річного ювілею літературознавця, доктора філологічних наук, професора В. Т. Поліщука.* – Черкаси, 2013. С. 141–176.
18. Коваленко В. «Чогось той рай стає пеклом» (Проблема любові і шлюбу в творчості І. Нечуя-Левицького) // *Холодний Яр. № 3.* Черкаси, 2013. С. 234–278.
19. Крутікова Н. Творчість І. С. Нечуя-Левицького (статті та матеріали). Київ, 1961.
20. Майдан О. Особливості наративної манери Івана Нечуя-Левицького // *Актуальні проблеми сучасної філології: Літературознавство. Вип. 11.* Рівне, 2002. С. 30–40.

21. *Мариненко Ю.* Творчість І. Нечуя-Левицького 1900-х років (аксіологічний аспект) // Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: збірник праць Всеукраїнської наукової конференції. Черкаси, 2008. С. 124–134.
22. *Мейзерська Т.* Три сни Нимидори: оніричний простір повісті І. С. Нечуя-Левицького «Микола Джеря» // Онірична парадигма світової літератури. Сучасні літературознавчі студії. Київ, 2004. Вип. 1. С. 91–96.
23. *Мищук Р.* До характеристики індивідуального стилю І. Нечуя-Левицького // Індивідуальні стилі українських письменників ХІХ – початку ХХ ст. Київ, 1987. С. 140–168.
24. *Мищук Р.* Про гуманізм творчості І. Нечуя-Левицького // Радянське літературознавство. 1987. № 5. С. 26–35.
25. *Мищук Р.* Співець душі народної. Київ, 1987.
26. *Моторнюк І.* «Прохідна, учнівська стаття» Івана Франка // Збірник праць кафедри української преси і Дослідницького центру історії західноукраїнської преси. Львів, 2006. Вип. 7.
27. *Муравецька Я.* Реалізм у теоретичному осмисленні Івана Нечуя-Левицького // Синопис: текст, контекст, медіа. 2018. № 3 (23). С. 17–25.
28. *Наєнко М.* Іван Нечуй-Левицький і модернізм // Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: збірник праць Всеукраїнської наукової конференції. Черкаси, 2008. С. 135–138.
29. *Нечуй-Левицький І.* Українство на літературних позовах з Московщиною. Львів, 1998.
30. *Ніковський А.* Передмова до «Бурлачки» // Нечуй-Левицький І. Бурлачка. Київ, 1926. С. 5–28.
31. *Панченко В.* Дві повісті Івана Нечуя-Левицького («Хмари», «Кайдашева сім'я») // Неубієнна література: дослідницькі етюди. К., 2007. С. 78–102.
32. *Панченко В.* Катастрофа у Семигорах («Кайдашева сім'я») // Холодний Яр. № 3. Черкаси, 2013. С. 303–313.
33. *Пахаренко Н.* Засоби характеротворення в «Афонському пройдисвіті» І. Нечуя-Левицького // Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: Всеукраїнська наукова конференція, 25–27 вересня 2008 р.: до 170-річчя з дня народження І. С. Нечуя-Левицького. Черкаси, 2008. С. 302–306.
34. *Підмогильний В.* Іван Левицький-Нечуй (Спроба психоаналізу творчості) // Життя й революція. 1927. № 9 (вересень). С. 295–303.
35. *Побірченко Н.* Проблеми національного виховання в творчості І. Нечуя-Левицького. Київ, 2000.
36. *Походзіло М.* Іван Нечуй-Левицький: Літературний портрет. Київ, 1966.
37. *Приходько І.* Українська ідея у творчості І. Нечуя-Левицького. Львів, 1998.
38. *Середа В.* Витоки стильової манери видатного прозаїка // Радянське літературознавство. 1988. № 11.
39. *Сивкова І.* Гумор і сатира у повісті Івана Нечуя-Левицького «Старосвітські батюшки та матушки» // Вісник Черкаського університету. Вип. 138. Серія: Філологічні науки. Черкаси, 2008. С. 24–36.
40. *Сивкова І.* Жанрово-стильова природа повісті Івана Нечуя-Левицького «Старосвітські батюшки і матушки» // Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: Всеукраїнська наукова конференція, 25–27 вересня 2008 р.: до 170-річчя з дня народження І. С. Нечуя-Левицького. Черкаси, 2008. С. 151–167.
41. *Сивкова І.* Повість Івана Нечуя-Левицького «Причепи»: мотиви, образи, психологізм // Літературознавство. Фольклористика. Культурологія. Вип. 15–17. Черкаси, 2014. С. 88–104.
42. *Тарнавський М.* Нечуваний Нечуй. Реалізм в українській літературі. Київ, 2016.
43. *Ткалич І.* Семантика і структура іронії у повісті Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» // Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: Всеукраїнська наукова конференція, 25–27 вересня 2008 р.: до 170-річчя з дня народження І. С. Нечуя-Левицького. Черкаси, 2008. С. 307–313.

44. *Франко І.* Життя і побут сучасного селянина на Україні і у Франції // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 26: Літературно-критичні праці (1876–1885). С. 61–73.
45. *Франко І.* Література, її завдання і найважливіші ціхи // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 26: Літературно-критичні праці (1876–1885). С. 5–14.
46. *Франко І.* Ювілей Івана Левицького (Нечуя) // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 35: Літературно-критичні праці (1903–1905). С.370–376.
47. *Хропко П.* Романи І. Нечуя-Левицького з життя інтелігенції // *Українська мова і література в школі.* 1988. № 11. С. 3–10.
48. *Шевчук В.* Про «захмарених» героїв Івана Нечуя-Левицького, а також закон про тенденцію художнього твору і його мистецьку повновартність // *Нечуй-Левицький І.* Хмари. Київ, 1993.
49. *Шкуть Л.* Трагування питань національної історії та культури в романах: «Чорна рада» П. Куліша та «Хмари» І. Нечуя-Левицького // *Українська мова та література в школі.* 1999. № 4. С. 28–33.
50. *Шупта-В'язовська О.* Преімпресіонізм у творчості Нечуя-Левицького // *Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість: Всеукраїнська наукова конференція, 25–27 вересня 2008 р.: до 170-річчя з дня народження І. С. Нечуя-Левицького.* Черкаси, 2008. С. 145–150.

ТЕМА № 7
ПРОБЛЕМА “ПРОПАЩОЇ СИЛИ”
У ТВОРЧОСТІ ПАНАСА МИРНОГО

1. Історія створення й публікації роману Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».
2. Проблематика твору.
3. Особливості сюжету та композиції.
4. Художній час і простір роману.
5. Система образів. Генеалогії Чіпки Варениченка, Максима Гудзя, Василя Польського.
6. «Малі світи» роману: дитячий, батрацький, селянський, злодійський, солдатський, панський, чиновницький, земський тощо.
7. Мова і стиль твору.

Дискусійні питання

- 1) Чим зумовлений фаталізм у долі Івана Левадного («П'яниця»).
- 2) Чи були «пропащою силою» герої повісті «Лихі люди»?
- 3) Які чинники вплинули на характер, вдачу, поведінку Чіпки Варениченка?
- 4) Чи справедливою є формула «два життя – дві долі» (Чіпка і Грицько, Чіпка і Максим Гудзь)?
- 5) Яку роль відграють жінки в житті Чіпки Варениченка, Грицька Чупруненка, Максима Гудзя?
- 6) Чи простежується в романі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» ідеал селянина, ідеал селянської родини?
- 7) Чи можна вважати твір Панаса Мирного й Івана Білика романом виховання?
- 8) Що призвело до трагедії Христі Притиківни («Повія»): талан чи соціальні обставини, а може, щось інше?
- 9) Чому сила героїв Панаса Мирного «пропаща»?

Список літератури

1. *Бакал Л.* Дослідження сюжету й композиції роману П. Мирного та І. Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» // Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 3. С. 18–21.
2. *Білецький О.* Панас Мирний // *Білецький О.* Зібрання праць: У 5 т. Київ, 1969. Т. 2. С. 368–411.
3. *Білик І.* Рецензія на першу редакцію роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» // Матеріали до вивчення історії української літератури. Київ, 1960. Т. 3.
4. *Гончар О.* Перший симфоніст української прози // *Гончар О.* Письменницькі роздуми. Київ, 1980. С. 64–73.
5. *Горленко В.* «Повія». Роман П. Мирного. Частина перша // Слово і Час. 1993. №1. С. 19–21.
6. *Грицай М.* Борець за народну долю // *Мирний П.* Хіба ревуть воли, як ясла повні? Київ, 1981. С. 5–18.
7. *Грицай М.* Літописець народного життя // *Мирний П.* Хіба ревуть воли, як ясла повні? Київ, 1986. С. 5–14.
8. *Грицай М.* Панас Мирний. Нарис життя і творчості. Київ, 1986.
9. *Грицютенко І.* Мова та стиль художніх творів Панаса Мирного. Київ, 1959.
10. *Грінченко Л.* Особливості художнього часопростору роману Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Урок – літературний журнал. 10 клас // Вивчаємо українську мову та літературу. 2013. № 4. С. 14–21.
11. *Євдокименко В.* Суспільно-політичні погляди Панаса Мирного. Київ, 1955.
12. *Єфремов С.* Панас Мирний // *Єфремов С.* Вибране: Статті. Наукові розвідки. Монографії. Київ, 2002. С. 495–677.
13. *Зубков С.* Великий реаліст // *Мирний П.* Твори в 2-х томах. Київ, 1985. Т. 1. С. 5–16.
14. *Ільницький О.* Конфлікт між козацьким і селянським світоглядом у романі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» // Слово і Час. 1990. № 4. С. 51–56.
15. *Кирилюк Є.* Панас Мирний. Київ, 1939.
16. *Ковдя С.* Новаторство Панаса Мирного у створенні системи персонажів // Українська література в загальноосвітній школі. 2003. № 5. С. 8–10.
17. *Колосова В.* Народна мораль у романі Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». 10 кл. // Вивчаємо українську мову та літературу. 2007. № 34. С. 7–12.
18. *Костюк Г.* Панас Мирний: життя та творчість: (критично-біографічний нарис з додатком статті про І. Білика). Харків, 1931.
19. *Лаврунов К.* З історії створення соціально-психологічного роману «Повія» Панаса Мирного. Херсон, 1955.
20. *Левченко Н.* Феноменологічна екзегеза імені як конструктор психологічної характеристики літературних героїв: роман Панаса Мирного «Повія» // Вісник Житомирського педагогічного університету. Наукове періодичне видання. Житомир, 2004. Вип. 15. С. 209–212.
21. *Майдан О.* Психологічні спостереження Панаса Мирного в жанрі роману // Слово і Час. 1999. № 10. С. 28–32.
22. *Марковський М.* Як утворивсь роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» П. Мирного та Ів. Білика // Записки історично-філологічного відділу. Кн. V: (1924–1925). Київ, 1925. С. 72–146.
23. *Матвеева Т.* Гріх як абсолют світу абсурду (за романом Панаса Мирного та І. Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?») // Наукові записки: національний університет «Острозька академія». Серія: Філологічна. Острог, 2012. Вип. 28. С. 140–150.
24. *Мелешко В.* Інтелігенція і проблема справедливості насильства у повістях Панаса Мирного // Наукові записки Полтавського педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка. Серія філологічна. Полтава, 1994. С. 134–143.
25. *Мелешко В.* Морально-етична проблематика повістей Панаса Мирного // Гідне слово:

- збірник наукових праць. Полтава, 1993. С. 85–91.
26. *Мельникова К.* Філософія фаталізму в романах Т. Гарді «Тесс із роду д'Ербервіллів» і Панаса Мирного «Повія» // Проблеми сучасного літературознавства: збірник наукових праць. Одеса, 2014. Вип. 19. С. 340–349.
27. *Михальчук О.* Об'єктивний тип романного мислення (Роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?») // Слово і Час. 1994. № 4–5. С. 22–26.
28. *Мищук Р.* Реалізм Панаса Мирного і проблема художньої розповіді // Проблеми історії та теорії реалізму української літератури ХІХ – поч. ХХ ст. Київ, 1991.
29. *Пивоваров М.* Проза Панаса Мирного 70-х років. Київ, 1959.
30. *Пивоваров М.* Майстерність психологічного аналізу: Роман «Повія» Панаса Мирного. Київ, 1960.
31. *Погребенник В.* Панас Мирний // Українська мова та література. 1998. № 21–24.
32. *Приходько І.* Неволя України у творах Панаса Мирного та Степана Руданського. Тернопіль, 1995.
33. *Рудницький М.* Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю і формою. Дрогобич, 2009.
34. *Сиваченко М.* Історія створення роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»: з творчої лабораторії Панаса Мирного та Івана Білика. Київ, 1957.
35. *Сиваченко М.* Корифей української прози: нарис творчості Панаса Мирного. Київ, 1967.
36. *Сиваченко М.* Уваги до оповідання «Лихий попутав» // Радянське літературознавство. 1968. № 12. С. 19–30.
37. *Стешенко І.* Панас Мирний – співець «лиха давнього й сьогочасного» // Літературно-науковий вісник. 1914. Т. 66. Кн. 7–8. С. 59–94.
38. *Ушкалов Л.* Реалізм – це есхатологія: Панас Мирний. Харків, 2012.
39. *Федоренко Т.* Згублене життя: (До композиційного вивчення роману «Повія» Панаса Мирного) // Українська література в загальноосвітній школі. 2003. № 4. С. 34–37.
40. *Франко І.* Молода Україна. Провідні ідеї й епізоди. Львів, 1910. Ч. 1.
41. *Хачатурян К.* Особливості часо-просторової організації роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» // Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Чернівці, 2020. № 3. С. 74–78.
42. *Хачатурян К.* Художній час і простір у романістиці Панаса Мирного // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія: Літературознавство. 2017. Вип. 1 (85). С. 156–165.
43. *Хропко П.* «Широкий та вільний розмах думки» як константа романного мислення Панаса Мирного // Індивідуальні стилі українських письменників ХІХ – поч. ХХ ст. Київ, 1987. С. 169–198.
44. *Черкаський В.* Панас Мирний. Біографія. Київ, 1973.
45. *Черкаський В.* Художній світ Панаса Мирного. Київ, 1989.
46. *Штейнбук Ф.* Оповідання Панаса Мирного «П'яниця» у контексті тілесно-міметичного методу аналізу художніх творів // Українська мова й література у сучасній школі. 2012. № 1. С. 42–53.
47. *Шупта-В'язовська О.* Психологізм повісті «Лихі люди» в контексті художнього часу та простору // Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологія. Запоріжжя, 2001. № 4. С. 173–175.

ТЕМА № 8

ХУДОЖНЯ ПРОЗА ОЛЕКСАНДРА КОНИСЬКОГО

1. Тематика і проблематика художньої прози О. Кониського.
2. Сюжетно-композиційні особливості оповідань та повістей письменника.
3. Національна ідея в повісті «Юрій Горовенко».
4. Ідеї «громадівства» в прозі О. Кониського.

5. Українське село у творах прозаїка.
6. Образи інтелігенції в прозі письменника.
7. Сатира в оповіданнях О. Кониського.
8. Сильова манера прозаїка.

Дискусійні питання

- 1) Чи згодні ви з твердженням І. Франка про те, що О. Кониський – «*талант... не глибокий, але незвичайно рухливий і різносторонній*»?
- 2) Чому радянське літературознавство вважало О. Кониського ліберально-буржуазним письменником?
- 3) Порівняйте образи Юрія Горовенка («Юрій Горовенко» О. Кониського) й Павла Радюка («Хмари» І. Нечуя-Левицького). Який із них глибший, психологічно більш умотивований?
- 4) Які «плюси» та «мінуси» «громадівської» прози О. Кониського?
- 5) Наскільки глибоко проникав письменник у психологію українського селянина?
- 6) Чи був прозаїк новатором у жанрі оповідання?
- 7) Які твори О. Кониського ви вважаєте найцікавішими? Чому?

Список літератури

1. Авдикович О. Огляд літературної діяльності Олександра Кониського. Перемишль, 1908.
2. Александров О. Історико-правовий аналіз діяльності та наукової спадщини Олександра Кониського: монографія. Ніжин, 2007.
3. Антонович М. П. О. Куліш і О. Я. Кониський (їх взаємини за 1860-их років) // Український історик. 1970. № 01–03. С. 38–53.
4. Біднов В. Забутий діяч: (пам'яті О. Кониського) // Літературно-науковий вістник. 1925. Т. LXXXVII. Кн. 7–8. С. 294–298.
5. Бойко Н. Іронічність як відчуття дійсності (на прикладі малої прози О. Кониського) // Синопис: текст, контекст, медіа. 2020. Ч. 26(4). С. 124–130.
6. Бойко Н. Мала проза О. Кониського: до питання формозмістового новаторства // Українська література ХІХ – початку ХХ століття: художнє слово у поступі нації. Київ, 2014. С. 181–194.
7. Бойко Н. Мала проза О. Кониського: традиція і ознаки новаторства. // Роль визначних особистостей – митців, діячів науки та культури у процесі формування національної самосвідомості наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.: матеріали VII–VIII наукових семінарів до дня народження М. П. Старицького. Київ, 2013. С. 101–109.
8. Бойко Н. «Таких діячів надто потрібно на світанні національного життя» (Літературна спадщина Олександра Кониського). Слово і Час. 2011. № 11. С. 71–80.
9. Бойко Н. Проза другої половини ХІХ ст. крізь призму національну. Слово і Час. 2015. № 1. С. 72–83.
10. Волинський П. Олександр Кониський та його повість // Кониський О. Юрій Горовенко. Хроніка з сумного часу. Київ, 1928.
11. Гориславець В. Біля витоків народницької історії літератури // Слово і Час. 1996. № 10. С. 51–55.
12. Грушевський М. Пам'яті Олександра Кониського // Записки НТШ. 1901. Т. XXXIX. Кн. 1. С. 1–14.
13. Демченко Т., Кулінська С. «Надзвичайно характерна постать» на тлі «досвітньої доби» (штрихи до життєпису О. Кониського) // Сіверянський літопис. 2000. № 6. С. 93–101.
15. Дяченко О. Діяльність Олександра Кониського в НТШ // Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті: збірник наукових праць. Дніпропетровськ, 2011. Вип. 9. С. 81–89.
16. Дяченко О. Національна ідея в поглядах О. Я. Кониського // Проблеми політичної

історії України. 2006. С. 97–101.

17. Дяченко О. О. Я. Кониський і проблема української соборності // Україна соборна. 2005. Вип. 3. С. 64–72.
18. Єфремов С. Олександр Кониський // *Кониський О. Вибрані твори*. Кн. 1. Київ, 1927. С. V–XXXI.
19. Камішова Т. Індивідуальність у протистоянні суспільної та приватної сфер буття в прозі Олександра Кониського // *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Ніжин, 2008. Вип. XVIII: Лінгвістика і літературознавство. С. 348–355.
20. Камішова Т. Концепція героя з народу в творчості О. Кониського // *Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць*. Вип. 28. Ч.1. Київ, 2007. С. 449–457.
21. Камішова Т. Концепція етики людського співіснування у прозі Олександра Кониського // *Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць*. Вип. 27. Ч. 1. Київ, 2007. С. 387–396.
22. Камішова Т. Олександр Кониський і новітній канон української літературної критики // *Вісник Сумського державного університету*. Серія: Філологія. 2007. № 1. Т. 1. С. 104–107.
23. Камішова Т. Особливість відображення свободи людини в прозовій спадщині О. Кониського // *Вісник Київського славистичного університету*. Вип. 37. Київ, 2008. С. 66–73.
24. Камішова Т. Художня об'єктивованість системи образів у творчості О. Кониського // *Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць*. Вип. 26. Київ, 2007. С. 604–612.
25. Левченко І. Постаць Олександра Кониського в громадсько-політичному житті Великої України та Галичини другої половини ХІХ століття: стан дослідження проблеми // *Ніжинці відомі й невідомі: особистісний фактор у регіональній історії (друга міськрайонна науково-практична конференція)*. Ніжин, 2016. С. 49–60.
26. Мисюра О. Кониський Олександр Якович (1839–1900). Чернігів, 2008.
27. Мисюра О. Феномен Олександра Кониського (1936–1900) // *Вища школа: проблеми, пошуки, тенденції. Матеріали науково-методичного семінару*. Чернігів. 2003. Вип. IV. С. 138–146.
28. Мисюра О. Формування світогляду О. Кониського // *Сіверянський літопис*. 2007. № 4. С. 104–112.
29. Сиваченко М. Олександр Кониський // *Кониський О. Оповідання. Повість. Поетичні твори*. Київ, 1990.
30. Сиваченко М. Олександр Кониський і його проза // *Кониський О. Вибрані твори*. Київ, 1986.
31. Скоробогатько Н. Речник, будівничий і пророк національної ідеї: (Поезія О. Кониського). Матеріали для студентів філологічного факультету заочної та вечірньої форми навчання. Київ, 1995.
32. Скоробогатько Н. Українська національна ідея в творчості Олександра Кониського // *Освіта і культура: проблеми, пошуки, знахідки: матеріали міжнародної наукової конференції*. Вінниця, 1995. С. 93–95.
33. Франко І. Молода Україна. Провідні ідеї й епізоди. Львів, 1910. Ч. 1.
34. Франко І. Олександр Яківлевич Кониський (18 серпня 1836 – 12 грудня 1900) // *Мозаїка. Із творів, що не ввійшли до Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Львів, 2001. С. 148–150.*
35. Франко І. Про життя і діяльність Олександра Кониського. Львів, 1901.
36. Франко І. Про життя і діяльність Олександра Кониського // *Мозаїка. Із творів, що не ввійшли до Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Львів, 2001. С. 122–147.*
37. Хропко П. О. Кониський і його спадщина // *Радянське літературознавство*. 1986. № 8. С. 51–58.
38. Хропко П. Проза Олександра Кониського // *Дивослово*. 1996. № 1. С. 10–15.

39. Хропко П. Речник національної ідеї // Дивослово. 2000. № 8. С. 59–61

ТЕМА № 9 МИХАЙЛО СТАРИЦЬКИЙ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

1. Життєвий і творчий шлях Михайла Старицького.
2. М. Старицький і «Громада».
3. М. Старицький – один із фундаторів національного театру.
4. Видавнича діяльність письменника.
5. Поезія М. Старицького – *«перші проби нових тонів, нових форм, нового вислову в нашій поезії»* (І. Франко).
6. Переклади поета – *«найцінніший труд у добу виховання мови»* (М. Старицький).
7. *«Я думаю, що моя сила найбільша в драмі»* (М. Старицький).
8. Історичні романи та повісті М. Старицького.
9. Мала проза письменника.
10. Роль і місце М. Старицького в історії української культури.

Дискусійні питання

- 1) Які фактори вплинули на формування світогляду й естетичної свідомості М. Старицького?
- 2) Яка роль М. Старицького в становленні українського професійного театру?
- 3) Чому І. Франко зазначав, що в поезії М. Старицького *«уперше заговорив українським поетичним словом російський інтелігент»*?
- 4) Чи можна вважати М. Старицького драматургом-новатором?
- 5) Чи справедливі були звинувачення драматурга в плагіаті?
- 6) Чому більшість прозових творів письменника написана російською мовою? Чи можна й чи потрібно вважати їх надбанням української літератури?
- 7) Чи вдалося М. Старицькому *«возвести своє слово в генеральський чин»*?

Список літератури

1. *Бернадська Н.* Історична романістика Михайла Старицького в контексті літературних ієрархій кінця ХІХ – початку ХХ ст. // Михайло Старицький як творча особистість: збірник праць наукової конференції «Творча індивідуальність Михайла Старицького в українському культурологічному контексті ХІХ–ХХ століть», 11–12 травня 2010 р. Черкаси, 2010. С. 230–237.
2. *Бондар М.* Інтертекстуальні горизонти творчої діяльності Михайла Старицького: рецепції, інтерпретації, трансформації // Михайло Старицький як творча особистість: збірник праць наукової конференції «Творча індивідуальність Михайла Старицького в українському культурологічному контексті ХІХ–ХХ століть», 11–12 травня 2010 р. Черкаси, 2010. С. 30–82.
3. *Вертій О.* Біля джерел відродження національної культури: (народнопоетичні основи драматургії М. Старицького) // Народна творчість та етнографія. 1993. № 4. С. 8–16.
4. *Дем'янівська Л.* Михайло Петрович Старицький // *Старицький М.* Твори: У 6 т. Київ, 1989–1990. Т. 1.
5. *Джурбій Т.* Інсценізації та переробки Михайла Старицького: еволюція змісту // Михайло Старицький як творча особистість: збірник праць наукової конференції «Творча індивідуальність Михайла Старицького в українському культурологічному контексті ХІХ–ХХ століть», 11–12 травня 2010 р. Черкаси, 2010. С. 172–180.
6. *Зеров М.* Літературна позиція М. Старицького // *Зеров М.* Українське письменство. Київ, 2003. С. 664–679.

7. *Зубков В.* Михайло Старицький // *Старицький М.* Поетичні твори. Драматичні твори. Київ, 1987.
8. *Камінчук О.* Поетична спадщина Михайла Старицького в контексті формування естетичних тенденцій української поезії кінця XIX – початку XX ст. // Михайло Старицький як творча особистість: збірник праць наукової конференції «Творча індивідуальність Михайла Старицького в українському культурологічному контексті XIX–XX століть», 11–12 травня 2010 р. Черкаси, 2010. С. 119–128.
9. *Кислий Ф.* З когорта корифеїв // Українська мова і література в школі. 1979. № 4. С. 71–73.
10. *Коломієць В.* Добра і правди син: Старицький-драматург. Київ, 1993.
11. *Комишанченко М.* Михайло Старицький. Літературний портрет. Київ, 1968.
12. *Левчик Н.* Історична проза М. Старицького: далекі образи – близькі ідеї // Слово і Час. 1990. № 12.
13. *Левчик Н.* Михайло Старицький: багатогранність таланту // Дивослово. 2005. № 12. С. 20–26.
14. *Левчик Н.* Повернення з небуття: Романи «Молодість Мазепи» і «Руїна» в контексті світоглядно-естетичних концепцій історичної прози М. Старицького // *Старицький М.* Молодість Мазепи. Руїна. Київ, 1997.
15. *Левчик Н.* Поезія М. П. Старицького (жанрові та образно-стильові особливості). Київ, 1990.
16. *Левчик Н.* Проблематика націєтворення в поезії Михайла Старицького: образно-стильовий аспект // Українська література XIX – початку XX століття: художнє слово у поступі нації. Київ, 2014. С. 243–253.
17. *Левчик Н.* Традиційне й нове в стилі М. П. Старицького – поета // Індивідуальні стилі українських письменників XIX – початку XX ст. Київ, 1987. С. 198–233.
18. *Мороз Л.* Українська інтелігенція в осмисленні М. Старицького-драматурга // Вісник Черкаського університету. Вип. 188. Серія: Філологічні науки. Черкаси, 2010. С. 22–27.
19. *Наєнко М.* Іван Нечуй-Левицький і Михайло Старицький: теорія і практика співавторства // Михайло Старицький як творча особистість: збірник праць наукової конференції «Творча індивідуальність Михайла Старицького в українському культурологічному контексті XIX–XX століть», 11–12 травня 2010 р. Черкаси, 2010. С. 149–158.
20. *Новиков А.* Українська драматургія й театр від найдавніших часів до початку XX ст.: монографія. Харків, 2011.
21. *Олійник В.* Видатний діяч української культури // *Старицький М.* Вибрані твори. Київ, 1967.
22. *Поліщук В.* Вибране. Т. 1: Мій Михайло Старицький. Черкаси, 2013.
23. *Поліщук В.* Жанрові ознаки романів Михайла Старицького. Принцип історизму. Жанр і сюжет // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. Черкаси, 2006. Вип. 95. С. 25–37.
24. *Поліщук В.* Іван Мазепа: версія Михайла Старицького // *Поліщук В.* Повернення і відкриття. Черкаси, 2008. С. 25–24.
25. *Поліщук В.* Іван Нечуй-Левицький і Михайло Старицький: жанрова типологія історичних романів // *Поліщук В.* Повернення і відкриття. Черкаси, 2008. С. 5–21.
26. *Поліщук В.* Новелістика Михайла Старицького: монографія. Черкаси, 2002.
27. *Поліщук В.* Особливості сюжетобудови оповідань Михайла Старицького // Слово і час. 2003. № 8. С. 23–31.
28. *Поліщук В.* Повісті Михайла Старицького: монографічне дослідження. Черкаси, 2003. 1
29. *Поліщук В.* Сюжет і хронотоп у романах (прозі) М. Старицького // Літературознавство. Фольклористика. Культурологія: наукові записки кафедри української літератури та компаративістики. Черкаси, 2004. Вип. 3. С. 33–42.

30. *Поліщук В.* Художня проза Михайла Старицького: Проблематика й особливості поетики романів і повістей письменника: монографія. Черкаси, 2003.
31. *Сокирко Л. М. П.* Старицький. Критико-біографічний нарис. Київ, 1960.
32. *Тхорук Р.* Драматичні твори Михайла Старицького: у силовому полі авторитетів // Актуальні проблеми сучасної філології: Літературознавство: збірник наукових праць. Вип. XI. Рівне, 2002. С. 41–52.
33. *Франко І.* Михайло П[етрович] Старицький // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 33: Літературно-критичні праці (1900 – 1902). С. 230–277.
34. *Хропко П.* Громадський пафос лірики Михайла Старицького // *Дивослово*. 1997. № 11. С. 49–52.
35. *Хропко П.* Керманіч української культури: Матеріали до факультативного заняття «Михайло Старицький» // *Українська мова і література в школі*. 1991. № 10. С. 36–42.
36. *Цибаньова О.* Лаври і терни: Життєвий і творчий шлях М. Старицького. Київ, 1996.
37. *Цуркан І.* Художні пошуки в українській історичній романістиці кінця ХІХ – початку ХХ ст. (історична белетристика Михайла Старицького) // *Південний архів: Зб. наук. праць. Філолог. науки.* – Херсон, 2006. – Вип. 32. – С.86–89.

ТЕМА № 10
“БІЛЬШЕ ПРАЦЮВАВ, НІЖ ЖИВ...”
(ГРОМАДСЬКА І КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
БОРИСА ГРІНЧЕНКА)

1. Життєвий подвиг Бориса Грінченка.
2. Поетичні пошуки Василя Чайченка.
3. Тематика і проблематика прозових творів Б. Грінченка.
4. Драматургічна спадщина письменника.
5. Б. Грінченко-лексикограф. «Словарь української мови».
6. Видавнича діяльність Б. Грінченка.
7. Б. Грінченко – фольклорист і етнограф.
8. Педагогічні ідеї Б. Грінченка.
9. Б. Грінченко і «Просвіта».
10. Роль і значення Б. Грінченка в історії національної культури.

Дискусійні питання

- 1) Чому, виростаючи в атмосфері «московських патріотичних тенденцій шовіністичного кольору», Б.Грінченко став яскравим виразником української національної ідеї, справжнім патріотом своєї Батьківщини?
- 2) Як поєднувались у поезії Б.Грінченка почуття й думка, «вільна творчість» і «регулювання натхнення»?
- 3) Чи мав рацію Т. Зіньківський, коли писав Б. Грінченку, що *«не суб'єктивна лірика – настояща суть твоєї кебети, а епос, взагалі об'єктивна поезія»*?
- 4) Чи погоджуєтесь ви з твердженням А. Кримського, який запевняв письменника, що повість – то і є його «властивий фах»: тут його талант справляє «суцільне враження», а в жанрі драми «виявляється нерівно, оазисами»?
- 5) Чому письменник унікав у п'єсах селянської тематики?
- 6) Як впливала педагогічна діяльність Б. Грінченка на його художню творчість?
- 7) Хто «переміг» у дискусіях Бориса Грінченка з Іваном Франком і Михайлом Драгомановим («Галицькі вірші», «Листи з Наддніпрянської України»)?

Список літератури

1. *Б. Грінченко – М. Драгоманов:* Діалоги про українську національну справу. Київ, 1994.

2. *Богданець-Білокаленко Н.* Віддав себе я праці без вагання... (до 100-річчя вшанування пам'яті Бориса Грінченка). Київ, 2010.
3. *Білецький О.* Борис Грінченко // *Білецький О.* Зібрання творів: У 5 т. Київ, 1965. Т. 2. С. 586–596.
4. *Вашиків Л.* Творчий портрет Бориса Грінченка // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка: збірник наукових праць з нагоди 60-річчя проф. Миколи Ткачука. Тернопіль, 2009. Вип. 27. С. 80–87.
5. *Вірченко Т., Козлов Р.* Непокірний. Грані долі Бориса Грінченка: монографія. Київ, 2023.
6. *Гаєвська Л. Б.* Грінченко і художня еволюція української прози: (кінець XIX – початок XX ст.) // Радянське літературознавство. 1989. № 1. С. 50–61.
7. *Гнатюк М.* Іван Франко та Борис Грінченко в українському літературному житті 90-х років XIX ст. масар
8. *Денисюк І.* Мала проза Бориса Грінченка (Нотатки про майстерність) // *Денисюк І.* Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. Львів, 2005. Т. 1: Літературознавчі дослідження. Кн. 2. С. 60–70.
9. *Євтушенко С.* Медитативна лірика Бориса Грінченка в контексті європейської поезії // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. Черкаси, 2012. № 26 (239). С. 41–45.
10. *Євтушенко С.* Робітнича тематика у творчості Бориса Грінченка // Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки: матеріали II щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ, 2012. С. 306–311.
11. *Євтушенко С.* Тема інтелігенції в прозових та поетичних творах Б. Грінченка // «Я йшов туди, де гуркіт праці чути...» (до 150-річчя від дня народження Бориса Грінченка): VI Грінченківські читання, (22 січня 2014 року, м. Київ). Київ, 2014. С. 89–96.
12. *Єсипенко Д.* Повісті Бориса Грінченка «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами»: історія текстів і тексти в історії. Київ, 2015.
13. *Єфремов С.* Грінченко // *Єфремов С.* Літературно-критичні статті. Київ, 1993. С. 322–332.
14. *Животенко-Піанків А.* Педагогічно-просвітницька праця Бориса Грінченка. Київ, 1999.
15. *Ізотов І.* Життя і творчість Грінченка // *Грінченко Б.* Під тихими вербами. Повість. Харків; Одеса, 1931. С. 3–15.
16. *Камінчук О.* Творчість Б. Грінченка і становлення неоромантизму в українській поезії кінця XIX – початку XX ст. // Творча спадщина Бориса Грінченка й українська національна ідея: матеріали наукової конференції до 145-ї річниці з дня народження Бориса Грінченка. Луганськ, 2008. С. 192–198.
17. *Кіраль С.* «Віддати зумієм себе Україні»: листування Трохима Зіньківського з Борисом Грінченком. Київ; Нью-Йорк, 2004.
18. *Кобижча Н.* Культурницька діяльність Бориса Грінченка: світоглядний аспект: монографія. Київ, 2017.
19. *Козар Л.* Борис Грінченко як фольклорист. Київ, 2005.
20. *Копиленко Н.* З історії «Словаря української мови Б. Грінченка» // Українська мова і література в школі. 1990. № 7. С. 60–63.
21. *Левчик Н.* Великий трудівник на ниві національної культури // *Грінченко Б.* Вибрані твори: в 2-х т. Київ, 2008. Т. 1. 2008. С. 5–13.
22. *Левчик Н.* Рецепція світової літератури в творчості Бориса Грінченка // Українська література XIX – початку XX століття: художнє слово у поступі нації. Київ, 2014. С. 265–272.
23. *Неживий О.* Вартовий рідного слова. (Життя і педагогічні погляди Б. Грінченка // Українська мова і література в школі. 1990. № 10. С. 25–32.
24. *Пастух Б.* Борис Грінченко – безкомпромісний лицар національної ідеї. Луганськ,

2006.

25. Пільгук І. Класична спадщина Бориса Грінченка // *Грінченко Б. Твори: У 2 т. Київ, 1963. Т. 1. С. 5–44.*
26. Пільгук І. Поетична творчість Бориса Грінченка // *Грінченко Б. Поезії. Київ, 1965.*
27. Плевако М. Життя та праця Бориса Грінченка. Харків, 1911.
28. Погрібний А. Борис Грінченко. Нарис життя і творчості. Київ, 1988.
29. Погрібний А. Борис Грінченко // *Грінченко Б. Твори: У 2 т. Київ, 1990. Т. 1.*
30. Погрібний А. Борис Грінченко в літературному русі кінця ХІХ – початку ХХ ст. Питання ідейно-естетичної еволюції. Київ, 1990.
31. Погрібний А. Б. Грінченко у двобої з часом // *Погрібний А. Класики. Не зовсім за підручником. Київ, 2000. С. 66–88.*
32. Поліщук Я. Культурницька місія Бориса Грінченка // *Дивослово. 2007. № 7. С. 45–48.*
33. Процюк С. Драматургія Бориса Грінченка: Традиція і новаторство // *Слово і Час. 1993. № 5. С. 17–21.*
34. Рудниченко С. Борис Грінченко: Популярно-критичний нарис. Харків, 1931.
35. Сиротенко В. Стильове різноманіття творів Бориса Грінченка // *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. 2011. № 3 (Ч. 3). С. 92–99.*
36. Смілянський Л. Борис Грінченко: Критико-біографічний нарис. Харків; Київ, 1930.
37. Стебницький П. Борис Грінченко. Нарис його життя та діяльності. Київ, 1920.
38. Хоптяр А. Перекладацька діяльність Бориса Грінченка та її роль в українському літературному процесі кінця ХІХ – початку ХХ ст.: монографія. Кам'янець-Подільський, 2017.
39. Хропко П. Гуманістичний пафос дитячих оповідань Бориса Грінченка // *Література. Діти. Час. 1987: збірник. Київ, 1987. Вип. 12. С. 69–79.*
40. Хропко П. Дилогія Бориса Грінченка («Серед темної ночі», «Під тихими вербами»): До вивчення творчості письменника в 10-му класі // *Дивослово. 1997. № 2. С. 33–36.*
41. Хропко П. Проза Бориса Грінченка // *Грінченко Б. Вибрані твори. Київ, 1987. С. 5–17.*

ТЕМА № 11

ДРАМИ МАРКА КРОПИВНИЦЬКОГО

1. Марко Кропивницький – творець театру корифеїв.
2. Тематика і проблематика драматичних творів письменника.
3. Моральний світ драми «Дай серцю волю, заведе в неволю».
4. Соціальні акценти драми «Доки сонце зійде, роса очі виїсть».
5. Український Яго в трагедії «Глитай, або ж Павук».
6. Комедійні твори М. Кропивницького.
7. Драматургічна майстерність письменника.

Дискусійні питання

- 1) Чому саме М. Кропивницькому судилося стати засновником першої української професійної трупи? Чи правомірно називати його українським Мольєром?
- 2) Чи можна вважати п'єсу «Дай серцю волю, заведе в неволю» мелодрамою? Порівняйте цей твір із «Наталкою Полтавкою» І. Котляревського. Наскільки оригінальною виявилася драма М. Кропивницького?
- 3) Хто винен у смерті Оксани в драмі «Доки сонце зійде, роса очі виїсть»? Прокоментуйте слова поміщиці Воронової: «О, чом же ти, Оксано, не рівня моєму синові»?
- 4) Чи вмотивована зрада Олени – героїні трагедії «Глитай, або ж Павук»? З якою метою драматург створив образ Йосипа Бичка?
- 5) Чи можна називати твори М. Кропивницького драмами абсурду?
- 6) Які засоби комічності переважають у творах М. Кропивницького?

7) Чи погоджуєтеся ви з твердженням С. Єфремова, що «артист переважив у Кропивницькому письменника»?

Список літератури

1. *Бабанська Н.* «Суду історії я не боюсь, бо я роблю моє діло...»: про драматургію М. Кропивницького // Слово і Час. 1995. № 5–6. С. 25–28.
2. *Вертій О.* Народні джерела психологізму драматургії Марка Кропивницького // Народна творчість та етнографія. 1992. № 1. С. 3–12.
3. *Вороний М.* Марко Л. Кропивницький // *Вороний М.* Театр і драма. Збірка статей. Київ, 1989. С. 307–314.
4. *Йосипенко М.* Марко Лукич Кропивницький. Київ, 1958.
5. *Кирилюк Є.* Марко Кропивницький // *Кирилюк Є.* Слово, віддане народові: Вибрані праці. Київ, 1972. С. 151–176.
6. *Киричок П.* «Доки сонце зійде, роса очі виїсть» М. Кропивницького: До цензурної та сценічної історії п'єси // Українська література: Хрестоматія: 10 кл. Харків, 2002. С. 262–263.
7. *Киричок П.* Марко Кропивницький. Життя і творчість. Київ, 1968.
8. *Киричок П.* Марко Кропивницький. Літературний портрет. Київ, 1985.
9. *Кисельов Й.* Марко Лукич Кропивницький // Кропивницький М. Л. П'єси. Київ, 1950. С. 3–16.
10. Корифеї українського театру: Матеріали про діяльність театру корифеїв: Збірник. Київ, 1982.
11. Марко Лукич Кропивницький: збірник статей, спогадів і матеріалів. Київ, 1955.
12. *Мар'яненко І.* М. Л. Кропивницький та його театр // Минуле українського театру: зустрічі, творча праця. Київ, 1953. С. 9–91.
13. *Михида С.* Психопоетикальні аспекти комедіографії Марка Кропивницького // Літературознавство. Фольклористика. Культурологія: збірник наукових праць. Вип. 15–17. Черкаси, 2014. С. 144–154.
14. *Мороз З.* Проблема конфлікту в драматургії: нариси з історії української реалістичної драми другої половини XIX ст. Київ, 1961.
15. *Мороз Л.* Марко Кропивницький // *Кропивницький М.* Драматичні твори. Київ, 1990.
16. *Новиков А.* Драми М. Кропивницького «Глитай, або ж Павук» і «Доки сонце сходить, роса очі виїсть»: матеріали до уроку самостійного читання: 10 клас // Українська література в загальноосвітній школі. 2003. № 7. С. 19–22.
17. *Новиков А.* «Мене тут, по сцені, вважають апостолом»: Марко Кропивницький і західноукраїнський театр // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2017. Вип. 31 (1). С. 67–69.
18. *Новиков А.* «Скрутна доба» Марка Кропивницького // Українська мова і література в школі. 2001. № 3. С. 81–83.
19. *Новиков А.* Тема злочину і покарання у драматургії М. Кропивницького // Українська література в загальноосвітній школі. 2003. № 3. С. 49–53.
20. *Новиков А.* Тема національного відродження України в духовній спадщині М. Кропивницького // Дивослово. 2001. № 2. С. 17–19.
21. *Новиков А.* Український театр і драматургія: від найдавніших часів до початку XX ст.: монографія. Харків, 2015.
22. *Новиков А.* Художній універсум Марка Кропивницького. Монографія. Харків, 2006.
23. *Пільгук І.* Життя і творчість М. Л. Кропивницького. Київ, 1960.
24. *Пільгук І.* Марко Лукич Кропивницький // *Кропивницький М.* Твори: У 6 т. Київ, 1958. Т. 1. С. 5–55.
25. *Поліщук В.* Михайло Старицький і Марко Кропивницький: до історії взаємин // *Поліщук В.* Повернення і відкриття. Черкаси, 2008. С. 35–56.
26. *Пчілка Олена.* Марко Кропивницький як артист і автор // Літературно-науковий вістник.

1910. Т. Л. Кн. 6. С. 457–467.
27. *Смоленчук М.* Ой літав орел. Одеса, 1969.
28. *Ставицький О.* Марко Лукич Кропивницький // *Кропивницький М.* Вибрані твори. Київ, 1967. С. 3–18.
29. *Топська Н.* Батько українського театру. Київ, 2017.
30. *Шурапов В.* Марко Кропивницький та його спадкоємці: історичний нарис. Кіровоград, 2010.

ТЕМА № 12 КОМЕДІЇ ІВАНА КАРПЕНКА-КАРОГО

1. Традиції комедійного жанру в українській драматургії ХІХ ст.
2. «Комедію нам дайте, комедію...» (місце комедії серед інших драматичних творів Івана Карпенка-Карого).
3. Трагікомічність «Мартина Борулі».
4. Народження українського «чумазаго» в п'єсах «Розумний і дурень», «Сто тисяч».
5. «Я сам бачу, що це найкраща моя комедія». «Хазяїн»: історія написання, прототиби й персонажі, конфлікти й характери, принципи творення комедійних ситуацій.
6. Діалогія «Суєта» і «Житейське море».
7. Новаторство комедіографа.

Дискусійні питання

- 1) Чи симпатизує автор Мартинові Борулі? Чому?
- 2) Що імponує вам в образі Герасима Калитки?
- 3) Яку роль у п'єсі «Сто тисяч» виконує копач Бонавентура?
- 3) Терентій Пузир – «дика страшенна сила». Чому він не став культурним хазяїном?
- 4) Чи належать до «драм стягання» комедії «Суєта» й «Житейське море»?
- 5) Яким був і чи міг бути інакшим процес первісного накопичення капіталів?
- 6) На кого «працював» Терентій Пузир?
- 7) Чи випадковий у п'єсі образ Соні Пузир – культурної, освіченої гімназистки, спадкоємиці величезного багатства?
- 8) Що може відбутися в маєтках Пузиря після смерті хазяїна?
- 9) Чи потрібен нам сьогодні «Хазяїн»?

Список літератури

1. *Бабенко О.* На сторожі духовності: національний характер українців у творчості І. Тобілевича. Кіровоград, 1998.
2. *Бабенко О.* Про деякі домінанти творчості І. Тобілевича (Карпенка-Карого) – комедіографа // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (літературознавство). Кіровоград, 2000. Вип. XXVII. С. 52–61.
3. *Бабенко О.* У світлі істинного: дещо про морально-етичні проблеми та загальнолюдські цінності в творчому осмисленні І. Тобілевича (Карпенка-Карого). Кіровоград, 2002.
4. *Бондаренко Ю.* Вивчення п'єси І. Карпенка-Карого «Сто тисяч» крізь призму проблеми «грошей» // Методика. Досвід. Пошук. Ніжин, 2004. Вип. 8. С. 51–54.
5. *Борщаговський О.* Драматургія Тобілевича. Київ, 1948.
6. *Бурбан В.* Калитка і Пузир. Ява друга... : Сучасне прочитання класика з нагоди його 160-річного ювілею // Культура і життя. 2005. 19 жовтня.
7. *Вертій О.* З'ясування народних джерел творчості письменника в школі // Українська мова і література в школі. 2004. № 5; № 7–8. С. 32–36.

8. *Вертій О.* Народні джерела типізації в драматургії Карпенка-Карого // Українська література в загальноосвітній школі. 2000. № 4. С. 23–32.
9. *Вієвський В.* Поетика комедійної творчості І. Карпенка-Карого. Кіровоград, 1995.
10. *Ганіч Н.* Герої Ж.-Б. Мольєра, М. Куліша та І. Карпенка-Карого – носії однієї пристрасті: за п'єсами «Міщанин-шляхтич», «Мина Мазайло» та «Мартин Боруля» // Зарубіжна література. 2007. № 45. С. 13–16.
11. *Дем'янівська Л.* Іван Карпенко-Карий (І. К. Тобілевич). Життя і творчість. Київ, 1995.
12. *Єфремов С.* Карпенко-Карий // *Єфремов С.* Вибране. Статті. Наукові розвідки. Монографії. Літературно-критичні статті. Київ, 1993. С. 172–185.
13. *Івашиків В.* Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Нарис життя і творчості. Тернопіль, 2011.
14. *Карасевич В.* Образ Терентія Пузиря за комедією «Хазяїн» І. К. Карпенка-Карого // Українська література в загальноосвітній школі. 2000. № 4. С. 33–36.
15. *Киричок П.* Найвидатніший слов'янський драматург // Кур'єр Кривбасу. № 43–44. С. 45–51.
16. *Кміт Ю.* Карпенко-Карий (Іван Тобілевич) // Літературно-науковий вістник. 1900. Т. 11. С. 1–22.
17. *Козлов А.* Українська доживотнева драматургія. Еволюція жанрів. Київ, 1991.
18. *Коломієць Р.* Театр Саксаганського і Карпенка-Карого. Київ, 1984.
19. *Малютіна Н.* Українська драматургія кінця ХІХ початку ХХ століття: аспекти родово-жанрової динаміки. Одеса, 2006.
20. *Малютіна Н.* Явище жанрової інтерактивності у драматургії І. Карпенка-Карого // Слово і Час. 2008. № 1. С. 53–61.
21. *Мамонтов Я.* Драматургія Тобілевича // *Тобілевич І.* Твори: У 6 т. Харків, 1931. Т. 6: Біографія. Бібліографія. Критика. Архівні матеріали. С. 143–251.
22. *Новиков А.* І. Карпенко-Карий в контексті літературно-мистецького життя другої половини ХІХ – початку ХХ ст. // Всесвітня література та культура. 2010. № 3. С. 2–8.
23. *Новиков А.* Українська драматургія й театр від найдавніших часів до початку ХХ ст.: монографія. Харків, 2011.
24. *Павлішена Л.* Традиції естетики М. В. Гоголя у драматургії І. Карпенка-Карого // М. Гоголь і Україна: Гоголівські читання в Полтаві: збірник наукових праць. Полтава, 2009. С. 54–58.
25. *Перепелиця П.* Про п'єсу І. Карпенка-Карого «Хазяїн» // *Карпенко-Карий І.* Хазяїн. Київ, 1978. С. 143–148.
26. *Петлюра С.* Пам'яті Івана Тобілевича // Дивослово. 1995. № 8. С. 4–7.
27. *Пилипчук Р.* Іван Карпенко-Карий // *Карпенко-Карий І.* Драматичні твори. Київ, 1989.
28. *Пільгук І.* Іван Карпенко-Карий (Тобілевич). Київ, 1976.
29. *Піскун Ів.* Драматургія Тобілевича. Київ, 1941.
30. *Погребенник В.* Іван Карпенко-Карий (Тобілевич) (1845 – 1907) // Українська мова та література. 1998. № 21–24 С. 38–40.
31. *Поліщук К.* Драматургічне мистецтво Івана Тобілевича (Карпенка-Карого) у метапоетичному дискурсі // Слово і Час. № 9. 2015. С. 102–106.
32. *Поліщук К.* Драматургія Івана Тобілевича (Карпенка-Карого) як культурно-мистецький феномен // Між Бугом і Дніпром. Науково-краєзнавчий вісник. Вип. ІV. Кіровоград, 2015. С. 82–94.
33. *Рильський М.* Гордість української драматургії // *Рильський М.* Література і народна творчість. Київ, 1956. С. 113–118.
34. *Свербилова Т.* Уроки «Хазяїна» наприкінці 20 століття: (Матеріали не зовсім за підручником) // Слово і Час. 1998. № 3. С. 61–63.
35. *Сидоренко В.* Робота з текстом комедії Івана Карпенка-Карого «Хазяїн» // Дивослово. 1995. № 9. С. 38–40.
36. *Скрипник І.* Іван Карпенко-Карий. Літературний портрет. Київ, 1960.
37. Спогади про Івана Карпенка-Карого. Київ, 1987.

38. *Стеценко Л.* Карпенко-Карий (І. К. Тобілевич). Життя і діяльність. Київ, 1957.
39. *Стеценко Л.* І. Карпенко-Карий і його комедії // *Карпенко-Карий І.* П'єси. Київ, 1982. С. 5–20.
40. Творчість І. Карпенка-Карого: слово і дія через віки: збірник науково-методичних праць. Київ, 2005.
41. *Тобілевич С.* Життя Івана Тобілевича (Карпенка-Карого). Київ, 1945.
42. *Тобілевич С.* Мої стежки і зустрічі. Київ, 1957.
43. *Франко І.* Іван Тобілевич (Карпенко-Карий) // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 37: Літературно-критичні праці (1906–1908). С.374–380.
44. *Франко І.* Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Драми і комедії. Том І. // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 31: Літературно-критичні праці (1897–1899). С. 11.
45. *Фурсова Л.* Мистецькі паралелі: Мольєр. «Міщанин-шляхтич» – Карпенко-Карий. «Мартин Боруля»: Компаративний ідейно-тематичний аналіз // *Зарубіжна література в навчальних закладах.* 2004. № 4.
46. *Хамардюк М.* «Мій «Хазяїн» не єсть Терещенко» // *Слово і Час.* 1993. № 6. С. 58–59.
47. *Цибаньова О.* Літопис життя і творчості І. Карпенка-Карого (І. К. Тобілевича). Київ, 1967.
48. *Чорній С.* Карпенко-Карий і театр. Мюнхен; Нью-Йорк, 1978.
49. *Шнайдер Б.* Трагедія «Сава Чалий» Карпенка-Карого і українська історична драма ХІХ ст. Київ, 1959.
50. *Ярошевич І.* Історичний прототип фольклорного і літературного образу Сави Чалого // *Актуальні проблеми української літератури і фольклору.* Донецьк, 1999. Вип. 3. С. 89–96.
51. *Ярошевич І.* Образ Сави Чалого в українських історичних баладах // *Актуальні проблеми української літератури і фольклору.* Донецьк, 1999. Вип. 4. С. 30–43.
52. *Ярошевич І.* Художня інтерпретація Сави Чалого у фольклорній прозі // *Актуальні проблеми української літератури і фольклору.* Донецьк, 2001. Вип. 6. С. 209–221.

ТЕМА № 13

ПРОБЛЕМАТИКА І ПОЕТИКА ПОЛІТИЧНОЇ ЛІРИКИ І. ФРАНКА

1. Джерела політичної поезії Івана Франка.
2. Композиція книги «З вершин і низин». Художньо-естетичні можливості циклу.
3. Жанри політичної лірики.
4. Образ ліричного героя книги «З вершин і низин».
5. Політичні опоненти Франка-поета.
6. Образ українського народу в поезії І. Франка.
7. Символіка революційної лірики.
8. Ритмомелодика книги «З вершин і низин».
9. Книга «З вершин і низин» у літературно-художній критиці Франкового часу.

Дискусійні питання

- 1) Як соціалістичні ідеї впливали на характер політичної поезії І. Франка? Чи можна вважати книгу «З вершин і низин» художньою утопією?
- 2) Чому вірш «Гімн» має підзаголовок «Замість пролога»?
- 3) Чи потрібна циклізація лірики? Які з Франкових циклів найбільш концептуальні?
- 4) Як «політизуються» жанри?
- 5) Чи існує межа між образом ліричного героя й образом автора?
- 6) Чи помітна в книзі «З вершин і низин» криза суспільних ідей ліричного героя?
- 7) Чому поет боровся з «ботокудами»?
- 8) Чи відчувається «дистанція» між ліричним героєм і його оточенням?

- 9) Яким символам віддає перевагу І. Франко?
- 10) Чи справді поет не творив «майстерверків»?
- 11) Чому тогочасна галицька критика не сприйняла книгу «З вершин і низин»?

Список літератури

1. Бандура Т. Ментальність українського народу в поетичній збірці Івана Франка «З вершин і низин» // Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць. Київ, 2004. Вип. 18. С. 447–462.
2. Білецький О. Поезія Івана Франка // Білецький О. Зібрання праць: У 5 т. Київ, 1965–1966. Т. 2. С. 462–501.
3. Бойко О. Поезія боротьби. Київ, 1958.
4. Бунчук Б. Віршування Івана Франка: монографія. Чернівці, 2000.
5. Волинський П. Поетична майстерність Івана Франка // Вітчизна. 1956. №8. С. 129–146.
6. Гнатюк М. «Твоїми говоритиму устами...»: Іван Франко в контексті свого часу. Київ, 2021.
7. Гузар З. Автологічне слово у збірці Івана Франка «З вершин і низин» // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: збірник наукових праць Міжнародної конференції. Львів, 1999. С. 169–175.
8. Гундорова Т. Франко не Каменярь. Франко і Каменярь. Київ, 2006.
9. Добрянський А. «Вольні сонети», «Тюремні сонети» Івана Франка // Учёные записки (Черновицкий университет). Т. 49: Серия гуманитарных наук. 1961. Вып. 9. С. 41–48.
10. Євшан М. Іван Франко (Нарис його літературної діяльності) // Євшан М. Критика; Літературознавство; Естетика. Київ, 1998. С. 135–153.
11. Єфремов С. Іван Франко: Критично-біографічний нарис. Київ, 1926.
12. Зеров М. Франко-поет // Зеров М. Твори: У 2 т. Київ, 1990. Т. 2. С. 457–491.
13. Каспрук А. Жанри лірики І. Франка // Радянське літературознавство. 1979. № 7. С. 62–72.
14. Кирилюк Є. Вічний революціонер: Життя і творчість Івана Франка. Київ, 1966.
15. Кисельов Й. Іван Франко. Поетична творчість // Кисельов Й. Література гарту й боротьби: Дослідження. Київ, 1972. С. 294–402.
16. Клим'юк Ю. Лірика Івана Франка як система жанрів. Чернівці, 2006.
17. Кобилецький Ю. Творчість Івана Франка. Київ, 1956.
18. Корнійчук В. Жанрове розмаїття збірки «З вершин і низин» Івана Франка // ЗНТШ. Львів, 2005. Т. 250: Праці філологічної секції. С. 93–111.
19. Корнійчук В. Ліричний універсум Івана Франка: Горизонти поетики. Львів, 2004.
20. Корнійчук В. «Тій формі й зміст най буде відповідний...» (змістовність ритміко-інтонаційної структури політичної лірики І. Франка) // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 1992. Вип. 56. С. 110–118.
21. Кримський А. Д[октор] Іван Франко. Огляд його двадцятип'ятилітньої діяльності // Кримський А. Твори: В 5 т. Київ, 1972. Т. 2. С. 498–532.
22. Крушельницький А. Іван Франко (поезія). Коломия, 1909.
23. М[аков]ей О. Д-р Іван Франко // Зоря. 1896. № 1.
24. Музичка А. Шляхи поетичної творчості Івана Франка. Київ, 1927.
25. Нахлік Є. Віражі Франкового духу: Світогляд. Ідеологія. Література. Київ, 2019.
26. Неборак В. Іван Франко: вершини і низини (інтерпретації вибраних віршів, циклів і поем зі збірки «З вершин і низин»). Львів, 2016.
27. Попадинець Г. Жанротворча і стилетворча роль автологічного слова у збірці Івана Франка «З вершин і низин» // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті й матеріали. Львів, 2003. Вип. 66. С. 10–18.
28. Сімович В. Про І. Франка та його творчість // Сімович В. Праці: в 2 т. Чернівці, 2005. Т. 2. С. 139–207.

29. Стереометрія тексту: Студії над поетичними творами Івана Франка: колективна монографія. Львів, 2010.
30. *Тихолоз Б.* Від алегорії до символу (філософсько-поетичний тайнопис циклу Івана Франка «*Excelsior!*») // *Визвольний шлях*. 2002. Кн. 11. С. 88–104.
31. *Тихолоз Б.* Філософська лірика Івана Франка: Діалектика поетичної рефлексії: монографія. Львів, 2009.
32. *Тихолоз Б.* Франко як текст: досліди і досвіди. Львів, 2021.
33. *Ткачук М.* Художній світ збірки «З вершин і низин» Івана Франка: навчальний посібник. Донецьк, 1997.
34. *Ткачук М.* Лірика Івана Франка. Тернопіль, 2006.
35. *Федорак Н.* Деякі лейтмотивні образи-символи у структурі збірки «З вершин і низин» // *Українське літературознавство*. Іван Франко: Статті та матеріали. 1996. Вип. 62. С. 118–125.
36. *Филипович П.* Шляхи Франкової поезії // *Филипович П.* Літературно-критичні статті. Київ, 1991. С.61–94.
37. *Ц[еглинський] Г.* Іван Франко. «З вершин і низин». Збірник поезій. Львів, 1887 // *Зоря*. 1887. №13–14.
38. *Шаховський С.* Майстерність Івана Франка. Київ, 1956.
39. *Шаховський С.* Франкові «Думи пролетарія» // *Українське літературознавство*. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 1966. Вип. 1. С.79–86.
40. *Щурат В.* Др Іван Франко // *Франкознавчі студії*. Збірник наукових праць. Дрогобич, 2001. Вип. 1. С. 173–180.
41. *Якимович Б.* Збірка Івана Франка «З вершин і низин»: історія видання // *Шляхами історії: наукових збірник історичного факультету ЛНУ імені І. Франка*. Львів, 2004. С. 149–159.

ТЕМА № 14 ЛІРИЧНА ДРАМА І.ФРАНКА

1. «Тричі мені являлася любов...»: таємниці інтимного життя поета.
2. Генеза «Зів'ялого листя». Передмова до збірки. Щоденник самогубця. Авторська концепція ліричної драми.
3. Композиція збірки «Зів'яле листя».
4. «*Не можу жити, не можу згинуть...*»: образ ліричного героя.
5. «*Ти одна моя правдивая любов*»: образ ліричної героїні.
6. Реальне й містичне в «Зів'ялому листі».
7. Художні знахідки поета. Жанрова парадигма. Своєрідність ритмомелодики.
8. «Зів'яле листя» в критиці.

Дискусійні питання

- 1) Чи справді нещасливими були взаємини І. Франка з коханими жінками?
- 2) Чому поет написав дві концептуально протилежні передмови до збірки «Зів'яле листя»?
- 3) Чому автор доводить свого героя до самогубства?
- 4) Чи відрізняються «жмутки» від ліричних циклів?
- 5) Як позначився щоденник самогубця на композиції «Зів'ялого листя»? Чи знаходимо «сліди перечитання» щоденника в «ліричній драмі»?
- 6) Чи можемо ототожнювати ліричного героя «Зів'ялого листя» з автором?
- 7) Чи впізнаєте ви в ліричній героїні збірки прототипів коханих жінок поета?
- 8) Чи можете ви відповісти на запитання ліричного героя «Зів'ялого листя»: «*За що, красавице, я так тебе люблю*»?
- 9) Реальна чи містична любов у «Зів'ялому листі»?

- 10) Які з поезій збірки ви вважаєте найбільш майстерними? У чому ви бачите новаторство І. Франка?
- 11) Що дало підставу В. Щуратові назвати «Зів'яле листя» «об'явом декадентизму» в українській поезії? Чи погоджуєтесь ви з критиком?
- 12) Чи всі таємниці «ліричної драми» вже розгадані?

Список літератури

1. Бовсунівська Т. Феноменологічна проекція збірки Івана Франка «Зів'яле листя» // Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах. 1999. № 5. С. 2–7.
2. Бондаренко Л. «Твою красу я переллю в пісні...»: Вивчення поетичної збірки І. Франка «Зів'яле листя» в контексті європейської інтимної лірики // Українська література в загальноосвітній школі. 2000. № 6. С. 27–32.
3. Бунчук Б. Віршування Івана Франка: монографія. Чернівці, 2000.
4. Гаєвська Н. Художнє осмислення діалектики людської душі в збірці Івана Франка «Зів'яле листя» // Іван Франко і творення української суверенної держави. Київ, 1996 [1997]. С. 19–21.
5. Гординський С. Франкові «Квіти зла» // Київ. Філадельфія, 1956. № 4. С. 151–156.
6. Гузар З. Вступ до франкознавства: монографія. Дрогобич, 2008.
7. Гузар З. Перехресні стежки поезії Івана Франка // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах. 2000. № 6. С. 116–128.
8. Гундорова Т. «Зів'яле листя» Івана Франка як явище модерної культурософії // Дивослово. 1996. № 9. С. 9–15.
9. Гундорова Т. Франко не Каменяр. Франко і Каменяр. Київ, 2006.
10. Давидова-Біла Г. Ліричний суб'єкт збірки І. Франка «Зів'яле листя» // Актуальні проблеми української літератури і фольклору. Донецьк, 1999. Вип. 3. С. 113–134.
11. Денисюк І., Корнійчук В. Подвійне коло таємниць. Нові матеріали до історії «Зів'ялого листя» // Дзвін. 1990. № 8. С. 126–133.
12. Денисюк І., Корнійчук В. Невідомі матеріали до історії ліричної драми Івана Франка «Зів'яле листя» // ЗНТШ. Праці філологічної секції. Львів, 1990. Т. 221. С. 265–282.
13. Іван Франко. «Зів'яле листя»: тексти, матеріали, дослідження. Львів, 2007.
14. Ільницький М. Автобіографічні і «рольові» риси «Зів'ялого листя» Івана Франка // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2001. Вип. 9: Ювілейний збірник на пошану Феодосія Стебля. С. 543–555.
15. Ільницький М. Біль, обернений у слово: Лірична драма І. Франка «Зів'яле листя» // Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах. 2000. № 8. С. 2–7.
16. Ільницький М. Фаустівські мотиви в творчості Івана Франка // IV Міжнародний конгрес українців. Одеса, 26–29 серпня 1999. Літературознавство. Доповіді та повідомлення: збірник. Київ, 2000. Кн. 1. Ч. 2: Українська література ХІХ – початку ХХ ст. С. 539–546.
17. Кодак М. «Зів'яле листя» Івана Франка як гетерогенний жанроутвір // Слово і Час. 1996. № 8/9. С. 6–13.
18. Кодак М. Лірична драма Івана Франка «Зів'яле листя»: поетика пролонгованого дослідження // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин. Львів, 1998. С. 375–380.
19. Кодак М. Лірична драма І. Франка «Зів'яле листя» як творчий акт неореаліста // Авторська свідомість і класична поетика. Київ, 2006. С. 59–121.
20. Корнійчук В. Василь Щурат і поезія зів'ялого листя // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Львів, 2004. Вип. 35. С. 219–228.
21. Корнійчук В. «Зів'яле листя» І. Франка і «Miłość» Я. Каспровича. Спроба типології // IV Міжнародний конгрес українців. Одеса, 26–29 серпня 1999. Літературознавство. Доповіді та повідомлення: збірник. Київ, 2000. Кн. 1. Ч. 2: Українська література ХІХ – початку ХХ ст. С. 530–537.

22. *Корнійчук В.* Ліричний універсум Івана Франка: Горизонти поезики. Львів, 2004.
23. *Костельник Г.* Плюси й мінуси в поезії Франка // *Костельник Г.* Ломання душ: 3 літературної критики. Львів, 1923. С. 45–95.
24. *Крушельницький А.* Іван Франко (поезія). Коломия, 1909.
25. *Ляшкевич П.* Лірична драма в контексті літературної традиції // *Слово і Час.* 1992. № 9. С. 34–39.
26. *Мороз М.* Автобіографічний елемент у ліричній драмі Івана Франка «Зів'яле листя» // ЗНТШ. Праці філологічної секції. Львів, 1990. Т. 221. С. 108–122.
27. *Наєнко М.* Іван Франко: тяжіння до модернізму. Київ, 2006.
28. *Нахлік Є.* Віражі Франкового духу: Світогляд. Ідеологія. Література. Київ, 2019.
29. *Ніншовський В.* Поетичні форми Івана Франка. Львів, 2000.
30. *Павличко Д.* «Зів'яле листя» Івана Франка // *Павличко Д.* Біля мужнього світла: Літературно-критичні статті, спогади, виступи. Київ, 1988. С. 62–79.
31. *Папуша І.* Буддійська символіка в структурі «Зів'ялого листя» Івана Франка // *Наукові записки.* Тернопіль, 1997. Вип. 1. С. 142–150.
32. *Папуша І.* Символічна структура «Зів'ялого листя» // *Українське літературознавство.* Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 2001. Вип. 64. С. 33–43.
33. *Сеник Л.* До проблеми інтерпретації особи автора в художній творчості («Зів'яле листя» І. Франка) // *Вісник Львівського університету.* Серія філологічна: Франкознавство. Львів, 2003. Вип. 32. С. 100–106.
34. *Сеник Л.* «Зів'яле листя» Івана Франка в контексті модернізму // *Франкознавчі студії.* Дрогобич, 2001. Вип. 1. С. 43–49.
35. *Сеник Л.* «Зів'яле листя» Івана Франка: вічний образ любові // *Українське літературознавство.* Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 1989. Вип. 52. С. 48–55.
36. *Сеник Л.* Студії ліричної драми Івана Франка «Зів'яле листя». Львів, 2007.
37. *Сеник Л.* Філософські мотиви «Зів'ялого листя» Івана Франка // *Українське літературознавство.* Іван Франко: Статті та матеріали. Львів, 1988. Вип. 50. С. 18–24.
38. *Слоньовська О.* Від «Зів'ялого листя» до «Похорону» (Містика в далеко не містичних творах Івана Франка) // *Шевченко. Франко. Стефаник.* Івано-Франківськ, 2002. С. 179–202.
39. *Тихолоз Б.* Ерос versus Танатос (філософський код «Зів'ялого листя»). Львів, 2004.
40. *Тихолоз Б.* Психодрама Івана Франка в дзеркалі рефлексійної поезії: студії. Львів, 2005.
41. *Тихолоз Б.* Філософська лірика Івана Франка: Діалектика поетичної рефлексії: монографія. Львів, 2009.
42. *Тихолоз Б.* Франко як текст: досліди і досвіди. Львів, 2021.
43. *Ткачук М.* Лірика Івана Франка. Тернопіль, 2006.
44. *Франко З.* Мова інтимної лірики Івана Франка // *Мовознавство.* 1985. № 5. С. 30–36.
45. *Чернищенко Л.* Від циклу до ліричної драми: 3 творчої історії збірки І. Франка «Зів'яле листя» // *Дзвін.* 2000. № 5/6. С. 145–151.
46. *Шаховський С.* Майстерність Івана Франка. Київ, 1956.
47. *Щурат В.* Др Іван Франко // *Франкознавчі студії.* Збірник наукових праць. Дрогобич, 2001. Вип. 1. С. 173–180.
48. *Щурат В.* Поезія зів'ялого листя в виду суспільних завдач штуки (Прочитавши ліричну драму І. Франка «Зів'яле листя») // *Франкознавчі студії.* Збірник наукових праць. Дрогобич, 2001. Вип. 1. С. 189–203.
49. *Ярема Я.* До проблеми ідейного змісту «ліричної драми» Ів. Франка «Зів'яле листя» // *Іван Франко.* Статті і матеріали. Львів, 1948. Збірник 1. С. 91–123.

ТЕМА № 15

ТЕМАТИКА І ПРОБЛЕМАТИКА ПОЕМ І.ФРАНКА

1. Жанр поеми у творчості І. Франка. Традиції й новаторство.
2. Соціально-побутові поеми («Панські жарти», «Сурка»).

3. Сатиричне зображення галицької дійсності в поемі «Ботокуди».
4. Проблема українсько-польських взаємин в історичній поемі «На Святоюрській горі».
5. Українська версія «Reineke Fuchs-a» (поема-казка «Лис Микита»).
6. «Фольклорні» поеми «Поема про білу сорочку», «Істар», «Сатні і Табубу».
7. Арабські поеми «Абу-Касимові капці», «Коваль Бассім».
8. Філософські поеми («Смерть Каїна», «Святий Валентій», «Іван Вишенський», «Похорон», «Мойсей».
9. Художні особливості поем І. Франка.

Дискусійні питання

- 1) Якщо перефразувати слова І. Франка, що «Федькович – се талант переважно ліричний», то чи можемо сказати про самого Франка, що він – талант переважно ліро-епічний?
- 2) Чому Г. Цеглинський, який загалом негативно оцінив поезію збірки «З вершин і низин» (1887), водночас побачив у «Панських жартах», уміщених у цій же збірці, «*monumentum aere perennius*» («пам'ятник, міцніший од міді»)?
- 3) Чи «збагатив» І. Франко образом Сурки галерею жінок-покриток в українській літературі?
- 4) Чому поет не захотів повністю опублікувати поему «Ботокуди»?
- 5) Чи втратила злободенність поема «На Святоюрській горі»?
- 6) Для кого все-таки написано «Лиса Микиту»: для дітей чи для дорослих?
- 7) Чому поет у своїх поемах «з чужих квітників» вливав у «старі міхи» «чисте покріплююче вино»?
- 8) Як у поемах «Абу-Касимові капці» та «Коваль Бассім» переплітається арабський колорит з українським?
- 9) Що об'єднує філософські поеми І. Франка? Чи можемо говорити про їхню автобіографічність?
- 10) Що нового вніс І. Франко в розвиток жанру поеми?

Список літератури

1. Бетко І. Поема Івана Франка «Смерть Каїна»: Езотеричний аспект проблеми пізнання // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. Львів, 1993. Вип. 58. С. 64–71.
2. Гнатюк М. І. Франко і Т. Масарик: Мойсеї своїх народів // Гнатюк М. Заміри глибин. Франкознавчі студії. Львів, 2016. С. 346–351.
3. Гнатюк М. «Ми не є антисемітами. Говоримо се явно і одверто» // Гнатюк М. Заміри глибин. Франкознавчі студії. Львів, 2016. С. 334–346.
4. Гнатюк М. «Твоїми говоритиму устами...»: Іван Франко в контексті свого часу. Київ, 2021.
5. Грабович Г. Вождівство і роздвоєння: «валенродизм» Франка // Грабович Г. Тексти і маски. Київ, 2005.
6. Гузар З. Вступ до франкознавства: монографія. Дрогобич, 2008.
7. Гундорова Т. Франко не Каменяр. Франко і Каменяр. Київ, 2006.
8. Дудюк Л. Проблема сенсу життя та щастя в поемі І. Франка «Смерть Каїна» // Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць. Київ, 2007. Вип. 27. С. 130–138.
9. Забужко Н. Заповіт українському народові (аналіз поеми «Мойсей» І. Франка) // Українська мова і література в школі. 1991. № 9. С. 21–32.
10. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст (Франківський період). Київ, 1993.

11. *Захарчук В.* Печать Каїна: архетип братовбивства в українській літературі. Львів, 2006.
12. *Каспрук А.* Українська поема кінця XIX – початку XX ст. Ідеї, теми, проблеми жанру. Київ, 1973.
13. *Каспрук А.* Філософські поеми І. Франка. Київ, 1965.
14. *Кирилюк Є.* Вічний революціонер: Життя і творчість Івана Франка. Київ, 1966.
15. *Кобилецький Ю.* Творчість Івана Франка. Київ, 1956.
16. *Колесник П.* Син народу. Життя і творчість Івана Франка. Київ, 1957.
17. *Мазепа В.* Культуроцентризм світогляду І. Франка. Київ, 2004.
18. *Нахлік Є.* Віражі Франкового духу: Світогляд. Ідеологія. Література. Київ, 2019.
19. *Павличко С.* Філософські поеми Івана Франка «Смерть Каїна», «Похорон», «Мойсей» і європейський романтизм // Іван Франко і світова культура: матеріали міжнародного симпозіуму ЮНЕСКО (Львів, 11–15 вересня 1986 р.). Київ, 1990. Кн. 1. С. 214–218.
20. *Саєнко П.* Про ідейно–художню концепцію поеми І. Франка «Похорон» // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 1970. Вип. 11. С. 39–40.
21. *Скоць А.* Історико–політична поема І. Франка «На Святоюрській горі» // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 1982. Вип. 38. С. 12–19.
22. *Скоць А.* Поеми Івана Франка. Львів, 2002.
23. *Скоць А.* Сатирична поема І. Франка «Ботокуди» // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 1986. Вип. 46. С. 70–81.
24. *Струк Д.* Відзискання «Лиса Микита» // Сучасність. 1999. № 4. С. 96–104.
25. *Тихолоз Б.* Зрада як самогубство: етико-антропологічні аспекти поетичної філософії Івана Франка // Сіверянський літопис. 2002. № 5. С. 84–96.
26. *Тихолоз Б.* Психодрама Івана Франка в дзеркалі рефлексійної поезії (студії). Львів, 2005.
27. *Тихолоз Б.* Франко як текст: досліди і досвіди. Львів, 2021.
28. *Тихолоз Н.* Крутійська одісея «Рудого кардинала»: «Лис Микита» І. Франка: текст, підтекст, контекст, інтертекст // Дивослово. 2005. № 2. С. 58–62.
29. *Филипович П.* Генеза Франкової легенди «Смерть Каїна» // Филипович П. Літературно-критичні статті. Київ, 1991.
30. *Франко І.* Хто такий «Лис Микита» і відки родом? // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 4. С. 58–67.
31. *Франко Т.* «Лис Микита» // *Франко Т.* Про батька: Статті. Оповідання. Спогади. Київ, 1966. С. 87–93.
32. *Шапоренко В.* До вершин поетичного синтезу // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 1977. Вип. 28. С. 27–34.
33. *Штогрин Д.* До еволюції світогляду Івана Франка: («Смерть Каїна») // Визвольний шлях. 1961. Кн. 4. С. 309–318. Кн. 5. С. 449–460.
34. *Якимович Б.* «Лис Микита» і «Мойсей» Івана Франка: до питання генези ідеї українського профетизму // Схід. 2006. № (6)78. С. 74–77.

ТЕМА № 16

РОМАНІСТИКА І. ФРАНКА: ПОШУКИ МЕТОДУ І СТИЛЮ

1. Жанрові проблеми великих епічних творів І. Франка.
2. Сюжетно-композиційні особливості романів письменника.
3. «Петрії і Добуцуки» – «документ молодечого романтизму».
4. «Борислав сміється» – соціальна утопія.
5. «Не спитавши броду» – роман, якого не було.
6. «Лель і Полель» – близнюковий міф.
7. «Основи суспільності» – белетристика факту.
8. «Перехресні стежки» – між ідеєю і художністю.
9. Стиль «великої прози».

Дискусійні питання

- 1) Чи справді І. Франко писав романи? Чому його великі епічні твори називають повістями?
- 2) Чому письменник, який залишив чимало незакінчених творів, знову повернувся до «Петріїв і Добушуків», створивши другу редакцію роману?
- 3) Чи можна вважати І. Франка зачинателем пригодницького, детективного, кримінального романів?
- 4) Які конфлікти, інтриги могли би пожвавити сюжетну лінію роману «Борислав сміється»? Чи позначився на структурі твору той факт, що автор писав його розділи поетапно, тобто до чергового номера журналу «Світ»?
- 5) Які епізоди в автобіографічному романі «Не спитавши броду» є вигаданими?
- 6) Чому в романі «Лель і Полель» І. Франко використав близнюковий міф?
- 7) Як поєдналися в романі «Основи суспільності» реальні факти й художній вимисел?
- 8) Чим «Перехресні стежки» відрізняються від попередніх романів письменника? Які стильові ознаки, притаманні ранньому Франкові, зберігаються в цьому творі?
- 9) Чи вдалися І. Франкові, який уважав себе «мініатюристом і мікроскопістом», великі епічні полотна?

Список літератури

1. *Басс І.* Художня проза Івана Франка. Київ, 1965.
2. *Білецький О.* Іван Франко. Художня проза // Слово про Великого Каменяра. Київ, 1956. Т. 1. С. 102–154.
3. *Гнатюк М.* «Твоїми говоритиму устами...»: Іван Франко в контексті свого часу. Київ, 2021.
4. *Голод Р.* Іван Франко та літературні напрями кінця ХІХ –початку ХХ століття. Івано-Франківськ, 2005.
5. *Грицак Я.* Історична основа повісті І. Франка «Борислав сміється» // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. Львів, 1985. Вип. 44. С. 3–9.
6. *Гриценко В.* «Мов паралітик той на роздорожжю...» [повість І. Франка «Перехресні стежки»] // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах. 2000. № 6. С. 104–110.
7. *Гузар З.* Вступ до франкознавства: монографія. Дрогобич, 2008.
8. *Гундорова Т.* Інтелігенція і народ в повістях Івана Франка 80-х років ХІХ ст. Київ, 1985.
9. *Дей О.І.* Іван Франко: Життя і діяльність. – К., 1981.
10. *Денисюк І.* «Не спитавши броду» як роман виховання. Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 2003. Вип. 66. С. 174–191.
11. *Денисюк І.* «Усе мистецьке є символом» (Розшифровані й нерозшифровані символи у «Перехресних стежках») // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 2001. Вип. 64. С. 3–12.
12. *Жук Н.* Проза Івана Франка. Київ, 1977.
13. *Ільницький М.* Повість «Перехресні стежки» і проблема художнього новаторства Івана Франка // Іван Франко і світова культура: матеріали міжнародного симпозіуму ЮНЕСКО (Львів, 11–15 вересня 1986 р.). Київ, 1990. Кн. 1. С. 256–259.
14. *Кирилюк Є.* Вічний революціонер: Життя і творчість Івана Франка. Київ, 1966.
15. *Кир'ячук Б.* Художній часопростір у романі І. Франка «Основи суспільності» // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. Львів, 1993. Вип. 58. С. 105–110.
16. *Кобилецький Ю.* Творчість Івана Франка. Київ, 1956.
17. *Колесник П.* Син народу. Життя і творчість Івана Франка. Київ, 1957.

18. *Криворучко С.* Внутрішній монолог як засіб соціальної характеристики героя в повісті Івана Франка «Воа constrictor» // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. Львів, 1977. Вип. 28. С. 41–50.
19. *Кутковець К.* Історія написання повісті «Основи суспільності» // Іван Франко. Статті і матеріали. Львів, 1955. Збірник 4. С. 125–135.
20. *Легкий М.* Проза Івана Франка: поетика, естетика, рецепція в критиці. Львів, 2021.
21. *Мостова Л.* Роль образів-символів у розкритті ідейного змісту повісті І. Я. Франка «Великий шум» // Українське літературознавство. Львів, 1985. Вип. 44. С. 74–79.
22. *Пастух Т.* Романи Івана Франка. Львів, 1998.
23. *Тихолоз Б.* Франко як текст: досліді і досвіди. Львів, 2021.
24. *Ткачук М.* Естетична концепція дійсності в бориславському циклі творів І. Я. Франка (монографічне дослідження). Тернопіль, 1992.
25. *Ткачук М.* Жанрова структура романів Івана Франка. Тернопіль, 1996.
26. *Тодчук Н.* Роман Івана Франка «Для домашнього огнища»: простір і час. Львів, 2002.
27. *Цапенко І.* Про художні особливості повістей Івана Франка // Дослідження творчості Івана Франка (випуск другий). Київ, 1959.
28. *Чотик Р.* Ессе Ното: Добра звістка від Івана Франка. Львів, 2001.
29. *Швець А.* Злочин і катарсис. Кримінальний сюжет і проблеми художнього психологізму в прозі Івана Франка. Львів, 2003.
30. *Шмега К.* Дискурс маскулінності у прозі Івана Франка. Київ, 2022.
31. *Щурат С.* Рання творчість Івана Франка. Київ, 1956.
32. *Щурат С.* Повість Івана Франка «Борислав сміється». Львів, 1966.
33. *Щурат С.* Повість Івана Франка «Петрії і Довбушуки» // Іван Франко. Статті і матеріали. Львів, 1956. Збірник 5. С. 191–215.

VI. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента в рамках курсу може відбуватися у таких видах діяльності:

- Опрацювання хрестоматійних наукових праць;
- Читання поетичних, прозових, драматичних творів поезії, прози, української літератури другої половини ХІХ ст.;
- Написання роздуму (есе) з приводу поетичного твору чи тем та ідей предмета курсу;
- Підготовка рефератів.

Для *самостійного опрацювання* (прочитання і можливого конспектування) виокремлюємо насамперед ті праці, у яких студент знайде матеріал і проблематику нормативного курсу. Також сюди входять ті праці, що внесені у списки літератури для підготовки до практичних занять.

Зазначену проблематику можна застосовувати до творчості усіх включених у курс письменників, або тих, що належать до цього періоду, якщо студент виявляє бажання саме такого вибору.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Образний світ “Досвіток” Пантелеймона Куліша.
2. “Хуторна поезія” – ідейно-естетичний маніфест Пантелеймона Куліша.
3. За ким дзвонив “Дзвін” Пантелеймона Куліша?
4. Жанр поеми у творчості Пантелеймона Куліша.

5. Автобіографічна поема “Куліш у пеклі” Пантелеймона Куліша.
6. Образ поета у творчості Пантелеймона Куліша.
7. Поетика малої прози Пантелеймона Куліша.
8. “Чорна рада” Пантелеймона Куліша крізь призму козацьких літописів.
9. “Драмована трилогія” Пантелеймона Куліша.
10. Листи Пантелеймона Куліша до Миколи Костомарова як знадоби до українського літературного процесу 40-х років XIX століття.
11. Листи Пантелеймона Куліша до Осипа Бодяньського як знадоби до українського літературного процесу років XIX століття.
12. Морально-етичний світ малої прози Ганни Барвінок.
13. Новаторство “Народних оповідань” Марка Вовчка.
14. “Народні оповідання” і “Рассказы из русского народного быта” Марка Вовчка (типологічні особливості).
15. Жіноча неволя в малій прозі Марка Вовчка.
16. Психологізм повісті “Три долі” Марка Вовчка.
17. Історична повість “Маруся” Марка Вовчка.
18. Жанр казки у творчості Марка Вовчка.
19. Тематика і проблематика малої прози Анатолія Свидницького.
20. Трагедія роду в романі “Люборацькі” Анатолія Свидницького.
21. Образ духовенства в прозі Анатолія Свидницького і Івана Нечуя-Левицького.
22. Готичний роман “Марко Проклятий” Олекси Стороженка.
23. Поетика жаху в прозі Олекси Стороженка.
24. Демонологічний світ прози Олекси Стороженка.
25. Фольклоризм циклу “Із народних уст” Олекси Стороженка.
26. Жанр балади у творчості Юрія Федьковича.
27. “Дикі думи” Юрія Федьковича: своєрідність поетики.
28. Пейзаж у поезії Юрія Федьковича.
29. Поєми Юрія Федьковича: традиції і новаторство.
30. Художній світ малої прози Юрія Федьковича.
31. Гуцульська проза Юрія Федьковича.
32. Мотив любові-пристрасті в прозі Юрія Федьковича.
33. Ідея побратимства в прозі Юрія Федьковича.
34. Драматургія Юрія Федьковича.
35. Пейзажна лірика Сидора Воробкевича.
36. Жовнірська поезія Сидора Воробкевича.
37. Леонід Глібов і журнал “Дзвінок” (параметри співпраці).
38. Жанрова специфіка байок Леоніда Глібова.
39. Жанр балади в поезії Степана Руданського.
40. Жанрова своєрідність співомовок Степана Руданського.
41. Поема-казка “Цар Соловей” Степана Руданського.
42. Своєрідність малої прози Івана Нечуя-Левицького.
43. Проблема національних взаємин в повісті “Причепа” Івана Нечуя-Левицького.
44. Сміхова культура Івана Нечуя-Левицького.
45. Роман “Над Чорним морем” Івана Нечуя-Левицького: проблематика, система образів.
46. Драматургія Івана Нечуя-Левицького.
47. “На Кожум’яках” Івана Нечуя-Левицького і “За двома зайцями” Михайла Старицького: шляхи трансформації комедії.
48. “Маруся Богуславка” Івана Нечуя-Левицького і “Маруся Богуславка” Михайла Старицького (типологія сюжету і образів).
49. Поезія Панаса Мирного.
50. Цикл “Родина Бородаїв” Панаса Мирного.
51. Тематика і проблематика малої прози Панаса Мирного.

52. Поетика повісті “Лихі люди” Панаса Мирного.
53. Функції сновидіння в прозі Панаса Мирного.
54. Поезія Олександра Кониського.
55. Доля “маленької” людини в оповіданнях Олександра Кониського.
56. Українське село в малій прозі Олександра Кониського.
57. Еволюція українофільства в повістях Олександра Кониського.
58. Громадянська лірика Василя Чайченка.
59. Проблема взаємин інтелігенції і народу у повістях “Сонячний промінь” і “На розпутті” Бориса Грінченка.
60. Дилогія “Серед темної ночі” і “Під тихими вербами” Бориса Грінченка: психологізм образів.
61. Поеми Бориса Грінченка.
62. “Думки-мережанки” Олени Пчілки.
63. Поеми Олени Пчілки.
64. Мала проза Олени Пчілки.
65. Художній світ дитячої літератури Олени Пчілки.
66. Проблема взаємин інтелігенції і народу в прозі Олени Пчілки.
67. Образ Запорозжя в поезії Якова Щоголіва.
68. Пейзажна лірика Якова Щоголіва.
69. “Ремеслова” поезія Якова Щоголіва.
70. Жанрова природа лірики Івана Манжури.
71. Казки Івана Манжури.
72. Поеми Василя Мови (Лиманського).
73. Жанр послання в політичній поезії Павла Грабовського.
74. Жанрова природа лірики Павла Грабовського.
75. Збірка “Кобза” Павла Грабовського.
76. “Сумні співи” Павла Грабовського.
77. Екзотична поезія Павла Грабовського.
78. Новаторство поезії Михайла Старицького.
79. Ідея слов’янського єднання в поезії Михайла Старицького.
80. Історичні повісті Михайла Старицького.
81. Проблема історизму в драматичних творах Михайла Старицького.
82. Психологізм драматургії Марка Кропивницького.
83. “Несмішні комедії” Марка Кропивницького.
84. “Доки сонце зійде, роса очі виїсть” Марка Кропивницького і “Не судилось” Михайла Старицького (порівняльний аспект).
85. “Драми стяжання” Івана Карпенка-Карого.
86. Історичні драми Івана Карпенка-Карого.
87. Комедії Григорія Цеглинського.
88. Мала проза Дмитра Марковича.
89. Суспільні виклики Михайла Павлика (“Ребенщуківа Тетяна”, “Юрко Куликів”, “Пропащий чоловік”).
90. Поетика малої прози Тимотея Бордуляка.
91. Образ Борислава в малій прозі Стефана Коваліва.
92. Доля жінки в прозі Наталі Кобринської.
93. “Люба-згуба” Юрія Федьковича і “Вірна люба” Євгенії Ярошинської: порівняльний аспект.
94. Образ духовенства в повісті “Перекинчики” Євгенії Ярошинської.
95. Проблема національного відродження в поезії Івана Франка.
96. “Баляди і розкази” Івана Франка: проблема становлення таланту.
97. Ритміка “Баляд і розказів” Івана Франка.
98. Ліричні “думи” Івана Франка.

99. “Профілі і маски” Івана Франка.
100. “Мідна струна” Івана Франка.
101. “Галицькі образки” Івана Франка.
102. Цикл “Жидівські мелодії” Івана Франка.
103. Парадигма болю в збірці “Зів’яле листя” Івана Франка.
104. Ритміка “Зів’ялого листя” Івана Франка.
105. “Поклони” Івана Франка.
106. Поетичні полеміки Івана Франка.
107. “Пленерна” поезія Франкових днів журби.
108. “Майові елегії” Івана Франка.
109. Франкова “Книга Кааф”.
110. “Злоба дня” очима Івана Франка.
111. Нічні візії Івана Франка.
112. Художні сні Івана Франка.
113. Вічні образи в поезії Івана Франка.
114. Квіти в поезії Івана Франка.
115. Алгоритична лірика Івана Франка.
116. Емігрантська поезія Івана Франка.
117. Ольга Рошкевич в поезії Івана Франка.
118. Образ автора й образ ліричного героя в збірці “Із днів журби” Івана Франка.
119. “Смеркальна” поезія Івана Франка.
120. Жанр легенди в поезії Івана Франка.
121. Жанр притчі в поезії Івана Франка.
122. Жанр віршованого оповідання в поезії Івана Франка.
123. Жанрово-композиційна своєрідність збірки “Давне й нове” Івана Франка.
124. Образ неволі в поезії Івана Франка.
125. Образ бурі в поезії Івана Франка.
126. Мотив двійництва в поезії Івана Франка.
127. Проблема сумніву в поезії Івана Франка.
128. Дихотомія раю й пекла в поезії Івана Франка.
129. Світ води в поезії Івана Франка.
130. Акваіичні символи в поезії Івана Франка.
131. Візія Польщі в поезії Івана Франка.
132. Проблема життя і смерті в поемах Івана Франка.
133. Поема “Панські жарти” Івана Франка: проблематика й поетика.
134. Поема “Великі роковини” в контексті націєтворчих поглядів Івана Франка.
135. Образ Дон-Кіхота в художній версії Івана Франка.
136. “Легенда про святого Маріна” Івана Франка.
137. Поема та оповідання Івана Франка “Терен у нозі” (порівняльний аспект).
138. “Арабські” поеми Івана Франка.
139. “Половецькі саги” Івана Франка.
140. Топос дороги в поемах Івана Франка.
141. Топос пустелі в поемі “Мойсей” Івана Франка.
142. “Похорон” Івана Франка і “Konrad Wallenrod” Адама Міцкевича: порівняльний аспект.
143. “Мойсей” Івана Франка і “Anhelli” Юліуша Словацького: порівняльний аспект.
144. Світ дитини у малій прозі Івана Франка.
145. Дві редакції повісті “*Voia constrictor*” Івана Франка.
146. Тюремні оповідання Івана Франка.
147. Алгоритична проза Івана Франка.
148. Сатирична проза Івана Франка.
149. Типологічні особливості однойменних творів Івана Франка.

150. “Гутак”: незакінчена повість Івана Франка.
151. “Староруські оповідання” Івана Франка.
152. Австрійський “слід” у прозі Івана Франка.
153. Образ адвоката в прозі Івана Франка.
154. Технологія збагачення у творах Івана Франка “Воа constrictor” і “Борислав сміється”.
155. Природа злочину в прозі Івана Франка.
156. Бенедьо Синиця і Євген Рафалович – художня “корекція” естетичного ідеалу Івана Франка.
157. Автобіографізм роману “Не спитавши броду” Івана Франка.
158. “Кукізовська справа” в романі “Основи суспільності” Івана Франка: проблема життєвої і художньої правди.
159. Поетика повісті “Великий шум” Івана Франка.
160. Образ “фатальної” жінки в прозі Івана Франка.
161. “Послідній крейцар” Івана Франка.
162. Морально-етичний світ драми “Украдене щастя” Івана Франка.
163. Дві редакції комедії “Рябина” Івана Франка.
164. “Війт заламейський” Івана Франка.
165. Комедія “Учитель” Івана Франка.
166. Незакінчена драма “Славою і Хрудош” Івана Франка.
167. Мала проза Михайла Грушевського.
168. Драматургія Бориса Грінченка.
169. Образ Січі у творчості Пантелеймона Куліша.
170. Українська богема в українській драматургії.
171. Лірика Леоніда Глібова.
172. Лірика Степана Руданського.
173. Історичні поеми Степана Руданського.
174. Історичні драми Івана Франка.
175. Історичні поеми Івана Франка.
176. Історичні романи Івана Нечуя-Левицького.
177. Образ “іншого” в прозі Івана Франка.
178. Жанрова своєрідність драми “Старе гніздо і молоді птахи” Василя Мови (Лиманського).
179. Студентське життя в українській прозі XIX століття.
180. Подорожні нариси української прози XIX століття.
181. Цикл оповідань Івана Нечуя-Левицького про бабу Параску і бабу Палажку.
182. Любовні трикутники української драматургії.
183. Дві редакції роману “Петрії і Добушуки” Івана Франка.
184. Генологічні древа роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Панаса Мирного й Івана Білика.
185. Поетика композиції повістей Івана Нечуя-Левицького.
186. Лірична героїня поезії Павла Грабовського.
187. Незакінчені поеми Івана Франка.
188. Образ учителя в українській прозі.
189. Урбаністичні пейзажі Івана Франка.
190. Гімни в українській поезії (від Куліша до Франка).
191. Образ Шевченка в українській поезії (від Куліша до Франка).
192. Еволюція художнього портрета в українській прозі (від Квітки-Основ’яненка до Франка).
193. Проза Федора Заревича.
194. Козацька Україна в прозі Марка Вовчка.
195. Перша світова війна в поезії Івана Франка.
196. Подорож Reineke Fuchs’a в Україну.

197. Психологія героїні роману “Повія” Панаса Мирного.
198. “Новий чоловік” у романі “Хмари” Івана Нечуя-Левицького.
199. Звукопис поезії Якова Щоголіва.
200. Містика в поемах Івана Франка.

VII. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль за засвоєнням знань та його успішністю здійснюється з допомогою поточного модульного контролю та із врахуванням самостійної роботи студентів над запропонованим спектром тем для самостійного опрацювання.

Також для самоконтролю студентів створено комплекс питань за темою нормативного курсу.

Впродовж семестру також проводять однократно контрольні заміри знань (поточних) студентів.

VIII. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ з курсу «Історія української літератури другої половини XIX століття»

1. Назвіть трьох українських письменників, які народилися 1834 року.
2. У якому році вийшла перша книжка “Народних оповідань” Марка Вовчка?
3. Назвіть двох українських письменників, які майже одночасно навчалися в Подільській духовній семінарії.
4. Хто з українських письменників був лікарем за фахом?
5. Хто, за словами І. Франка, *“був першим... справді національним писателем українським”*?
6. Про кого І. Франко писав, що його *“талант переважно ліричний; всі найкращі його поезії нав'язні теплим, індивідуальним чуттям самого автора, всі походжі на частки його автобіографії”*?
7. Кого М. Драгоманов назвав *“російсько-українською Бічер-Стоу”*?
8. Про кого з українських письменників М. Хвильовий писав, що *“тільки він один маячить світлою плямою з темного українського минулого. Тільки його можна вважати за справжнього європейця, за ту людину, яка наблизилася до типу західного інтелігента”*?
9. Чисю дружиною була письменниця Ганна Барвінок?
10. Вставте пропущене слово на початку вірша П. Куліша: *“_____, моя непорочна утіхо! / Чом ти мовчиш? Задзвони мені стиха, / Голосом правди святої дзвони...”*.
11. Вставте пропущені слова в уривку з поеми С. Руданського: *“Тиха _____, / А далеко на півночі / Встала хуртовина, / Світа не видати: / Хоче _____ із ляхами / _____ воювати”*.
12. Хто був видавцем першого тому “Народних оповідань” Марка Вовчка?
13. Хто з українських письменників народився в селі Сторонець-Путилів?
14. Про кого писав М. Зеров: *“Сивіє розум і холоне кров; / Літа минулі – мов бліда примара. / Та він працює. Феніксом з пожару / Мотронівка народжується знов; / Завзяттям віє від його промов, / І в очах – відблиск молодого жару”*?
- 15. Назвіть письменника, чия діяльність була, за Є. Маланюком, *“першим (в добі Відродження) напруженням національного інтелекту”*.
16. Єремія Вишневецький, княжна Корецька, князь Четвертинський, Кривоніс, Павлюга – історичні персонажі твору _____.
17. Вставте в цей типологічний ряд відомий твір українського автора: “Вампір” Дж. Полідорі, “Мельмот-блукач” Ч. Метьюріна, “Удольфські таємниці” А. Радкліф, “Монах” М. Льюїса, _____.
18. Про кого С. Єфремов писав, що *“був це перший, може, по Шевченкові поет на*

Україні, якому сила поетичного таланту давала надію на велику й корисну діяльність для рідного краю”?

19. У якій повісті Ю. Федьковича через трагічне кохання герой убиває в день весілля і брата, і себе?
20. Вставте пропущене слово в уривку із вірша “Нива” Ю. Федьковича *“Розсипся же, _____ моя, / Та й не схаменися! / Де попадеш руське серце, / От там пригорнися”*.
21. Епіграфом до якого твору П. Куліша став крилатий Шевченків вираз *“Я на сторожі коло їх поставлю слово”*?
22. Хто із персонажів Марка Вовчка виступає з такою самохарактеристикою: *“Я зо всього викручусь, іще й їх оступачу”*?
23. Герої якого письменника, за словами Лесі Українки, *“страждають більше від кохання, ніж від тяжких економічних умов”*?
24. Укажіть відомих українських письменників, які навчалися у Ніжинському ліцеї вищих наук імені князя Безбородька.
25. Який музичний інструмент виступає у Куліша символом поезії?
26. Назвіть літопис, що став історичним джерелом для роману “Чорна рада”.
27. Вставте пропущене слово в уривку із вірша П. Куліша: *“Я не поет і не історик – ні! / Я – _____ з сокирою важкою: / Терен колючий в рідній стороні / Вирубую трудящою рукою”*.
28. У якому журналі Л. Глібов друкував свої твори для дітей під псевдонімом Дідусь Кенір?
  - 29. Хто з українських письменників був поручиком австрійської армії?
30. Назвіть тижневик, видавцем якого був Л. Глібов.
31. Вставте в цей типологічний ряд ім’я українського письменника, чия творчість припала на другу половину XIX ст.: Езоп, Фредро, Лафонтен, Красіцький, Крилов, _____.
32. Хто з українських письменників XIX ст. переклав “Іліаду” Гомера?
33. Який жанр домінував в українській прозі 50-60-х років XIX ст.?
34. Хто автор оповідань “Лихо не без добра”, “Восени літо”?
35. Чий портрет змалювала Марко Вовчок у повісті “Інститутка”: *“У червоному очінку, у зеленій юпочці баєвій... то коло стола її вишивані рукава мають, то коло печі її перстені блискотять”*?
36. Хто з персонажів оповідання “Козачка” Марка Вовчка так осмислює своє життя: *“Кому не було добра змалку, не буде і до останку”*?
37. Який твір П. Куліша написаний на матеріалі шостої і частково сьомої пісень “Одісеї” Гомера?
38. Назвіть твір-притчу П. Куліша про сотникового сина-грішника, якого доля карає за непослух батькові, за зневаження патріархальних козацько-старшинських традицій і національне відступництво.
39. Про який твір його автор писав, що він *“зложив старими словеси новії думи про забутих гетьманів та й попритулював їх до кобзарських дум усюди, де вже діди не пам’ятають, як співати”*?
40. Хто з українських письменників писав у щоденнику: *“Прощай, Петрополю! Прощай моє горно пекельне!.. Немало сили, моєї рідної сили, попалося в тобі, а гріх мені було б за тебе забути. Сировим залізом з землею перекувало і сухим і твердим пустило до себе”*?
41. Назвіть три байки Л. Глібова, персонажем яких виступає Вовк.
42. Визначте жанр твору “Журба” Л. Глібова.
43. Героїня якого твору *“зарізалась – більше того, що з голоду, бо жадна була й на шматок хліба. До того ще й діти допікали їй: все хапокнишкою лаяли”*?
44. Назвіть твір, у якому герой прощається зі своєю сім’єю: *“Діти мої! Прощайте, соколи мої ясні! Шануйте матір, любіться з собою, нікого не кривдіть... Прощайте, діточки мої любі! Жінко моя кохана! Не поминай лихом мене, безчасного, що втопив тебе в безодню та й покинув. Відоллуться мені твої сльози!”*.

45. У якому творі розповідається про таку гостину: *“Випили по чарці, що один Бог, далі по другій.*
 – *Що ж, – кажуть, – варт чоловік без пари?*
 – *Та Бог в Трійці перебуває.*
 – *Та хіба в нас не чотири євангелісти?*
 – *Е! як на руці чотири пальці, то каліка: треба, щоб п'ять було...”?*
46. Який твір починається епіграфом *“Людей слухай, а свій розум май”*?
47. У якому творі автор цитує уривок із народної думи *“Хмельницький і Барабаш”*?
48. Що стало причиною обмороку княгині, дружини полкового осаула Гвинтовки з роману *“Чорна рада”* П. Куліша?
49. Хто з українських письменників мав псевдонім Данило Млака?
50. Назвіть автора цього уривка з вірша *“Рідна мова”*: *“Мово рідна, слово рідне, / Хто вас забуває, / Той у грудях не серденько, / Тільки камінь має”*.
51. Хто був редактором першого українського журналу *“Основа”*?
52. На могилі якого письменника викарбувано ці слова: *“І при гробі не заплаче / Ніхто в чужині, – / Хіба чорний крук закряде, / Чорна хмаронька заплаче / Дощем по мені”*?
53. Де були опубліковані перші вірші Ю. Федьковича?
54. Закінчіть речення: *“Емілія Марошані – кохана дівчина _____”*.
55. Кого М. Коцюбинський називав *“останнім із могикан”* блискучої плеяди українських письменників 40-х років”?
56. Від чийого імені ведеться оповідь у повісті *“Інститутка”* Марка Вовчка?
57. Хто автор драматичного твору *“Колії”*?
58. Назвіть трьох українських письменників ХІХ ст., які народилися в сім'ях сільських священників.
59. Кому присвячена повість *“Інститутка”* Марка Вовчка?
60. Який твір Марка Вовчка було відзначено премією Французької академії і рекомендовано міністерством освіти Франції для шкільних бібліотек?
61. Кому належать поетичні рядки: *“Все, що мав у житті, він віддав / Для одної ідеї, / І горів, і яснів, і страждав, / І трудився для неї”*?
62. Хто є автором повісті *“Сонячний промінь”*?
63. Укажіть два твори української прози, назва яких складається з імені та прізвища головного героя.
64. Укажіть дві латиномовні назви творів І. Франка.
65. Хто з українських письменників ріс і виховувався в родині майбутнього композитора Миколи Лисенка?
66. Кому присвячена збірка *“Пролісок”* П. Грабовського?
67. У якому творі І. Франка герой отримує в новорічну ніч листа від своєї давньої коханої?
68. Про який твір автор писав у листі до дітей: *“Хто б не хотів вивести своїх дітей на дворянську лінію, щоб вони не черствий кусок хліба мали”*?
69. Скільки синів було у Захара Беркута?
70. Укажіть чотири твори, герої яких мали лише одна дитину.
71. Яка інша назва повісті *“Лихі люди”* Панаса Мирного?
72. Яке дерево росло в центрі майдану в Тухлі (*“Захар Беркут”* І. Франка)?
73. Хто з відомих українських письменників помер в Італії?
74. Яке дерево було причиною ворожнечі двох сімей у *“Кайдашевій сім'ї”* І. Нечуя-Левицького?
75. Кому належить цей портрет: *“Низенька, чорнява, завітчана польовими квітами, вона й трохи не схожа була на селянок, часто запечених сонцем, високих, іноді дуже неповоротких дівчат. Маленька, кругленька, швидка й жвава, одягнена в зелене убрання, між високим житом, – вона здавалася русалкою...”*?
76. Чиє життєве кредо героїв викладене в уривку: *“Життя лиш доти має вартість, – говорив він частенько, – доки чоловік може помагати іншим. Коли він стає для інших*

тягарем, а хісна не приносить їм ніякого, тоді він уже не чоловік, а завада, тоді він уже й жити не варт. Хорони мене, Боже, щоб я коли-будь мав статися тягарем для інших і їсти ласкавий, хоч і як заслужений хліб!”?

77. Кому з персонажів роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” належить цей портрет: *“У воротях показався сухий, перегнутий утрое панок, з зеленим коміром, з блискучими гудзиками... Борода йому була гладенько виголена; як та сокирка видалась вона уперед, ховаючи у прогаліні між довгим носом і собою запалий рот з сухими тоненькими губами; голова трохи подалася назад; довга шия вип’ялась так, як у вола, коли його у ярмо запрягають...”?*

78. Слова якого біблійного пророка використали автори у назві роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”

79. Якого птаха заклали у фундаменті будинку Леона Гаммершляга (“Борислав сміється” І. Франка)?

80. З ким із персонажів роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Чіпка вперше в житті випив горілки?

81. Кому з персонажів належить цей портрет: *“Висока на зріст, рівна станом, але не дуже тонка, з кремезними ногами, з руками, позакачуваними по лікті, з чорними косами, вона була ніби намальована на білій стіні”?*

82. Про чії весільні роздуми йдеться в уривку: *“Вона згадала свою небіжку-матір: «Якби була жива моя мати, в мене коровай був би біліший, і рушники були б не такі прості й одежа на мені була б не така дешева»”?*

83. Кому присвятив ці рядки П. Карманський: *“Мов заворожені усі читали / Його сумні сонети із тюрми, / І їх болючі строфи в нас ридали, / Як похоронні гомони сурми”?*

84. Кому присвятив ці рядки М. Рильський: *“І твій народ, якому ти віддав / Свій мозок, руки, працю, силу й серце, / Засяв у народів вольних колі”?*

85. Укажіть два художні твори з літератури другої половини XIX століття, що починаються з епіграфів.

86. Укажіть відомий художній твір з літератури другої половини XIX століття, який має авторську присвяту.

87. Укажіть художній твір, який зображує життя селян-кріпаків.

88. Укажіть відомий художній твір, що зображує життя духовенства.

89. Укажіть відомий художній твір, події в якому розгортаються на Полтавщині.

90. Укажіть відомий художній твір, події в якому розгортаються в Карпатах.

91. Укажіть відомий художній твір, що розповідає про перебування українських юнаків в російській армії.

92. Кому присвятив ці рядки П. Карманський: *“Так пам’ятаю, начеб це сьогодні. / (А скільки літ минуло з того часу!) / Як втішно я на свята Великодні / Летів додому з сірих мурів класу!.. / Завжди зо мною їхав Лис Микита”?*

93. Укажіть відомий художній твір, події в якому відбуваються на берегах Росі.

94. Укажіть два відомі художні твори, у яких згадується Києво-Печерська Лавра.

95. Скільки років прожив Мирін Гудзь – один із персонажів роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”

96. Укажіть дві відомі поетичні збірки І. Франка, що мають авторські передмови.

97. Кого І. Франко у поемі “Мойсей” називає *“темним демоном громади”*?

98. Кому присвятив ці рядки М. Рильський: *“Шевченка брат молодший, він ішов / Крізь темні муки, крізь куці тернові, / Ламав він сміло скелі гранітові / Він людям розум віддавав і кров! / Ненавидів беркута, і удава, / І кнут, і гніт, і темний визиск він...”?*

99. Кому з письменників доля відміряла короткий “шевченківський” вік?

100. Укажіть рік народження І. Франка.

101. Укажіть назву села на Волині, де знаходився родинний маєток Олени Пчілки.

102. Хто автор книги “Тарас Шевченко-Грушівський. Хроніка його життя”?

103. Хто автор скульптур “Труд”, “Освіта”, композиції “Вісла-Галичина-Дністер”, що

прикрашають головний корпус Львівського національного університету імені Івана Франка ?

104. У якому році було засноване товариство “Просвіта”?
105. Назвіть дівоче прізвище Олени Пчілки.
106. Хто підписував свої твори псевдонімом Василь Чайченко?
107. Хто з українських письменників відбував заслання у Вологді і Тотьмі?
108. Яка поетична збірка І. Франка вийшла на переломі століть?
109. Який роман І. Франка має автобіографічний характер?
110. Укажіть справжнє прізвище Панаса Мирного.
111. Укажіть назву львівського часопису, на сторінках якого дебютували І. Нечуй-Левицький і Панас Мирний.
112. У якому журналі вперше були опубліковані твори І. Франка?
113. Якому духовному органу належала “нормальна” школа в Дрогобичі, яку закінчив І. Франко?
114. Як звали матір І. Франка?
115. Хто з українських письменників створив першу концепцію національної літератури?
116. Хто вперше видав “Співомовки” С. Руданського?
117. Хто автор збірки оповідань “В поті чола”?
118. Хто дебютував у журналі “Für die Jugend” оповіданнями про пригоди солом’яного капелюшика?
119. Укажіть рік смерті І. Франка.
120. У якому році було підписано сумнозвісний Емський указ?
121. Хто автор збірки “Вірші на громадські теми”?
122. Укажіть поему І. Франка, у якій центральною є проблема зради.
123. Із скількох частин складається роман “Повія” Панаса Мирного?
124. Кого називають “непривітаним співцем”?
125. Вставте пропущене слово в уривку з вірша І. Франка: “Ті хмари – _____
будущини тіни, / Що людськість, мов красна весна обновить...”
126. Вставте пропущене слово в уривку з вірша І. Франка: “Вічний революціонер – / Дух,
наука, _____, воля...”
127. Вставте пропущене слово в уривок з вірша І. Франка: “Ми рабами волі стали: / На
шляху _____ ми лиш каменярі”.
128. Вставте пропущене слово в уривку з вірша І. Франка: “Чого звертаєш ти до мене
/ Чудові очі ті ясні, / Сумні, / Немов криниці дно _____”?
129. Вставте пропущене слово в уривку з “Прологу” І. Франка: “Народе мій,
замучений, розбитий, / Мов _____ той на роздорожжю, / Людським
презирством, ніби струпом, вкритий!”?
130. Назвіть збірку І. Франка, у якій наскрізним є символічний образ втрачених надій?
131. Хто з персонажів комедії “Хазяїн” І. Карпенка-Карого добре орієнтується в політичних подіях: “...Поки при землі, мужики все одно, що бури, нічого з ними не
зробити!”?
132. Хто назвав реформу 1861 р. “голодною волею” й описав у своїх творах “лихо давнє і
сьогочасне”?
133. Кого з письменників І. Франко назвав “артистом зору”, “колосальним
всеохоплюючим оком України”?
134. Хто з відомих громадських діячів у листах до редакції “Друга” закликав галицьку
молодь стати ближче до народного життя, до багатющих джерел народної мови?
135. Який відомий твір вийшов під назвою “Пропаща сила”?
136. Назвіть два романи з життя інтелігенції в українській літературі XIX століття?
137. Назвіть твір І. Франка, в якому автор використовує романтичну параболу з драми
Ю. Словацького “Ліля Венета”.
138. Співробітництво з якою газетою І. Франко назвав “десятилітньою панциною”?

139. Як називався підпільний народницький гурток, з членами якого був близько знайомий Панас Мирний?
140. Як називається Франкова збірка політичної лірики?
141. У якому творі І. Франко створив алегоричний образ громади працівників, що спільною важкою працею ламають скелю для того, щоб вимостити дорогу в щасливе майбутнє людства?
142. До кого звертався Панас Мирний з такими словами: *“То були твої «Рибалка Панас Круть» та «Дві московки»... Наче хто бризнув цілющою водою на моє серце і занімив болючі виразки, що в йому нили!”*?
143. На якому факультеті Львівського університету вчився І. Франко?
144. Про кого з персонажів творів І. Франка йде мова в цьому уривку: *“Він мав намір розпочати просвітню роботу, а далі й політичну організацію в повіті, стягати сюди помалу добірні інтелігентні сили, витворити хоч невеличкий, та енергичний центр національного життя...”*?
145. У якому місті І. Франко захистив докторську дисертацію?
146. Ким був за професією Бенедьо Синиця?
147. Про кого з персонажів “Кайдашевої сім’ї” селяни говорили, що це *“чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий посіпака”*?
148. Чий портрет змальовує І. Нечуй-Левицький: *“Широкі рукава закачалися до ліктів; з-під рукавів було видно здорові загорілі жилаві руки. Широке лице було сухорляве й бліде, наче лице в ченця. На сухому високому лобі набігали густі дрібні зморшки. Кучеряве посічене волосся стирчало на голові, як пух, і блищало сивиною”*?
149. У якому творі головний герой бачить сон про весільну дарабу?
150. Кого Олесь Гончар назвав *“першим симфоністом української прози”*?
151. Про кого з героїв творів І. Франка йде мова у цьому уривку: *“Він належав до того покоління, що виховалося вже під впливом європеїзму, якому в Галицькій Русі виборов горожанство Драгоманов, і цікавився багато дечим таким, чим не цікавилися зовсім його польські та жидівські товариші, адвокати та судовики”*?
152. Укажіть чотири відомі прозові твори української літератури, назва яких є алегоричною.
153. Кому адресована поезія “Сідоглавому”?
154. З ким полемізує І. Франко у поезії “Декадент”?
155. З чого починається зав’язка конфлікту в драмі “Украдене щастя”?
156. Хто з персонажів роману “Перехресні стежки” *“мучив kota найрізнішими способами: бив його в мішку наосліп, вішав за шию, прищемивши хвіст розколеним з одного кінця поліном, виривав пазури, випікав очі, колов шилом, напихав у ніс товченого перцю і скла”*?
157. Укажіть кульмінацію роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”.
158. Коли настає розв’язка в повісті “Кайдашева сім’я” І. Нечуя-Левицького?
159. Укажіть відому поезію І. Франка, побудовану на антитезі.
160. Кому адресовані ці рядки М. Рильського: *“Дорога у житті самотньому тяжка; / Навколо - ворогів закрадливість лукава, / Панки, що «люблять Русь» для ласого шматка...”*?
161. У котрому році в Женеві було надруковано роман “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”?
162. Вставте пропущені ім’я та прізвище з вислову Олесь Гончара: *“Мабуть, після Тараса Шевченка черкаська земля не давала таланту більшого, ніж талант _____ . Він заслужив звання народного письменника. Вищої похвали бути не може”*.
163. Назвіть ім’я дівчини, яка розповіла незнайомому лагідному парубкові найпотаємніше про себе: *“Я родом з присілка Скрипчинців... Моя мати вмерла й покинула мене маленькою”*.
164. Про кого розмірковує Євген Рафалович у романі “Перехресні стежки”: *“Що воно значить, що на вступі в нове життя мені перебігає дорогу отся скотина в людській*

подобі”?

165. У кого з дідичів Євген Рафалович виграв свій перший судовий процес?

166. Про кого говорить Баран у романі “Перехресні стежки”: “Він буде у нас бурмістром, буде печатати всіх людей, а хто не схоче прийняти його печать, того на муки, на смерть!”?

167. Хто вбив Стальського в романі “Перехресні стежки”?

168. Кого обрали головою першого народного віча в романі “Перехресні стежки”?

169. Кому Вагман продав векселі Брикальського?

170. Який твір починається словами: “Сонце досягло вже полудня. Годинник на ратушевій вежі вибив швидко і плачливо одинадцятую годину. Від громадки веселих, гарно повбираних панів-обивателів дрогобицьких, що проходили по «плянтах» коло костела в тіні цвітучих каштанів, відділився пан будівничий і, вимахуючи блискучою паличкою, перейшов через вулицю до робітників, зайнятих при розпочатій будові”?

171. Кому з персонажів роману “Перехресні стежки” І. Франка належать ці слова: “Я скажу вам: я лихвар. Тепер скажу вам більше: я розкинув сіті по всім повіті. Не знайдете тут дідича, не знайдете посесора, не знайдете урядника, що не сидів би більше або менше в моїй кишені”?

172. Прочитайте уривок з роману “Перехресні стежки”: “Д-р Рафалович зовсім забув про свою хвилеву стрічу з чорною дамою в ту неділю, коли зі Стальським ішов наймати помешкання”. Хто вона, ця “чорна дама”?

173. Прочитайте уривок з роману “Перехресні стежки”: “А Шварц і Шнадельський тим часом поспішали за чорною купою людей, що бігла навздогін дивовижного тарабаничника”. Хто цей “дивовижний тарабаничник”?

174. Кому належать ці слова у романі “Перехресні стежки”: “Поки ви, русини, не маєте своїх дідичів і міліонерів, поти ви не є жаден народ, а тільки купка жебраків та невольників”?

175. Про кого йде мова в цьому уривку: “О, яка то була радість, коли я прочитав у «Народівці», що мій елев, пан Євгеній Рафалович, одержав на львівському університеті степеня доктора прав”?

176. Що запропонував Євген Рафалович селянам з села Буркотина у романі “Перехресні стежки” І. Франка?

177. Хто автор поем “Юдіта” і “Дебора”?

178. Як звали головного героя повісті Б. Грінченка “Під тихими вербами”?

179. У кого закохалися брати Калиновичі з роману І. Франка “Лель і Полель”?

180. Який вищий навчальний заклад закінчили Дашкович і Воздвиженський – герої роману “Хмари”?

181. У якому місті здобули освіту героїні повісті “Товаришки” Олени Пчілки?

182. Як називається перша збірка Я. Щоголева?

183. Хто з українських письменників народився 1849 року?

184. Назвіть повне прізвище, ім’я, по батькові Чіпки.

185. Назвіть два історичні романи І. Нечуя-Левицького?

186. Хто автор поезії “Лебідь”?

187. Про кого йдеться в цьому уривку з роману “Перехресні стежки” І. Франка: “Змучений важкою долею, він блукає, не можучи втратити на свій шлях, і стоїть, мов отсей заблуканий селянин, серед шляху між минулим і будучим, між широким, свободним розвоєм і нещасним нидінням”?

188. У якій поемі І. Франко переосмислює легенду про великого грішника?

189. Чиєю дружиною була письменниця Марія Загірня?

190. Вставте пропущені слова на початку вірша “Виклик” М. Старицького: “Ніч, яка, _____, _____, _____! / _____, хоч голки збирай. / Вийди, кохана, працюю зморена, / Хоч на хвилиночку в гай!”.

191. Кому з літературних героїв належить цей вислів: “Куди не глянь, де не кинь, – каже

він, – усюди кривда та й кривда! Коли б можна – весь би цей світ виполонив, а виростив новий! Тоді б, може, й правда настала!”?

192. Хто з українських письменників зазначав в автобіографії: “Старші мої діти прохали мене, щоб я писав для них. Я й писав їм до 1878 року”?

193. Хто автор комедій “На добродійні цілі”, “Соколики”, “Торговля жемчугами”?

194. Хто автор цього уривку: “Уже нам дома просвітку, либонь, не видати, але є, кажуть, десть край – Бразилія, за високими горами, за широкими морями, а до того краю, до тої Бразилії, стягаються з усіх сторін бідні люди: бездомні нетяги, безземельні халупники, підупали господарі – загалом усі, хто лиш чує в руках силу до роботи...”?

195. Назвіть два українські прозаїки, які у своїх творах описували життя “галицької Каліфорнії” – нафтового Борислава.

196. Назвіть трьох західноукраїнських письменниць – перших феміністок у Галичині.

197. За який твір Михайла Павлика було засуджено до ув’язнення?

198. У якому році було відкрито театр “Руської бесіди” у Львові?

199. У якому творі дві героїні, виплекані молоком однієї матері, відрізнялися як соціальним становищем, так і національністю?

200. З якої п’єси розпочав свою діяльність театр корифеїв?

ІХ. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Суспільно-політична та культурна атмосфера в Україні у II полов. XIX ст.
2. Поезія пошевченківської епохи: традиції і новаторство.
3. Розвиток жанру поеми у поезії 50–60-х рр. XIX ст.
4. Основні тенденції розвитку прози 50–60-х рр. XIX ст.
5. Світлий і темний дух П.Куліша. Життєвий і творчий шлях письменника. Взаємини П.Куліша з Т.Шевченком, Марко Вовчком.
6. Ідейно-естетичний аналіз збірки “Досвітки” П.Куліша.
7. Суперечливий характер “Хуторної поезії” П.Куліша. І.Франко про збірку.
8. Історичні поеми П.Куліша.
9. Поема “Магомет і Хадиза” П.Куліша.
10. “Чорна рада” П.Куліша – перший український історичний роман.
11. Марко Вовчок: “таємниця її обличчя”. Чотири періоди творчості Марка Вовчка.
12. Новаторство “Народних оповідань” Марка Вовчка.
13. “Інститутка” Марка Вовчка: повість про панночку чи селянку?
14. Жанр казки у творчості Марка Вовчка.
15. Проза О.Стороженка.
16. Роман “Марко Проклятий” – українська версія про вічного мандрівника. Особливості сюжету і композиції. Характеристика образів.
17. Життєвий і творчий шлях А.Свидницького.
18. Сімейна хроніка “Люборацькі” – перший український соціально-побутовий роман.
19. Творчість С.Воробкевича – поезія буковинського “жайворонка”.
20. Життєвий і творчий шлях Ю.Федьковича.
21. Жовнірська поезія Ю.Федьковича.
22. Балади Ю.Федьковича.
23. Поеми Ю.Федьковича.
24. Романтична проза Ю.Федьковича.
25. Проблематика повісті “Три як рідні брати” Ю.Федьковича.
26. Життєвий і творчий шлях Л.Глібова.
27. Тематика і проблематика та національна своєрідність байок Л.Глібова.
28. Лірика Л.Глібова. Творчість Дідуса Кенира.
29. Життєвий і творчий шлях Степана Руданського.
30. Лірика С.Руданського.
31. Гумористичні поезії С.Руданського. Тематика і проблематика. Особливості жанру співомовки.
32. Історичні поеми С.Руданського.
33. Жанрово-тематичне розмаїття української поезії 70–90-х рр. XIX ст.
34. Українська поема 70–90-х рр. XIX ст.

35. Особливості розвитку української прози у 70–90-х рр. XIX ст.
36. Українська повість 70–90-х рр. XIX ст.
37. Український роман 70–90-х рр. XIX ст.
38. Українська драматургія другої половини XIX ст. Театр корифеїв: доля і слава.
39. Українська журналістика другої половини XIX ст. Франківські видання.
40. Життєвий і творчий шлях І.Нечуя-Левицького.
41. Панас Рудченко і Панас Мирний: чиновник і письменник. Проблема становлення та еволюції таланту.
42. Громадська і літературна діяльність О.Кониського. Зв'язки письменника з Галичиною.
43. Олена Пчілка: письменниця, громадський діяч, мати.
44. Життєвий і творчий подвиг Бориса Грінченка.
45. Голгофа П.Грабовського.
46. Основні мотиви лірики П.Грабовського. Особливості світобачення поета.
47. Я.Щоголев: запізнений романтик і “непривітаний співець”.
48. І.Манжура – співець українського степу.
49. Від І.Тобілевича до І.Карпенка-Карого.
50. Творчий шлях М.Кропивницького.
51. Розвиток західноукраїнської прози у другій половині XIX ст. (М.Павлик, С.Ковалів, Т.Бордуляк, Н.Кобринська, Є.Ярошинська).
52. “Нова людина” у прозі І.Нечуя-Левицького.
53. Дореформене і післяреформене українське село у повістях І.Нечуя-Левицького.
54. Історичні романи І.Нечуя-Левицького: проблема відступництва і проблема зради.
55. Роман “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Панаса Мирного та Івана Білика. Історія створення, публікації. Особливості сюжету, композиції. Система образів.
56. Трагедія Христі Притиківни у романі “Повія” Панаса Мирного.
57. Українське село у прозі О.Кониського.
58. Національна ідея у повісті “Юрій Горовенко” О.Кониського.
59. Творчість В.Мови (Лиманського).
60. Світ дитини у прозі Б.Грінченка.
61. Основні мотиви поезії Василя Чайченка.
62. Проблема розорення “селянських гнізд” у диалогії Б.Грінченка “Серед темної ночі” та “Під тихими вербами”.
63. “Пора першого пробудження нашого жіноцтва” у повісті “Товаришки” Олени Пчілки.
64. Проблема взаємин інтелігенції і народу у прозі О.Пчілки.
65. Художній світ “Думок-мережанок” Олени Пчілки.
66. Доля України в поезії Я.Щоголева.
67. “Ремеслові” поезії Я.Щоголева.
68. Поезія М.Старицького – “перші проби нових тонів, нових форм, нового вислову в нашій поезії” (І.Франко).
69. М.Старицький – драматург.
70. “Не судилось” М.Старицького: традиція і новаторство.
71. Моральний світ драми “Дай серцю волю, заведе в неволю” М.Кропивницького.
72. Соціальні акценти драми “Доки сонце зійде, роса очі виїсть” М.Кропивницького.
73. Український Яго у трагедії “Глитай, або ж Павук” М.Кропивницького.
74. Український “чумазий” у комедіях І.Карпенка-Карого.
75. “Хазяїн” І.Карпенка-Карого: історія написання, прототипи і персонажі, конфлікти і характери, принципи творення комедійних ситуацій.
76. Диалогія “Суєта” і “Житейське море” І.Карпенка-Карого. Проблема батьків і дітей. Життя української богемі.
77. Трагедія української дівчини у драмах “Наймичка” і “Безталанна” І.Карпенка-Карого.
78. Проблема зради в історичних драмах І.Карпенка-Карого.
79. Проблема автобіографізму збірки “Малий Мирон”.
80. І.Франко у період “молодечого романтизму”. Збірка “Баляди и розказы”.
81. Збірка “З вершин і низин” І.Франка. Особливості композиції, система жанрів. Образ ліричного героя.
82. Збірка “Зів'яле листя” І.Франка. Генеза, щоденник самогубця, авторська концепція, композиція, образи ліричного героя і ліричної героїні.
83. Збірка “Мій Ізмарagd” І.Франка. Особливості композиції. Поліфонія жанрів.
84. Образ автора у збірці “Із днів журби” І.Франка.
85. Концепція книги “Semper tiro” І.Франка. Жанрово-композиційні особливості збірки.

86. Соціально-побутові поеми І.Франка (“Панські жарти”, “Сурка”).
87. Проблема українсько-польських взаємин в історичній поемі “На Святоюрській горі”.
88. Українська версія “Reineke-Fuchs-a”.
89. Образ І.Вишенського в однойменній поемі І.Франка.
90. Франкова версія Каїна.
91. Проблема зради у поемі “Похорон” І.Франка.
92. Поема “Мойсей” – заповіт І.Франка українському народові.
93. Тематика і проблематика малої прози І.Франка.
94. Бориславський цикл І.Франка: нові теми і нові образи в українській літературі.
95. Проблеми галицького села у малій прозі І.Франка.
96. Тюремні оповідання І.Франка: суспільно-психологічні студії “дна”.
97. Об’єкти суспільно-політичної сатири у малій прозі І.Франка.
98. Майстерність Франка-прозаїка у новелах “Сойчине крило”, “Маніпулянтка”, “Батьківщина”.
99. Соціальна утопія роману “Борислав сміється” І.Франка.
100. “Захар Беркут” – “образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці”.
101. Проблема взаємин інтелігенції і народу в романі “Лель і Полель” І.Франка.
102. “Для домашнього вогнища” і “Основи суспільності” – домінанта антигероя.
103. Художні колізії роману “Перехресні стежки” І.Франка. Євген Рафалович – новий естетичний ідеал письменника.
104. Тематика і проблематика комедій І.Франка “Рябина”, “Учитель”, “Майстер Чирняк”.
105. Драма І.Франка “Украдене щастя”: генеза, сюжет, конфлікти, характери.

X. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ для іспиту

- Якість відвідування занять – 5 балів
- Поточне тестування за модулями – 15 балів
- Участь у практичних заняттях – 25 балів
- Максимальна оцінка за есе чи реферат – 5 балів
- Всього – 50 балів

Тестування здійснюється після подання змістового модуля студентам

Поточне тестування																
Зміст. модуль 1				Зміст. модуль 2							Зміст. модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17
За зміст. модуль 1 – 5				За зміст. модуль 2 – 5							За зміст. модуль 3 – 5					
Всього – 15																

- Підсумковий контроль (іспит) – 50 балів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
A	90-100	5	Відмінно
B	81-89	4	Дуже добре
C	71-80		Добре
D	61-70	3	Задовільно
E	51-60		Достатньо

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Антонович Д. Триста років українського театру: 1619 – 1919. Київ, 2003.
2. Білецький О. Українська література серед інших літератур світу // Білецький О. Зібрання праць: У 5 т. Київ, 1965. Т. 2.
3. Бондар М. Поезія пошевченківської епохи. Система жанрів. Київ, 1986.
4. Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні II пол. XIX – поч. XX ст. Львів, 2002.
5. Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури. Київ, 2010.
6. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця XIX ст.). Тернопіль, 1999.
7. Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – початку XX ст. Київ, 1981; Львів, 1999.
8. Єфремов С. Історія українського письменства. Київ, 1995.
9. Жулинський М. Слово і доля: [Українські письменники XIX – XX ст.]. Навчальний посібник. Київ, 2002.
10. Зеров М. Українське письменство XIX ст. // Зеров М. Твори: У 2 т. Київ, 1990. Т. 2.
11. Івашиків В. Українська романтична драма 30 – 80-х років XIX ст. Київ, 1990.
12. Історія української літератури: У 2 т. / За ред. О. Гнідан. Київ, 2003. Т. 1–2.
13. Історія української літератури другої половини XIX століття / За ред. В. Поважної, М. Грицяя. Київ, 1986.
14. Історія української літератури: У 12 томах. Т. 6-8. Київ: Наукова думка.
15. Історія української літератури XIX ст.: У 3 кн. Київ, 1996. Кн. 2–3.
16. Калениченко Н. Українська література XIX ст. Напрями, течії. Київ, 1977.
17. Козлов А. Українська дожовтнева драматургія. Еволюція жанрів. Київ, 1991.
18. Корнійчук В. Ліричний універсум Івана Франка: Горизонти поетики. Львів, 2004.
19. Легкий М. Проза Івана Франка: поетика, естетика, рецепція в критиці. Львів, 2021.
20. Міщук Р. Українська оповідна проза 50 – 60-х рр. XIX ст. Київ, 1978.
21. Нахлік. Є. Українська романтична проза 20 – 60-х рр. XX ст. Київ, 1988.
22. Спогади про Івана Франка / Упорядкування, коментарі і вступна стаття М. Гнатюка. Львів, 2011.
23. Тихолоз Б. Франко як текст: досліді і досвіди. Львів, 2021.
24. Франко І. З останніх десятиліть XIX віку // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 41.
25. Франко І. Нарис історії українсько–руської літератури до 1890 // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. Київ, 1976–1986. Т. 41.
26. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Тернопіль, 1994.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Опрацьовуючи матеріал нормативного курсу, студентові необхідно приділити увагу читанню художніх текстів. Студент повинен привчатись уважно ставитись до наукового коментарю. З приміток до творів можна почерпнути інформацію про історію написання кожного твору (ліричного, епічного, драматичного), познайомитись із авторською її характеристикою і т.д. Необхідно звернути пильну увагу на передмови письменників до окремих збірок творів.

У процесі аналітичного читання тексту бажано робити записи у спеціальному зошиті – подавати основні відомості про твір (його назва, рік написання чи видання, імена персонажів та їх характеристика, зміст твору), зафіксувати найцікавіші думки, а також власні спостереження над майстерністю образів, композиції, стилю і т.п.

СПИСОК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ. “Досвітки” (“Заспів”, “Солониця”, “Кумейки”, “Дунайська дума”, “Святиня”, “З того світу”, “Настуся”, “Великі проводи”); **“Хуторна поезія”** (“Історичне оповідання”, “До кобзи”, “Рідне слово”, “На двадцять роковини великого похорону”, “Слово правди, присвячене Ганні Барвінок”, “Пророк”, “Псалтирна псальма”, “До Шекспіра, заходившись коло українського перекладу його творів”, “До рідного народу, подаючи йому український переклад Шекспірових творів”, “Варіація першої Давидової псальми”, “До Шевченка”, “На незабудь року 1847”, “До пекельного наплоду”, “Молитва”, “Епілог”, “Зазивний лист до української інтелігенції”); **“Дзвін”** (“Заспів”, “Подвижники свободи”, “Петро да Катерина”, “Національний ідеал”, “На перелозі”, “Забули ми”, “До Мазепи, прочитавши його біографію”, “До Тараса на небеса”, “Перед Гоголевим честенем”, “Титани”, “До Богдана”, “Земляцтво”, “Побоянщина”, “Стою один”, “Піонер”); “Магомет і Хадиза”, “Куліш у пеклі”, “Маруся Богуславка”; “Чорна рада”, “Орися”, “Гордовита пара”, “Дівоче серце”, “Січові гості”, “Мартин Гак”.

МАРКО ВОВЧОК. “Сестра”, “Козачка”, “Чумак”, “Одарка”, “Сон”, “Горпина”, “Викуп”, “Свекруха”, “Отець Андрій”, “Максим Гримач”, “Данило Гурч”, “Чари”, “Інститутка”, “Ледащиця”, “Три долі”, “Два сини”, “Павло Чернокріл”, “Маруся”, “Кармелюк”, “Дев’ять братів і десята сестриця Галя”.

АНАТОЛЬ СВИДНИЦЬКИЙ. “Росте долом березина...”, “Україно, мати наша...”, “Вже більше літ двісті...”, “В полі доля стояла...”, “Горлиця”; “Люборацькі”, “Пачковозы”, “Жебраки”, “Хоч з мосту та в воду”, “Гаврусь и Катруся”.

ОЛЕКСА СТОРОЖЕНКО. “Се така баба, що чорт їй на махових вилах чоботи подавав”, “Вчи лінивого не молотом, а голодом”, “Лучче нехай буде злий, ніж дурний”, “Жонатий чорт”, “Закоханий чорт”, “Чортова корчма”, “Скарб”, “Три сестри”, “Вуси”, “Голка”, “Сужена”, “Прокіп Іванович”, “Дорош”, “Мірошник”, “Кіндрат Бубненко-Швидкий”; “Марко Проклятий”.

ЮРІЙ ФЕДЬКОВИЧ. “Думи мої”, “Вечір на Підгір’ю”, “Пречиста діво, радуйся, Маріє!”, “Молитва”, “Україна”, “Оскресни, Бояне!”, “Співацька добраніч”, “Рекрут”, “В арешті”, “Співанка”, “У Вероні”, “Трупарня”, “У полі, гей, у полі!”, “Шельвах”, “Золотий лев”, “Думки”, “Нива”, “До мого брата Олекси Черняхьського, що збудував міст на Черемші у Розтоках”, [“Мій сардак”], “До Данила Млаки”, “З окрушків”, “Осьмий поменник Тарасові Шевченкові на вічну пам’ять”, “Осьмий поменник Тарасові Григоровичу Шевченці на вічну пам’ять”, “Баркарола”, “Я не дивуюся...”, “Співанки”; “Добуш”, “Юрій Гінда”, “Киртчали”, “Сокільська княгиня”; “Дезертир”, “Лук’ян Кобилиця”; “Люба-згуба”, “Серце не навчити”, “Сафат Зінич”, “Штефан Славич”, “Хто винен?”, “Побратим”, “Три як рідні брати”.

СИДІР ВОРОБКЕВИЧ. “Над Прутом у лузі хатчина стоїть...”, “При потоці явір...”, “Марійка із Розтік”, “Гарна волошка”, “Заграй...”, “Пісні без назв”, “Думки”, “Русалка Черемша”, “Мурашка”, “Рідна мова”, “Гуцульська доля”, “То моя Буковина”, “То наші любі, високі Карпати...”, “Гостинець з Боснії”.

ЛЕОНІД ГЛІБОВ. “Вовк і Кіт”, “Вовк і Вівчарі”, “Лебідь”, “Щука і Рак”, “Мірошник”, “Чиж та Голуб”, “Зозуля й Півень”, “Охрімова свита”, “Синиця”, “Вовк та Ягня”, “Щука”, “Лящі”, “Цікавий”, “Горлиця й Горобець”, “Торбина”, “Мишача рада”, “Бджоли і Мухи”, “Ведмідь-пасічник”, “Гадюка і Ягня”, “Громада”, “Хмара”, “Мандрівка”, “Коник-стрибунець”, “Музики”, “Осел і Соловей”, “Лев на облаві”, “Шелестуни”, “Цуцик”, “Жаби”, “Лисиця-жалібниці”, “Сила”, “Цяцькований Осел”, “Тінь і Хлопчик”, “Солом’яний Дід”, “Скоробагатько”, “Орачі і Муха”, “Мальований Стоп”, “Вареники”, “Огонь і Гай”; “Журба”, “Ярмарок”, “Моя веснянка”, “Ой не цвісти калиноньці...”, “Вечір”, “Над Дніпром”, “Веснянка”, “Щедрівка”, “Зимня пісенька”, “Котилася тарілочка”, “Квіткове весілля”, “Не все нам бігать по горішки...”, “По полю ходить, носом оре...”, “Бачить не бачить...”; “До мирового”.

СТЕПАН РУДАНСЬКИЙ. “Сиротина я безродний...”, “Ти не моя”, “Мене забудь!”, “Повій, вітре, на Вкраїну...”, “Над колискою”, “Могила”, “Студент”, “Гей-гей, воли!...” [“Гей, бики!...”], “Голе, голе моє поле...”, “Згадай мене, мила...”, “Наука”, “Моя смерть”, “До дуба”; “Гуменний”, “Лошак”, “Добре торгувалось”, “Почому дурні”, “Рабин і запорожець”, “Циган на толоці”, “Полотно”, “Ікра”, “Пан і Іван в дорозі”, “Вареники-вареники!”, “Піп на пуці”, “Сповідь”, “Чорт”, “Сама учить”, “Указ”, “Треба всюди приятеля мати”, “Три царі”, “Чи далеко до неба”, “Страшний суд”, “Польський і руський кіт”, “Війна”, “Варена сокира”, “По старій печаті”, “Варвара”, “Запорожці у сенаті”, “Козак і король”, “Турки і козак”, “Ахмет III і запорожці”; “Два трупи”, “Вечорниці”, “Упир”, “Хрест на горі”, “Розмай”, “Люба”, “Тополя”, “Верба”, “Кушці”; “Павло

Полуботок”, “Мазепа, гетьман український”, “Іван Скоропада”.

ІВАН НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ. “Дві московки”, “Рибалка Панас Круть”, “Бурлачка”, “Микола Джеря”, “Кайдашева сім’я”, “Баба Параска і баба Палажка”, “Скривджені й нескривджені”, “Поміж ворогами”; “Старосвітські батюшки і матушки”, “Хмари”, “Над Чорним морем”, “Князь Єремія Вишневецький” або “Гетьман Іван Виговський”; “Маруся Богуславка”.

ПАНАС МИРНИЙ. “Лихий попутав”, “П’яниця”, “Лови”, “Сон”, “Морозенко”, “Пригода з “Кобзарем”, “Подоріжжя од Полтави до Гадячого”; “Лихі люди”, “Голодна воля”, “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”, “Повія”; “Лимерівна”.

ОЛЕКСАНДР КОНИСЬКИЙ. “Панська воля”, “Суддя Гарбуз”, “І ми – люде!”, “Завертка”, “Народна педагогія”, “Бугай”, “Козарський ланок”, “Доля одного письменника”, “Стельмахи”, “У тісної баби”, “Хвора душа”, “Баба Явдоха”, “Хоча б була постаті дожала!”, “Сікутор”, “Навивпередки”, “Юрій Горовенко”.

БОРИС ГРІНЧЕНКО. “Не гордуй ти життям молодим...”, “До народу”, “До праці”, цикл “Весняні сонети”, “Природо-мати! Кожен з нас, змарнілих...”, цикл “З весняних дум”, “Жайворонок”, “Ластівка”, “Ранок”, “Пастушки”, цикл “Зернятка”, “Патріот”, “Українець”, “Російським лібералам”, “Я – раб”, “Марусі Вітровій”, “Приходить час”; “Смерть отаманова”, “Матільда Аграманте”, “Лесь, преславний гайдамака”; “Без хліба”, “Сама, зовсім сама”, “Каторжна”, “Олеся”, “Батько та дочка”, “Кавуни”, “Екзамен”, “Дзвоник”, “Украла”, “Сам собі пан”; “Серед темної ночі”, “Під тихими вербами”; “Ясні зорі”, “Степовий гість”.

ОЛЕНА ПЧІЛКА. “Перед блакитним морем”, “Люлі, люлі...”, “Волинські спогади”, “Ноктюрно”, “До Кобзаря”; “Козачка Олена”; “Чад”, “Соловйовий спів”, “Рятуйте!”, “Біла кицька”, “Артишоки”, “Збентежена вечеря”, “Півтора оселедця”; “Товаришки; “Світова річ”.

ЯКІВ ЩОГОЛЕВ. “Бурлаки”, “Завірюха”, “Вівчарик”, “Лоскотарки”, “Черевички”, “Чумак”, “Ткач”, “Колядка” (“Рано ж тії півні...”), “Веснянка”, “До бурсаків”, “Косарі”, “Кравець”, “Швець”, “Баю, баю...”, “Тестамент”, “Січа”, “Осінь”, “Зимній ранок”, “Хортиця”, “Травень”, “Чередничка”, “Остання Січа”, “Ікона”, “Пасічник”, “Опізнівся”, “Барвінкова Стінка”, “Війна”, “Гаївки”, “Колядка” (“Місяць виходе...”), “Колядка” (“З далекого сходу...”), “Бабусина казка”, “Листопад”, “Під Великдень”, “Ангел смерті”, “Лебідь”.

ІВАН МАНЖУРА. “До товариша”, “Вранці”, “На пасіці”, “На степу і у хаті”, “Веснянка”, “Град”, “Босяцька пісня”, “Дівчача думка о Покрові”, “Нечесна”, “Бурлакова могила”, “Різдяна зірка”, “Нічниця”, “Великдень”, “Над Дніпром”, “Степова дума”, “Явдокі”, “Жайворонки”, “Теплого Олекси”, “Первий дощик”, “Благовіщення”, “Обжинки”, “До Музи”, “До Дніпра”, “Степ”, “Щира молитва”; “Трьомсин-богатир”, “Іван Голик”, “Казка про хитрого Лисовина і про других звірів та про те, що він їм, а вони йому коїли”.

ВАСИЛЬ МОВА (ЛИМАНСЬКИЙ). “На прощання з Україною”, “Під стріхою убогою...”, “Козачий кістяк”, “Буря віє, вітер свище...”, “Не пустуй, моя голубко...”, “В роковини смерті Тараса Шевченка”, “Заповіт засланця”, “Гук до товариства молодечого віку”; “Троїсте кохання”, “Ткачиха”, “На степи”; “Старе гніздо й молоді птахи”.

ПАВЛО ГРАБОВСЬКИЙ. “Пролісок” (“Швачка”, “Дайте!”, “Квітка (до Н.К.С.)”, “До сіячів”, “До Н.К.С.”, “До України”, “До товариства”, “До галичан”, “До Русі-України”, “Україна приснилась мені...”, “Людина єсмь”, “О, яка ж ти сумна, “Україно моя...”, “Прийде день великої відради...”, “Народові українському”, “Трудівниця”, “До українців”, “До Б.С-го”, “З елегій”, “Поетам-українцям”, “Я не співець чудовної природи...”, “Справжні герої”, “До матері”); **“З півночі”** (“Веснянки”, “Не сумуй, що врода...”, “Кричимо ми бучно...”, “Не раз ми ходили в дорогу...”, “Сповідь”, “До України”, “До парнасців”, “Співець”, “Уперед”); **“Кобза”** (“На селі”, “Я так страшно змучивсь, так увесь погнувся...”, “Вийшла з хати стара мати...”, “Засяло сонце з ласкою...”, “Угамуйсь, моє серце безщасне...”, “Світає”, “Не розцвівши, квіти зжовкли...”, “На добраніч!”).

МИХАЙЛО СТАРИЦЬКИЙ. “Ждання”, “На озері”, “Весна”, “Виклик”, “До слов’ян”, “До молоді”, “До броні”, “На прою!”, “Редакторів”, “Край коминка”, “Сумно і тьмяно. У вікна заплакані...”, “Ночі темряві з завірюхами...”, “Дочка Ієфая”, “До України”, “Учта”, “Поету”, “Швачка”, “Слов’янська доля”, “Місто спить. Млою густо повіті...”, “Ніч. У хаті зимно, темно...”, “Борвій”, “Хрещенська ніч”, “На ріднім попелищі”, “Morituri”; “Не судилось”, “Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці”, “Талан”, “Маруся Богуславка”, “Облога Буші”, “Заклятий скарб”.

МАРКО КРОПИВНИЦЬКИЙ. “Дай серцю волю, заведе в неволю”, “Доки сонце зійде, роса очі виїсть”, “Глитай, або ж Павук”, “Олеся”, “Чмир”, “По ревізії”.

ІВАН КАРПЕНКО-КАРИЙ. “Бурлака”, “Наймичка”, “Безталанна”, “Розумний і дурень”, “Мартин Боруля”, “Сто тисяч”, “Хазяїн”, “Суєта”, “Житейське море”, “Сава Чалий”.

МИХАЙЛО ПАВЛИК. “Юрко Куликів”, “Ребенщукова Тетяна”, “Вихора”
НАТАЛЯ КОБРИНСЬКА. “Дух часу”, “Задля кусника хліба”, “Liebesahnung”, “Ядзя і Катруся”.

ЄВГЕНІЯ ЯРОШИНСЬКА. “Навернений скупець”, “Нетверезий начальник”; “Перекиначики”.

СТЕФАН КОВАЛІВ. “Дід Карита”, “Добрий заробок”, “Дезертир”, “Громадські промисловці”, “Ройтів шиб”, “Дрогобицький Найда”.

ТИМОФІЙ БОРДУЛЯК. “Дай, Боже, здоровля корові”, “Мати”, “Ось куди ми підемо, небого!”, “Бідний жидок Ратиця”, “Діти”, “Нічний привид”, “Бузьки”, “Іван Бразилієць”.

ІВАН ФРАНКО. Збірки: “З вершин і низин” (“Гімн”, цикли “Веснянки”, “Осінні думи”, “Скорбні пісні”, “Нічні думи”, “Думи пролетарія”, “Excelsior”, “Україна”, “Вольні сонети”, “Тюремні сонети”, “Галицькі образки”); “Зів’яле листя”, “Мій Ізмарагд”, “Із днів журби”, “Semper tūro”, “Із літ моєї молодості”; вірші: “Коляда”, “Святовечірня казка”, цикл “Майові елегії”; поеми: “Панські жарти”, “Сурка”, “Смерть Каїна”, “Великі роковини”, “Іван Вишенський”, “На Святоюрській горі”, “Святий Валентій”, “Лис Микита”, “Похорон”, “Мойсей”; оповідання і новели: “Лесяшина челядь”, “Ріпник”, “На роботі”, “Навернений грішник”, “Моя стріча з Олексою”, “Малий Мирон”, “Оловець”, “Schönschreiben”, “Мавка”, “Микитичів дуб”, “На дні”, “Добрий заробок”, “Хлопська комісія”, “Грицева шкільна наука”, “Місія”, “Чума”, “Панталаха”, “Маніпулянтка”, “Свинська конституція”, “Доктор Бессервіссер”, “У кузні”, “Отець-гуморист”, “Гірчичне зерно”, “Батьківщина”, “Як Юра Шикманюк брів Черемош”, “Під оборогом”, “Сойчине крило”; повісті і романи: “Борислав сміється”, “Захар Беркут”, “Лель і Полель”, “Не спитавши броду”, “Для домашнього вогнища”, “Основи суспільності”, “Перехресні стежки”, “Великий шум”; драматичні твори: “Украдене щастя”, “Учитель”, “Сон князя Святослава”, “Суд святого Миколая”, “Будка ч.27”.

ХІІІ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Авдикович О.* Огляд літературної діяльності Олександра Кониського. – Перемишль, 1908.
2. *Аврахов Г.* Олена Пчілка: барви особистості і феномен духу // Дзвін. – 1993. – №10–12. – С.140–144.
3. *Аврахов Г., Гнатенко В.* Олена Пчілка – “людина, що мала виняткове відчуття потреб нації” // Дивослово. – 1999. – №12. – С.54–56.
4. *Бабенко О.* У світлі істинного: дещо про морально-етичні проблеми та загальнолюдські цінності в творчому осмисленні І. Тобілевича (Карпенка-Карого). Кіровоград, 2002.
5. *Багрій Р.* Шлях сера Вальтера Скотта на Україну (“Тарас Бульба” М.Гоголя і “Чорна рада” П.Куліша в світлі історичної романістики Вальтера Скотта). – К., 1993.
6. *Балушок В.* Архаїчні витоки образу Марка Проклятого // Слово і час. – 1996. – №11–12. – С.73–76.
7. *Басс І.* Художня проза Івана Франка. – К., 1965.
8. *Б.Грінченко – М.Драгоманов:* Діалоги про українську національну справу. – К., 1994.
9. *Безхлібний М.* Нові матеріали про життя та діяльність Івана Манжури // Радянське літературознавство. – 1962. – №3.
10. *Березовський І.* Іван Манжура. Нарис життя і діяльності. – К., 1962.
11. *Берштейн М.* Українська літературна критика 50 – 70-х років ХІХ ст. – К., 1959.
12. *Берштейн М.* Іван Іванович Манжура // *Манжура І.* Твори. – К., 1972.
13. *Берштейн М.* Іван Манжура. Життя і творчість. – К., 1977.
14. *Бетко І.* Біблійні мотиви в українській літературі. – К., 1990.
15. *Бетко І.* Поема Івана Франка “Смерть Каїна”: Езотеричний аспект проблеми пізнання // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1993. – Вип. 58. – С.64–71.
16. *Біла А.* Образ автора в ліриці Івана Франка: Монографія. – Донецьк, 2002.
17. *Білецький О.* Борис Грінченко // *Білецький О.* Збір. творів: У 5 т. – К., 1965. – Т.2. – С.586–596.
18. *Білецький О.* До розуміння творчості Я.Щоголева // *Білецький О.* Від давнини до сучасності. Вибр. твори: У 2 т. – К., 1960. – Т.1. – С.489–502.
19. *Білецький О.* Іван Семенович Левицький (Нечуй) // *Білецький О.* Збір. праць: У 5 т. – К., 1965. – Т.2. – С.317–367.
20. *Білецький О.* Іван Франко. Художня проза // Слово про Великого Каменяра. – К., 1956. – Т.1. – С.102–154.
21. *Білецький О.* Панас Мирний // *Білецький О.* Збір. праць: У 5 т. – К., 1969. – Т.2. – С.368–411.
22. *Білецький О.* Поезія Івана Франка // *Білецький О.* Збір. праць: У 5 т. – К., 1965–1966. – Т.2. – С.462–

- 501.
23. **Білецький О.** Українська література серед інших літератур світу // **Білецький О.** Збір. праць: У 5 т. – К., 1965. – Т.2.
24. **Білик І.** Рецензія на першу редакцію роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” // Матеріали до вивчення історії української літератури. – К., 1960. – Т.3.
25. **Білоштан Я.** До літературно-сценічної історії драми Івана Франка “Украдене щастя” // Іван Франко. Статті та матеріали. – Львів, 1948. – Зб. 1. – С.153–165.
26. **Білоштан Я.** Драматургія Івана Франка. – К., 1956.
27. **Богданець-Білокаленко Н.** Віддав себе я праці без вагання... (до 100-річчя вшанування пам’яті Бориса Грінченка). Київ, 2010.
28. **Бойко Н.** Поетика готичного роману в художній практиці Олекси Стороженка // Вісник Черкаського університету. № 25 (238). Серія: Філологічні науки. Черкаси, 2012. С. 40–45.
29. **Бойко О.** Поезія боротьби. – К., 1958.
30. **Бойко Ю.** Хто написав «Народні оповідання»? // **Бойко Ю.** Вибране. Heidelberg, 1990. Т. IV.
31. **Бойцун І.** Трагічна доля дітей в творчості Бориса Грінченка та Євгена Гуцала // Проблеми творчої спадщини Б. Грінченка: тези доповідей. Луганськ, 1993. С. 15-17.
32. **Бондар Л.** Збірка Івана Франка “Із днів журби”: “пейзаж душі” // Тези доп. п’ятнадцятої щорічн. наук. франківської конф. (27–29 вересня 2000 року). – Львів, 2001. – С.28–29.
33. **Бондар Л.** Збірка І.Франка “Із днів журби”: cherchez la femme // Вісник Львівського університету. Серія філологічна: Франкознавство. – Львів, 2003. – Вип. 32. – С.3–14.
34. **Бондар Л.** Під знаком хреста: франкознавчі студії: Зб. статей. Львів, 2008.
35. **Бондар Л.** Соціальна інвектива чи загадкова love story? (Цикл “Спомини” зі збірки І.Франка “Із днів журби”) // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали міжнар. наук. конф. – Львів, 1998. – С.399–403.
36. **Бондар Л.** Три любовні історії Івана Франка. – Дрогобич, 2007.
37. **Бондар М.** Живопис мелодійного слова: (До 150-річчя Івана Манжури) // Слово і час. – 2001. – №12. – С.16–25.
38. **Бондар М.** Леонід Глібов: Негативи, позитиви, маски // Слово і час. – 1997. – №4. – С.52–61.
39. **Бондаренко Ю.** Вивчення п’єси І. Карпенка-Карого “Сто тисяч” крізь призму проблеми “грошей” // Методика. Досвід. Пошук. – Ніжин, 2004. – Вип. 8. – С.51–54.
40. **Борисюк Т., Денисюк І.** Жінка з роду Драгоманових // Літературна Україна. – 1989. – 16 листоп.
41. **Борицаговський О.** Драматургія Тобілевича. – К., 1948.
42. **Брандіс Є.** Марко Вовчок. – К., 1975.
43. **Бровіньок Т.** Естетичні принципи освоєння сучасності та конфлікт особи і середовища у повісті І.Франка “Лель і Полель” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1980. – Вип. 34. – С.86–95.
44. **Бровіньок Т.** Колізія двійництва в романі Франка “Лель і Полель” // Радянське літературознавство. – 1981. – №6. – С.57–65.
45. **Булаховська Ю.** Виховання і школа в художніх творах “малих форм” Б.Пруса, С.Жеромського, І.Франка і Б.Грінченка: Спроба типологічного зіставлення // Початкова школа. – 1995. – № 4. – С.53–56.
46. **Бунчук Б.** Віршування Івана Франка: Монографія. – Чернівці, 2000.
47. **Бурбан В.** Калитка і Пузир. Ява друга... : Сучасне прочитання класика з нагоди його 160-річного ювілею // Культура і життя. – 2005. – 19 жовт.
48. **Веркалець М.** Педагогічні ідеї Б. Д. Грінченка. Київ, 1990.
49. **Вертій О.** Народні джерела психологізму драматургії Марка Кропивницького // Нар. творчість та етнографія. – 1992. – №1. – С.3–12.
50. **Вертій О.** “... Не згине наша мати!”: Візія України в творчості Павла Грабовського // Дивослово. – 1998. – №10. – С.8–9.
51. **Вишневецька Н.** Олена Пчілка // **Пчілка Олена.** Твори. – К., 1988.
52. **Вієвський В.** Поетика комедійної творчості І.Карпенка-Карого. – Кіровоград, 1995.
53. **Вірченко Т., Козлов Р.** Непокірний. Грані долі Бориса Грінченка: монографія. Київ, 2023.
54. **Вітренко Р.** Жінка з роду Драгоманових // Дивослово. – 1994. – №9. – С.62–63.
55. **Власенко В.** Художня майстерність І.Нечуя-Левицького. – К., 1960.
56. **Вовк О.** Актуалізація історичної пам’яті у творах Бориса Грінченка для дітей крізь призму націоналістичного світогляду автора // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2019. Вип. 41. Том 1. С. 13–16.
57. **Вовк О.** Борис Грінченко та проблеми розвитку української дитячої літератури: художнє вираження етнокультурної кореневості: монографія. Дрогобич, 2014.
58. **Вовк О.** Сіяч національної ниви: До 150-річчя від дня народження Б. Грінченка. Дрогобич, 2013.
59. **Вовк О.** Християнське буття та любов як виміри етичних вартостей у творах Бориса Грінченка для

- дітей // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство. Бердянськ, 2013. Вип. XXVII. Ч. 4. С. 299–306.
60. **Возняк М.** З життя і творчості Івана Франка. – Львів, 1955.
  61. **Возняк М.** З історії “Леля і Полеля” // **Возняк М.** З життя і творчості Івана Франка. – Львів, 1955.
  62. **Волинський П.** Життя і творчість Щоголева // **Щоголев Я.** Твори. – К., 1961.
  63. **Волинський П.** Олександр Кониський та його повість // **Кониський О.** Юрій Горовенко. Хроніка з смутного часу. – К., 1929.
  64. **Волинський П.** Поетична майстерність Івана Франка // Вітчизна. – 1956. – №8. – С.129–146.
  65. **Ворок Х.** Поетика сновидінь у прозі Івана Франка. Київ, 2018.
  66. **Вороний М.** Іванові Франкові (Відповідь на його Послання) // **Вороний М.** Твори. – К., 1989. – С.162–164.
  67. **Вороний М.** Марко Л. Кропивницький // **Вороний М.** Театр і драма. Збірка статей. – К., 1989. – С.307–314.
  68. **Гаєвська Н.** Борис Грінченко // Дніпрова хвиля. – К., 1991. – С.456–461.
  69. **Гаєвська Н.** Вивчення творчості П.А.Грабовського в школі. – К., 1989.
  70. **Герасименко В.** Анатолій Свидницький: літературний портрет. – К., 1959.
  71. **Герасименко В.** Життя і творчий шлях А.П.Свидницького // **Свидницький А.** Твори. – К., 1958. – С.3–33.
  72. **Герасименко В.** Степан Руданський. Життя і творчість. – К., 1985.
  73. **Гінзбург Є., Крижанівський С.** Світова байка на українській землі // Байки зарубіжних байкарів у переспівах і перекладах Микити Годованця. – К., 1973.
  74. **Гнатюк М.** Іван Франко і проблеми теорії літератури. К., 2011.
  75. **Гнатюк М.** «Твоїми говоритиму устами...»: Іван Франко в контексті свого часу. Київ, 2021.
  76. **Гнідан О., Осьмак Н.** Світогляд Пантелеймона Куліша (Нове у програмі) // Українська мова і література в школі. – 1991. – №10. – С.22–29.
  77. **Голод Р.** Іван Франко та літературні напрями кінця XIX – початку XX століття. – Івано-Франківськ, 2005.
  78. **Голомб Л.** Особа і суспільство в українській ліриці кінця XIX – початку XX століття. – Львів, 1988.
  79. **Гончар О.** Перший симфоніст української прози // **Гончар О.** Письменницькі роздуми. – К., 1980. – С.64–73.
  80. **Гончарук М.** Народний поет // **Руданський С.** Співомовки. – К., 1988.
  81. **Гординський С.** Франкові “Квіти зла” // Київ. – Філадельфія, 1956. – №4. – С.151–156.
  82. **Горленко В.** “Ворскло”, лірна поезія Я.Щоголева // Матеріали до вивчення історії української літератури: У 5 т. – К., 1960. – Т.3.
  83. **Грабович Г.** Вождівство і роздвоєння: “валєнродизм” Франка // Грабович Г. Тексти і маски. – К., 2005.
  84. **Грабович Г.** До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка. – К., 2003.
  85. **Грабовський Павло:** Бібліографічний покажчик / Уклад. М.Мороз. – К., 1964.
  86. **Гречанюк С.** “Декого з нас тоді люди згадають” // Українська мова і література в школі. – 1983. – №12. – С.60–63.
  87. **Гречанюк Ю.** Пригодницько-любовна інтрига в романі П.Куліша “Чорна рада”: історична ймовірність чи авторська вигадка // Матеріали V конгресу Міжнародної асоціації українців: Літературознавство. – Чернівці, 2003. – Кн. 2. – С.56–58.
  88. **Грицай М.** Марко Вовчок. Творчий шлях. – К., 1983.
  89. **Грицай М.** Панас Мирний. Нарис життя і творчості. – К., 1986.
  90. **Грицак Я.** Історична основа повісті І.Франка “Борислав сміється” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1985. – Вип. 44. – С.3–9.
  91. **Грицак Я.** Пророк у своїй вітчизні (Франко та його спільнота (1856–1886)). К., 2006.
  92. **Грицюта М.** Селянство в українській дожовтневій літературі. – К., 1979.
  93. **Грицютенко І.** Мова та стиль художніх творів Панаса Мирного. – К., 1959.
  94. **Гришаєнко Н.** Проблема вождя і народу в поемі І.Франка “Мойсей” // Ідейно-художнє новаторство в українській літературі. – К., 1985. – С.95–99.
  95. **Гром'як Р.** Історія української літературної критики (від початків до кінця XIX ст.) – Тернопіль, 1999.
  96. **Гузар З.** Перехресні стежки поезії Івана Франка: Книжка для вчителя. – Львів, 2000.
  97. **Гуляк А.** Контрверсія роману П.Куліша “Чорна рада” // Наука і сучасність. Зб. наук. праць. – К.: НПУ, 1998. – Вип. 1. – С.171–181.
  98. **Гуляк А.** Олена Пчілка: Нарис життя і творчості. – К., 1996.
  99. **Гуляк А.** Пантелеймон Куліш – фундатор українського історичного роману // Мовознавство. Літературознавство. Методика. Зб. наук. праць Уманського педуніверситету ім. П.Тичини. – Умань, 1999. – С.125–131.

100. *Гуменюк Н.* Олена Пчілка. Феномен світла в чорноті доби // Літературна Україна. – 1999. – 9 верес.
101. *Гундорова Т.* “Зів’яле листя” Івана Франка як явище модерної культурософії // Дивослово. – 1996. – №9. – С.9–15.
102. *Гундорова Т.* Інтелігенція і народ в повістях Івана Франка 80-х років XIX ст. – К., 1985.
103. *Гундорова Т.* Франко не Каменяр. Франко і Каменяр. – К., 2006.
104. *Гуняк М.* Роман Івана Франка “Перехресні стежки”: світоглядно-антропологічний аспект. – Дрогобич, 1998.
105. *Гуняк М.* Філософсько-світоглядна наповненість циклу Івана Франка “В плен-ері” // З його духа печаттю...: Зб. наук. праць на пошану Івана Денисюка: У 2-х т. – Т.1. – Львів, 2001. – С.307–313.
106. *Гур’єв Б.* Леонід Глібов. Літературний портрет. – К., 1965.
107. *Гур’єв Б.* Леонід Іванович Глібов // *Глібов Л.* Твори. – К., 1964.
108. *Гусар-Струк Д.* Реабілітація “Хмар” Івана Нечуя-Левицького // Літературознавство: Матеріали III конгресу Міжнародної асоціації україністів (Харків, 26–29 серпня 1996 р.). – К., 1996. – С.389–397.
109. *Гуць Г.* Юрій Федькович і західноєвропейська література. – К., 1985.
110. *Данюк Н.* Метод психологізації у творчості Анатолія Свидницького // Слово і час. – 2005. – №6. – С.80–83.
111. *Данюк Н.* Українознавчі аспекти в романі А. Свидницького «Люборацькі» // Українознавство в системі вищої освіти. Збірник наукових праць. Київ, 2001. С. 226–230.
112. *Дей О.* Іван Франко: Життя і діяльність. – К., 1981.
113. *Дей О.* Словник українських псевдонімів та криптонімів (16-20 ст.). – К., 1969.
114. *Дем’янівська Л.* Визначний твір української драматургії // *Франко І.* Украдене щастя. – К., 1985.
115. *Дем’янівська Л.* Іван Карпенко-Карий (І.К.Тобілевич). Життя і творчість. – К., 1995.
116. *Дем’янівська Л.* Михайло Петрович Старицький // *Старицький М.* Твори: У 6 т. – К., 1989–1990. – Т.1.
117. *Денисюк І.* Вивчення майстерності байок Л.Глібова у вузі // *Денисюк І.* Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. – Львів, 2005. – Т.1: Літературознавчі дослідження. – Кн. 2. – С.3–4.
118. *Денисюк І.* До проблеми новаторства новелістики І.Франка // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1986. – Вип. 46. – С.32–38.
119. *Денисюк І.* Мала проза Бориса Грінченка (Нотатки про майстерність) // *Денисюк І.* Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. – Львів, 2005. – Т.1: Літературознавчі дослідження. – Кн. 2. – С.60–70.
120. *Денисюк І.* Політичне оповідання І.Франка // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1980. – Вип. 34. – С.16–26.
121. *Денисюк І.* Проза малих форм Олени Пчілки // *Денисюк І.* Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. – Львів, 2005. – Т.1: Літературознавчі дослідження. – Кн. 2. – С.50–60.
122. *Денисюк І.* Розвиток української малої прози XIX – початку XX ст. – Львів, 1999.
123. *Денисюк І.* “Суспільно-психологічна студія” або “живопись дна” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1968. – Вип. 5. – С.92–99.
124. *Денисюк І.* “Усе мистецьке є символом” (Розшифровані й нерозшифровані символи у “Перехресних стежках”) // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 2001. – Вип. 64. – С.3–12.
125. *Денисюк І., Корнійчук В.* Невідомі матеріали до історії ліричної драми Івана Франка “Зів’яле листя” // Зап. НТШ. Праці філол. секції. – Львів, 1990. – Т.221. – С.265–282.
126. *Денисюк І., Корнійчук В.* Подвійне коло таємниць. Нові матеріали до історії “Зів’ялого листя” // Дзвін. – 1990. – №8. – С.126–133.
127. *Деркач Б.* Леонід Глібов. Життя і творчість. – К., 1982.
128. *Диба А.* І нарекла себе Оленою Пчілкою // Літературна Україна. – 1999. – 24 черв.
129. *Доманицький В.* Авторство Марка Вовчка // ЗНТШ. 1908. Т. LXXXIV. Кн. 4. С. 111–171.
130. *Доманицький В.* Марія Олександрівна Маркович – авторка «Народніх оповідань» // ЛНВ. 1908. Т. XLI. Кн 1. С. 48–75.
131. *Донцов Д.* Мати Лесі Українки (Олена Пчілка) // *Донцов Д.* Дві літератури нашої доби. – Львів, 1991. – С.154–175.
132. *Дорошкевич О.* «Народні оповідання» Марка Вовчка – том 1 (1858) // *Дорошкевич О.* Реалізм і народність української літератури 19 ст. Київ, 1986.
133. *Драгоманов М.* Слов’янські переробки Едіпової історії // Розвідки Михайла Драгоманова про українську народну словесність, письменство. Зладив М.Павлик. – Львів, 1907. – Т.4. – С.1–196.
134. *Дронь К.* Міфологізм у художній прозі Івана Франка (імагологічний аспект). Київ, 2013.
135. *Дрофань Л.* І правду й боротьбу благословити: До 150-річчя від дня народження О.Пчілки // Дивослово. – 1999. – №6. – С.50 – 54.
136. *Дрофань Л.* Світло добра і любові (до 140-річчя з дня народження О.Пчілки) // Українська мова і

література в школі. – 1989. – №6. – С.74–76.

137. *Дурдуківський В.* Педагогічна діяльність Б. Грінченка // Праці науково-педагогічної комісії: Т. 1. Київ, 1929. С. 53–77.
138. *Євшан М.* Іван Франко (Нарис його літературної діяльності) // *Євшан М.* Критика; Літературознавство; Естетика. – К., 1998. – С.135–153.
139. *Євшан М.* Критика; Літературознавство; Естетика. – К., 1998.
140. *Євшан М.* Пісня про Мойсея (Студія над твором І.Франка) // *Євшан М.* Критика; Літературознавство; Естетика. – К., 1998. – С.435–443.
141. *Єременко О.* Українська балада XIX ст.: Історія жанру. – Суми, 2004.
142. *Єфремов С.* Без синтезу. До життєвої драми П.Куліша // *Єфремов С.* Літературно-критичні статті. – К., 1993. – С.216–234.
143. *Єфремов С.* Грінченко // *Єфремов С.* Літературно-критичні статті. – К., 1993. – С.322–332.
144. *Єфремов С.* Іван Левицький-Нечуй // *Єфремов С.* Вибране: Ст. Наук. розвідки. Монограф. – К., 2002. – С.396–494.
145. *Єфремов С.* Іван Тобілевич // *Єфремов С.* Літературно-критичні статті. – К., 1993. – С.172–185.
146. *Єфремов С.* Іван Франко: Критично-біографічний нарис. – К., 1926.
147. *Єфремов С.* Історія українського письменства. – К., 1995.
148. *Єфремов С.* Панас Мирний // *Єфремов С.* Вибране: Ст. Наук. розвідки. Монограф. – К., 2002. – С.495–677.
149. *Животенко–Піанків А.* Педагогічно-просвітницька праця Бориса Грінченка. – К., 1999.
150. *Животко А.* Історія української преси. – К., 1999.
151. *Жук Н.* Анатолій Свидницький: Нарис життя і творчості. – К., 1987.
152. *Жук Н.* Проза Івана Франка. – К., 1977.
153. *Жук Н.* Психологічна повість І.Франка “Для домашнього вогнища” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1980. – Вип. 34. – С. 138–141.
154. *Жулинський М.* Він знав, “як много важить слово...”. К., 2008.
155. *Жулинський М.* Пантелеймон Куліш (1819–1897) // *Жулинський М.* Із забуття – в безсмертя (Сторінки призабутої спадщини). – К., 1990. – С.43–66.
156. *Жулинський М.* Слово і доля: Українські письменники XIX–XX ст.: Навч. посібник. – К., 2002.
157. *Жулинський М.* У праці каторжній, в трагічній самоті // *Куліш П.* Твори: У 2 т. – К., 1989. – Т.1. – С.5–30.
158. *Забужко О.* Філософія української ідеї та європейський контекст (Франківський період). – К., 1993.
159. *Завадка Б.* Проблема сатанізму в поемі “Мойсей” І.Франка // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали Міжнар. наук. конф. – Львів, 1998. – С.429–433.
160. *Загайко П.* Вивчення творчості Юрія Федьковича. – К., 1981.
161. *Зарва В.* Просвітительська концепція “нового героя” в “Хмарах” І.Нечуя-Левицького // Літературознавство: Матеріали IV конгресу Міжнародної асоціації україністів (Одеса, 26–29 серпня 1999 р.). – К., 1996. – Кн. 1. – С.349–359.
162. *Заремба В.* Іван Манжура. – К., 1972.
163. *Засенко О.* Марко Вовчок. Життя, творчість, місце в історії літератури. – К., 1964.
164. *Захарчук З.* Франкова модель любовного трикутника (за п'єсою «Украдене щастя») // Наукові записки. Серія: Філологічні науки; (208). Кропивницький, 2024. С. 168–173.
165. *Земський Ю.* Людина у лещатах своєї епохи: Степан Руданський, випробування долі // Освіта, наука і культура на Поділлі. 2015. Т. 22. С. 392–402.
166. *Зеров М.* Анатоль Свидницький, його постать і твори // *Зеров М.* Твори: У 2 т. – К., 1990 – Т.2. – С.323–359.
167. *Зеров М.* “Досвітки” Літературна діяльність Куліша в 70–90-х рр.; Поетична діяльність Куліша // *Зеров М.* Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т.2. – С.204–212; 247–293.
168. *Зеров М.* Куліш: “Чорна рада” // *Зеров М.* Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т.2. – С.196–203.
169. *Зеров М.* Марко Вовчок; Марко Вовчок. Творчість; Критика про Марка Вовчка // *Зеров М.* Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т.2. – С.224–235.
170. *Зеров М.* Олекса Стороженко // *Зеров М.* Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т.2. – С.219–224.
171. *Зеров М.* “Непривітаний співець” (Я.Щоголів) // *Зеров М.* Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т.2. – С.294–323.
172. *Зеров М.* Українське письменство XIX ст. // *Зеров М.* Твори: У 2 т. – Т.2. – К., 1990.
173. *Зеров М.* Франко-поет // *Зеров М.* Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т. 2. – С.457–491.
174. *Злупко С.* Комедія “Майстер Чирняк” і світогляд І.Я.Франка // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті й матеріали. – Львів, 1968. – Вип. 3. – С.76–82.
175. *Зорич О.* Анатолій Свидницький // Нові імена в програмі з української літератури. – К., 1993. – С.70–77.

176. *Зубков В.* Михайло Старицький // *Старицький М.* Поетичні твори. Драматичні твори. – К., 1987.
177. *Зубков С.* Видатний байкар // *Глібов Л.* Байки. Поезії. – К., 1991. – С.5–24.
178. *Зубрицька М.* Смісл і абсурдність буття у поемі І.Франка “Мойсей” // *Сучасність.* – 1993. – №2. – С.110–115.
179. Іван Франко: дух, наука, думка, воля. Т. 1. Львів, 2008. Т. 2. Львів, 2010.
180. Іван Франко. “Зів’яле листя”: тексти, матеріали, дослідження. – Львів, 2007.
181. *Іванченко Р.* Іван Нечуй-Левицький. Нарис життя і творчості. – К., 1980.
182. *Івашиків В.* Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Нарис життя і творчості. Тернопіль, 2011.
183. *Івашиків В.* Пантелеймон Куліш і його “Чорна рада” // *Куліш П.* Чорна рада. Хроніка 1663 року. – К., 1991.
184. *Івашиків В.* Українська романтична драма 30 – 80-х років XIX ст. – К., 1990.
185. *Івашиків В.* Художня, літературознавча і фольклорна парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша. Львів, 2009.
186. *Івашиків В.* Українська романтична драма 30 – 80-х років XIX ст. – К., 1990.
187. *Ільницький М.* Все, що мав у житті...: Повесть І.Франка “Перехресні стежки” у світлі авторської особистості // *Жовтень.* – 1986. – №8. – С.105–116.
188. *Ільницький М.* Повесть “Перехресні стежки” і проблема художнього новаторства Івана Франка // Іван Франко і світова культура: Матеріали міжнар. симпозиуму ЮНЕСКО (Львів, 11–15 верес. 1986). – К., 1990. – Кн. 1. – С.256–259.
189. Індивідуальні стилі українських письменників XIX – початку XX ст.: 36 статей / За ред. М.Яценка. – К., 1987.
190. *Іщук А.* Олекса Стороженко // *Стороженко О.* Твори: У 2 т. – К., 1957. – Т.1.
191. *Йосипенко М.* Марко Лукич Кропивницький. – К., 1958.
192. *Калениченко Н.* Українська література XIX ст.: Напрями, течії. – К., 1977.
193. *Калинчук А.* Історичні романи І.Нечуя-Левицького: особливості поетики: Автореф. дис... канд. філол. наук. – К., 2001.
194. *Калинчук А.* Особливості характеротворення в історичних романах І.Нечуя-Левицького // *Слово і час.* – 2000. – №11. – С.26–31.
195. *Камінчук О.* Образний світ лірики Олени Пчілки // *Українська мова і література в школі.* – 1993. – №10. – С.56–58.
196. *Камінчук О.* Олена Пчілка: аспекти творчої діяльності // *Слово і час.* – 1999. – №6. – С.12–16.
197. *Карасевич В.* Образ Терентія Пузиря за комедією “Хазяїн” І.К.Карпенка-Карого // *Українська література в загальноосвітній школі.* – 2000. – №4. – С.33–36.
198. *Каспрук А.* Жанри лірики І.Франка // *Радянське літературознавство.* – 1979. – №7. – С.62–72.
199. *Каспрук А.* Жанр притчі в поезії І.Франка // *Українська мова і література в школі.* – 1978. – №8. – С.54–61.
200. *Каспрук А.* Талановитий майстер поетичного слова // *Щоголів Я.* Поезії. – К., 1958.
201. *Каспрук А.* Українська поема кінця XIX – початку XX ст. Ідеї, теми, проблеми жанру. – К., 1973.
202. *Каспрук А.* Філософські поеми І.Франка. – К., 1965.
203. *Каспрук А.* Яків Щоголев. – К., 1958.
204. *Кирилюк Є.* Вічний революціонер: Життя і творчість Івана Франка. – К., 1966.
205. *Кирилюк Є.* Марко Кропивницький // *Кирилюк Є.* Слово, віддане народові: Вибр. праці. – К., 1972. – С.151–176.
206. *Кирилюк Є.* Панас Мирний. – К., 1939.
207. *Кирилюк П.* “Доки сонце зійде, роса очі виїсть” М.Кропивницького: До цензур. та сцен. історії п’єси // *Українська література: Хрестоматія: 10 кл.* – Х., 2002. – С.262–263.
208. *Кирилюк П.* Марко Кропивницький. Життя і творчість. – К., 1968.
209. *Кирилюк П.* Марко Кропивницький. Літературний портрет. – К., 1985.
210. *Кирчів Р.* Комедії Івана Франка. – К., 1961.
211. *Кир’яничук Б.* Художній часопростір у романі І.Франка “Основи суспільності” // *Українське літературознавство.* Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1993. – Вип. 58. – С.105–110.
212. *Кисельов Й.* Драматургія І.Франка // *Слово про Великого Каменяря.* – К., 1956. – Т.1. – С.155–200.
213. *Кисельов Й.* Іван Франко. Поетична творчість // *Кисельов Й.* Література гарту й боротьби: Дослідження. – К., 1972. – С.294–402.
214. *Кисельов О.* Павло Грабовський. Життя і творчість. – К., 1959.
215. *Кислий Ф.* Вивчення байки в школі: Посібник для вчителів. – К., 1982.
216. *Кислий Ф.* З когорти корифеїв // *Українська мова і література в школі.* – 1979. – №4. – С.71–73.
217. *Клим’юк Ю.* Жанрові та стильові особливості віршованих притч Івана Франка // *Українське літературознавство.* Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1987. – Вип. 48. – С.72–77.

218. *Клим'юк Ю.* Лірика Івана Франка як система жанрів. – Чернівці, 2006.
219. *Кобижча Н.* Культурницька діяльність Бориса Грінченка: світоглядний аспект: монографія. Київ, 2017.
220. *Кобилецький Ю.* Творчість Івана Франка. – К., 1956.
221. *Ковбасенко Ю.* Філологічний аналіз оповідання Бориса Грінченка «Украла»// Дивослово. 1996. № 2. С. 45–46.
222. *Кодак М.* Лірична драма Івана Франка “Зів’яле листя”: поетика пролонгованого дослідження // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали міжнар. наук. конф. – Львів: Світ, 1998. – С.375–380.
223. *Козар Л.* Борис Грінченко як фольклорист. Київ, 2005.
224. *Колесник П.* Син народу. Життя і творчість Івана Франка. – К., 1957.
225. *Колесник П.* Степан Руданський // *Руданський С.* Співомовки. Переклади та переспіви. – К., 1985.
226. *Колесник П.* Степан Руданський. Літературний портрет. – К., 1971.
227. *Колесник П.* Творчість Леоніда Глібова // *Глібов Л.* Твори: У 2 т. – К., 1974. – Т.1.
228. *Коломієць В.* Добра і правди син: Старицький-драматург. – К., 1993.
229. *Коломієць Р.* Театр Саксаганського і Карпенка-Карого. – К., 1984.
230. *Комишанченко М.* Михайло Старицький. Літературний портрет. – К., 1968.
231. *Конончук М.* Образ християнського світу як історичне тло в романі “Гетьман Іван Виговський” І.Нечуя-Левицького // Література. Фольклор. Проблеми поетики. Зб. наук. праць. – Вип. 8. – К., Одеса, 2002. – С.138–149.
232. *Копиленко Н.* 3 історії «Словаря української мови Б. Грінченка» // Українська мова і література в школі. 1990. № 7. С. 60–63.
233. Корифеї українського театру: Матеріали про діяльність театру корифеїв: Зб. – К., 1982.
234. *Коржупова А.* Юрій Федькович: Літературний портрет. – К., 1963.
235. *Корнійчук В.* Давнє і нове. Монографія. Львів, 2024.
236. *Корнійчук В.* Жанрова своєрідність збірки “Із днів журби” І.Франка // З його духа печаттю...: Зб. наук. праць на пошану Івана Денисюка: У 2-х т. – Т.1. – Львів, 2001. – С.331–340.
237. *Корнійчук В.* Жанрова структура “Мого Ізмарагду” Івана Франка // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Зб. наук. праць Міжнар. наук. конф., присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.) – Львів, 1999. – Ч.1. – С.193–202.
238. *Корнійчук В.* Імпресіоністична лірика І.Франка // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті й матеріали. – Львів, 2003. – Вип. 66. – С.19–28.
239. *Корнійчук В.* Ліричний універсум Івана Франка: Горизонти поетики. – Львів, 2004.
240. *Корнійчук В.* “Мов органи в величному храмі...”. Контексти й інтертексти Івана Франка. Львів, 2007.
241. *Корнійчук В.* Ритміка збірки “Semper tūro” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті й матеріали. – Львів, 2001. – Вип. 64. – С.54–67.
242. *Корнійчук В.* Ритміка Франкових “ізмарагдів” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1993. – Вип. 58. – С.96–104.
243. *Корнійчук В.* “Тій формі й зміст най буде відповідний...” (змістовність ритміко-інтонаційної структури політичної лірики І.Франка) // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті й матеріали. – Львів, 1992. – Вип. 56. – С.110–118.
244. *Корнійчук В.* Універсум минулого й сучасного у циклі “На старі теми” І.Франка // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті й матеріали. – Львів, 1996. – Вип. 62. – С.130–139.
245. *Корнійчук В.* Франкова “Книга Кааф”. – Вісник Львівського університету. Серія філологічна: Франкознавство. – Львів, 2003. – Вип. 32. – С.50–58.
246. *Космеда Т.* Комунікативна компетенція Івана Франка. Львів, 2006.
247. *Костельник Г.* Плюси й мінуси в поезії Франка // *Костельник Г.* Ломання душ: 3 літературної критики. – Львів, 1923. – С.45–95.
248. *Кримський А.* Д[октор] Іван Франко. Огляд його двадцятип’ятилітньої діяльності // *Кримський А.* Твори: В 5 т. – К., 1972. – Т.2. – С.498–532.
249. *Кримський А.* Нові поетичні твори Степана Руданського. Передне слово // *Кримський А.* Твори: У 5 т. – К., 1972. – Т.2. – С.373–379.
250. *Кримський А.* Чому Олекса Стороженко покинув писати по-українськи? (Пам’яті О.Я. Кониського) // *Кримський А.* Твори: В 5 т. – К., 1972. – Т.2. – С.545–548.
251. *Криса Б.* “Мій Ізмарагд” як образ поетичної свідомості Івана Франка // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали міжнар. наук. конф. – Львів, 1998. – С.393–396.
252. *Крутікова Н.* Сторінки творчого життя (Марко Вовчок в житті і праці). – К., 1965.
253. *Крутікова Н.* Творчість І.С.Нечуя-Левицького (статті та матеріали). – К., 1961.

254. *Крушельницький А.* Іван Франко (поезія). – Коломия, 1909.
255. *Крушельницький А.* На вершинах поетичної творчості: (З приводу поеми “Мойсей” і збірки “Semper tūro”) // *Крушельницький А.* Літературно-критичні нариси. – Станіслав, 1908. – С.1–56.
256. *Куліш П.* Взгляд на малороссийскую словесность по случаю выхода в свет книги “Народні оповідання Марка Вовчка” // *Куліш П.* Твори: У 2 т. – К., 1989. – Т.2. — С.477–484.
257. *Куліш П.* Первоцвіт Щоголева і Кузьменка (Слово од іздателя) // *Куліш П.* Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т.2. – С.512–514.
258. *Кутковець К.* Історія написання повісті “Основи суспільності” // Іван Франко. Статті і матеріали. – Львів, 1955. – 36. 4. – С.125–135.
259. *Кутковець К.* Сюжетна лінія Олімпії Торської в “Основах суспільності” (до питання майстерності образу) // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1988. – Вип. 50. – С. 53–59.
260. *Куца Л.* До проблеми міжсуб’єктних відносин у поезії І.Франка (“Із днів журби”, “Semper tūro”) // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 2001. – Вип. 64. – С.68–76.
261. *Куца Л.* Поезія Івана Франка періоду “днів журби”: структура образу ліричного героя // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали міжнар. наук. конф. – Львів, 1998. – С.404–409.
262. *Куца О.* Типологічна спорідненість повісті І.Микитенка “Дитинство Гавриїла Кириченка” та оповідань І.Франка про дітей // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1988. – Вип. 52. – С.81–86.
263. *Ласло-Куцюк М.* Текст і інтертекст в художній творчості Івана Франка. Бухарест, 2005.
264. *Левчик Н.* Історична проза М.Старицького: далекі образи – близькі ідеї // Слово і час. — 1990. – № 12.
265. *Левчик Н.* Поезія М.П.Старицького (жанрові та образно-стильові особливості). – К., 1990.
266. *Левчик Н.* Повернення з небуття: Романи “Молодість Мазепи” і “Руїна” в контексті світоглядно-естетичних концепцій історичної прози М. Старицького // *Старицький М.* Молодість Мазепи. Руїна. – К., 1997.
267. *Легкий М.* Проза Івана Франка: поетика, естетика, рецепція в критиці. Львів, 2021.
268. *Легкий М.* Форми художнього викладу в малій прозі Івана Франка. – Львів, 1999.
269. *Легкий М.* Художня проза Олени Пчілки // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: збірник наукових праць. Львів, ІУ, 2012. Вип. 21: Scripta Manent. Ювілейний збірник на пошану Б. Якимовича. С. 483–491.
270. *Лесик В.* Із спостережень над ритмікою поезій Якова Щоголева // Питання художньої майстерності. – Львів, 1958. – С.76–88.
271. *Лесик В.* Патріотична поема Івана Франка “Мойсей” (художня структура твору) // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Зб. наук. праць Міжнар. наук. конф., присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті. – Львів, 1999. – Ч.1. – С.207–214.
272. *Лесин В.* Юрій Федькович: До 150-річчя від дня народження. – К., 1984.
273. *Лебедєв Ю., Кислий Ф.* Борис Грінченко // Нові імена в програмі з української літератури. – К., 1993. – С.58–69.
274. *Лобач-Жученко Б.* Літопис життя і творчості Марка Вовчка. – К., 1987.
275. *Мазепа В.* Культурологізм світогляду І. Франка. – К., 2004.
276. *М[яков]ей О.* Д-р Іван Франко // Зоря. – 1896. – №1.
277. *Маковей О.* Життєпис Осипа Юрія Гординського-Федьковича. – Чернівці, 2005.
278. *Маковська Ю.* Драма І. Франка «Учитель» на тлі суспільного життя Галичини кінця ХІХ ст. // Українська література в загальноосвітній школі. 2008. № 10. С. 2–6.
279. *Маланюк Є.* Франко незнаний // *Маланюк Є.* Книга спостережень. Фрагменти. – К., 1995. – С.66–74.
280. *Малярєнко Л.* Дитячий світ у творах І.Я.Франка: До вивчення в школі // Початкова школа. – 1981. – №8. – С.55–59.
281. Марко Вовчок в критиці: Збірник статей, рецензій, висловлювань. – К., 1955.
282. Марко Вовчок: Статті і дослідження. – К., 1985.
283. Марко Лукич Кропивницький: Зб. статей, спогадів і матеріалів. – К., 1955.
284. *Маркушевський П.* “Украдене щастя” Івана Франка серед творів світової драматургії подібної тематики // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1978. – Вип. 30. – С.35–41.
285. *Мельник Я.* Іван Франко й biblia aroscurpha. – Львів, 2006.
286. *Мельник Я.* ... І остатня часть дороги. Іван Франко: 1908–1916. Дрогобич, 2006.
287. *Мельник Я.* “Ізмаргадові” легенди Івана Франка: тексти й інтерпретації // Франкознавчі студії: Зб. наук. праць. – Дрогобич, 2002. – Вип. 2. – С.228–236.

288. **Мельник Я.** «Куліш у пеклі» Пантелеймона Куліша // *Мельник Я.* Апокрифічний код українського письменства. Львів, 2017. С. 117–132.
289. **Мельничук Б.** На вівтар України і людства // **Федькович Ю.** Твори. – Т.І.: Поезія. – Ч.1.: Лірика. – Чернівці, 2004.
290. **Мисюра О.** Олександр Кониський у громадсько-політичному і культурно-освітньому житті України (друга половина XIX ст.): Дис... канд. іст. наук. – Х., 2005.
291. **Михальчук О.** Об'єктивний тип романного мислення (Роман “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”) // Слово і час. – 1994. – №4–5. – С.22–26.
292. **Мікула О.** Творчість Олени Пчілки і фольклор. Монографія. Ужгород, 2011.
293. **Мірошниченко Л.** Олена Пчілка про світ дитини // Берегиня. – 1999. – Ч.3. – С.3–8.
294. Міфопоетичні образи а художньому світі Івана Франка (Ейдологічні нариси) / за наук. ред. Б. Тихолоза. Львів, 2007.
295. **Мищенко Л.** Етичні засади Франкових “ізмарagdів” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті й матеріали. – Львів, 1968. – Вип. 3. – С.41–46.
296. **Мишук Р.** Реалізм Панаса Мирного і проблема художньої розповіді // Проблеми історії та теорії реалізму української літератури XIX – поч. XX ст. – К., 1991.
297. **Мишук Р.** Про гуманізм творчості І.Нечуя-Левицького // Радянське літературознавство. – 1987. – №5.
298. **Мишук Р.** Українська оповідна проза 50–60-х років XIX ст. – К., 1978. – С.90–93, 97–98, 149–151, 227–232.
299. **Мишук Р.** Уроки історії – уроки моральності // **Нечуй-Левицький І.** Князь Єрмія Вишневецький. Гетьман Іван Виговський. – К., 1991.
300. **Мовчун А.** Леонід Глібов та його твори у шкільному вивченні // Дивослово. – 2000. – №2. – С.44–52.
301. **Мовчун А.** Степан Руданський. 1834 – 1873 // Українська мова та література. – 2002. – №23–24. – С.22–26.
302. **Мороз Л.** Марко Кропивницький // **Кропивницький М.** Драматичні твори. – К., 1990.
303. **Мороз М.** Автобіографічний елемент у ліричній драмі Івана Франка “Зів’яле листя” // Зап. НТШ. Праці філол. секції. – Львів, 1990. – Т.221. – С.108–122.
304. **Мороз О.** До генези й джерел “Мого Ізмарagду” Ів. Франка // Іван Франко. Статті і матеріали. – Львів, 1948. – 36. 1. – С.125–152.
305. **Моторнюк І.** “Прохідна, учнівська стаття” Івана Франка // Зб. праць кафедри української преси і Дослідницького центру історії західноукраїнської преси. – Львів, 2006. – Вип. 7.
306. **Мочульський М.** Іван Манжура, український поет і етнограф // **Мочульський М.** Погруддя з бронзи. Микола Цертелєв і Іван Манжура. – Львів, 1938. – С.85–181.
307. **Мочульський М.** “Semper tiro” // **Мочульський М.** Іван Франко: Студії та спогади. – Львів, 1938.
308. **Насенко М.** Іван Франко: тяжіння до модернізму. Київ, 2006.
309. **Наливайко Д.** Спільність і своєрідність: Українська література в контексті європейського літературного процесу. – К., 1988.
310. **Нахлік Є.** Віражі Франкового духу: Світогляд. Ідеологія. Література. Київ, 2019.
311. **Нахлік Є.** Загальноєвропейські ідейно-художні витоки і новаторство повісті Івана Франка “Захар Беркут” // Іван Франко і світова культура: Матеріали Міжнар. симпозіуму ЮНЕСКО (Львів, 11–15 верес. 1986). – К., 1990. – Кн. 1. – С.252–255.
312. **Нахлік Є.** П.Куліш в оцінці І.Франка // Літературознавство. Другий Міжнародний конгрес українців (Львів, 22 – 28 серпня 1993 р.): Доп. і повід. – Львів, 1993. – С.114–121.
313. **Нахлік Є.** Пантелеймон Куліш // **Куліш П.** Твори: У 2 т. – К., 1994. – Т.1. – С.5–36.
314. **Нахлік Є.** Пантелеймон Куліш: особистість, письменник, мислитель: У 2-х т. – К., 2007.
315. **Нахлік Є.** Українська романтична проза 20-60-х років XIX ст. – К., 1988.
316. **Неврлий М.** Філософські основи Франкового “Мойсея” // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали Міжнар. наук. конф. – Львів, 1998. – С.255–262.
317. **Недзвідський А.** Марко Вовчок. Семінарій. – К., 1981.
318. **Неділько В.** Пантелеймон Куліш // Нові імена в програмі з української літератури. – К., 1993. – С.5–37.
319. **Неживий О.** Вартовий рідного слова. (Життя і педагогічні погляди Б.Грінченка // Українська мова і література в школі. – 1990. – №10. – С.25–32.
320. **Неживий О.** Для рідного слова. Творча спадщина Б.Грінченка і проблеми національного виховання. Луганськ, 1994.
321. **Нечиталюк М.** Буковинський Кобзар. Літературно-критичний нарис. – Львів, 1963.
322. **Нечуй-Левицький І.** Українство на літературних позах з Московщиною. – Львів, 1998.
323. **Ніньовський В.** Поетичні форми Івана Франка. – Львів, 2000.
324. **Новаківська Л.** Подвижницька діяльність Олени Пчілки // Пам’ять століть. – 1998. – №3. – С.35–40.

325. **Новиков А.** Драми М.Кропивницького “Глитай, або ж Павук” і “Доки сонце сходить, роса очі виїсть”: Матеріали до уроку самостійного читання: 10 кл. // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – №7. – С.19–22.
326. **Новиков А.** “Скрутна доба” Марка Кропивницького // Українська мова і література в школі. – 2001. – №3. – С.81–83.
327. **Новиков А.** Тема злочину і покарання у драматургії М.Кропивницького // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – №3. – С.49–53.
328. **Новиков А.** Тема національного відродження України в духовній спадщині М.Кропивницького // Дивослово. – 2001. – №2. – С.17–19.
329. **Новиков А.** Художній універсум Марка Кропивницького. Монографія. Харків, 2006.
330. **Нудьга Г.** Українська балада. – К., 1970.
331. **Одарченко П.** Олена Пчілка і молодь // **Одарченко П.** Українська література... – С.67–78.
332. **Одарченко П.** Поет-громадянин // Українська література: 36. вибр. статей. – К., 1995. – С.17–45.
333. **Одарченко П.** Славна дочка українського народу Олена Пчілка // **Одарченко П.** Українська література: 36. вибр. ст. – К., 1995. – С.46–66.
334. **Олійник В.** Видатний діяч української культури // **Старицький М.** Вибрані твори. – К., 1967.
335. **Павличко Д.** “Зів’яле листя” Івана Франка // **Павличко Д.** Біля мужнього світла: Літературно-критичні статті, спогади, виступи. – К., 1988. – С.62–79.
336. **Павличко Д.** Поет лицарської гідності й правди // **Павличко Д.** Біля мужнього світла: Літературно-критичні статті, спогади, виступи. – К., 1988. – С.34–47.
337. **Павличко С.** Філософські поеми Івана Франка “Смерть Каїна”, “Похорон”, “Мойсей” і європейський романтизм // Іван Франко і світова культура: Матеріали міжнарод. симпозіуму ЮНЕСКО (Львів, 11–15 верес. 1986 р.). – К., 1990. – Кн. 1. – С.214–218.
338. Павло Грабовський у документах, спогадах, дослідженнях: Збірник. – К., 1965.
339. **Пазяк М.** Юрій Федькович і народна творчість. – К., 1974.
340. Пантелеймон Куліш і українське національне відродження: Доп. та повідомл. наук. конф., присв. 175-роковинам від дня народження письменника. – Х., 1995.
341. **Панченко В.** Павло Грабовський // Панченко В. Магічний кристал. Сторінки історії українського письменства. – Кіровоград, 1995. – С.29–76.
342. **Панченко В.** Поет революційного гарту: До 125-річчя від дня народження П.А.Грабовського. – К., 1989.
343. **Папуша І.** Орієнтальні джерела “Мого Ізмарагду” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1996. – Вип. 62. – С.140–143.
344. **Папуша І.** Символічна структура “Зів’ялого листя” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 2001. – Вип. 64. – С.33–43.
345. **Пархомик Р.** Поема Івана Франка “Мойсей” – твір неоромантизму? // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1993. – Вип. 58. – С.160–166.
346. **Пастух Б.** Борис Грінченко – безкомпромісний лицар національної ідеї. Луганськ, 2006.
347. **Пастух Т.** Поетичне мислення Івана Франка (за збіркою “Semper tigrus”). – Львів, 2003. .
348. **Пастух Т.** Романи Івана Франка. – Львів, 1998.
349. **Перепелиця П.** Про п’єсу І.Карпенко-Карого “Хазяїн” // **Карпенко-Карий І.** Хазяїн. – К., 1978. – С.143–148.
350. **Петлюра С.** І.Франко – поет національної чести // **Петлюра С.** Статті. – К., 1993. – С.89–108.
351. **Пивоваров М.** Майстерність психологічного аналізу. – К., 1960.
352. **Пивоваров М.** Проза Панаса Мирного 70-х років. – К., 1959.
353. **Пивоваров М.** Юрій Федькович. Життя і творчість. – К., 1954.
354. **Пилипенко О.** Ганна Барвінок: тематичний спектр. Навіщо нам «Праправнучка Баби Борця, або Що таке жіноча сила // Сучасність. 2006. № 2. С. 145–151.
355. **Пилипчук Р.** Іван Карпенко-Карий // **Карпенко-Карий І.** Драматичні твори. – К., 1989.
356. **Пільгук І.** Класична спадщина Бориса Грінченка // **Грінченко Б.** Твори: У 2 т. – К., 1963. – Т.1.
357. **Пільгук І.** Леонід Глібов (До 150-річчя з дня народження). – К., 1977.
358. **Пільгук І.** Марко Лукич Кропивницький // **Кропивницький М.** Твори: У 6 т. – К., 1958. – Т.1.
359. **Пільгук І.** Поетична творчість Бориса Грінченка // **Грінченко Б.** Поезії. – К., 1965.
360. **Пільгук І.** Поетична творчість П.Куліша // **Куліш П.** Поезії. – К., 1970. – С.3–48.
361. **Пільгук І.** Степан Руданський. Нарис життя і творчості. – К., 1956.
362. **Поважна В.** Павло Грабовський. Літературний портрет. – К., 1962.
363. **Поважна В.** Павло Грабовський: Семінарії. – К., 1966.
364. **Погребенник В.** Видатний майстер поетичного відображення старожитностей України (До 170-річчя від дня народження Якова Щоголева) // Народна творчість та етнографія. 1993. – №5–6. – С.13–19.

365. *Погребенник В.* Іван Карпенко-Карий (Тобілевич) (1845 – 1907) // Українська мова та література. – 1998. – №21–24 – С.38–40.
366. *Погребенник В.* Степан Руданський: (1834 – 1873) // Українська мова та література. – 1998. – №21–24. – С.29–30.
367. *Погрібний А.* Борис Грінченко. Нарис життя і творчості. – К., 1988.
368. *Погрібний А.* Борис Грінченко // *Грінченко Б.* Твори: У 2 т. – К., 1990. – Т.1.
369. *Погрібний А.* Борис Грінченко в літературному русі кінця XIX – початку XX ст. Питання ідейно-естетичної еволюції. – К., 1990.
370. *Погрібний А.* Борис Грінченко. Нарис життя і творчості. – К., 1988.
371. *Погрібний А.* «Чеснота новизни» Я. Щоголева // *Погрібний А.* Класики не зовсім за підручником. Київ, 2000. С 1–52.
372. *Погрібний А.* Яків Щоголев. Літературний портрет. – К., 1986.
373. *Пода О.* Олекса Стороженко: нарис життя і творчості. Вінниця, 2008.
374. *Пода О.* Польські джерела роману І.С.Нечуя-Левицького “Князь Єремія Вишневецький” // Вісник Запорізького університету: Зб. наук. праць. Філол. науки. – Запоріжжя, 2001. – №1. – С.95–99.
375. *Пода О.* Проблема трансформації історичної правди у творчості І.С.Нечуя-Левицького: Автореф. дис... канд. філол. наук. – Запоріжжя, 2000.
376. *Пода О.* Роль аплікаційних процесів в історичній романістиці І.С.Нечуя-Левицького // Актуальні проблеми літературознавства. Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, 1999. – Т.5. – С.17–27.
377. *Пода О.* Роман “Марко Проклятий” // Слово і час. – 1995. – №11–12. – С.23–27.
378. *Покотило К.* Оновлення стильової, розповідно-композиційної структури творів І.Франка із життя інтелігенції // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1990. – Вип. 54. – С.54–59.
379. *Поліщук Я.* Культурницька місія Бориса Грінченка // Дивослово. – 2007. – №7. – С.45–48.
380. *Поліщук В.* Художня проза Михайла Старицького: Проблематика й особливості поетики романів і повістей письменника: Монографія. – Черкаси, 2003.
381. *Попович М.* Історія української культури. – К., 2001.
382. *Працьовитий В.* Національна самобутність драматургії Івана Франка. – Львів, 2006.
383. *Працьовитий В.* Українська історична драматургія. Львів, 2009.
384. *Приходько І.* Неволья України у творах Панаса Мирного та Степана Руданського. – Тернопіль, 1995.
385. *Приходько І.* Поетика “Лешишиної челяді” І.Франка // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1988. – Вип. 52. – С.24–31.
386. *Приходько І.* Степан Руданський – поет національного болю // Дивослово. – 1999. – №4. – С.54–58.
387. *Приходько І.* Українська ідея у творчості І.Нечуя-Левицького. – Львів, 1998.
388. *Приходько І.* Українські класики без фальсифікацій.- Х.,1997. – С.60–84.
389. *Процюк С.* Драматургія Бориса Грінченка: Традиція і новаторство // Слово і час. – 1993. – №5. – С.17–21.
390. *Решетуха С.* “Марко Проклятий” – роман-експеримент (міфологічний аспект) // Слово і час. – 2006. – №9. – С.34–39.
391. *Рильський М.* Про поезію Степана Руданського // *Рильський М.* Слово про літературу. – К., 1974. – С.124–134.
392. *Рильський М.* Гордість української драматургії // *Рильський М.* Література і народна творчість. – К., 1956. – С.113–118.
393. *Рильський М.* Іван Франко – майстер художнього слова // *Рильський М.* Слово про літературу. – К., 1974. – С.150–169.
394. Розвиток жанрів в українській літературі XIX - початку XX ст.: Зб.статей /За ред. М. Яценка. – К., 1986.
395. *Руденко Н.* Вовки та ягнята. Ті та не ті... // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 1996. – №6. – С.36–38.
396. *Сабат Г.* Казки Івана Франка: особливості поетики. “Коли ще звірі говорили”. Дрогобич, 2006.
397. *Саєнко П.* Про ідейно-художню концепцію поеми І.Франка “Похорон” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1970. – Вип. 11. – С.39–40.
398. *Сайко М.* Поетика Івана Манжури // Радянське літературознавство. – 1965. – №7.
399. *Салига Т.* Франко – Каменяр. – Ужгород, 2007.
400. *Свербилова Т.* Уроки “Хазяїна” наприкінці 20 століття: (Матеріали не зовсім за підручником) // Слово і час. – 1998. – №3. – С.61–63.
401. *Святовець В.* “В дітей мені хотілось перелити свою душу...” // Київ. – 1995. – №6. – С.146–148.
402. *Святовець В.* Сіяч правди всенародної і братерства // *Грабовський П.* Вибр. твори: У 2 т. – К., 1985. – Т.1.

403. *Сеник Л.* До проблеми інтерпретації особи автора в художній творчості (“Зів’яле листя” І.Франка) // Вісник Львівського університету. Серія філологічна: Франкознавство. – Львів, 2003. – Вип. 32. – С.100–106.
404. *Сеник Л.* “Зів’яле листя” Івана Франка в контексті модернізму // Франкознавчі студії – Дрогобич: Вимір, 2001. – Вип. 1. – С.43–49.
405. *Сеник Л.* “Зів’яле листя” Івана Франка І.Франка: вічний образ любові // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1989. – Вип. 52. – С.48–55.
406. *Сеник Л.* Студії ліричної драми Івана Франка “Зів’яле листя”. Львів, 2007.
407. *Сеник Л.* Філософські мотиви “Зів’ялого листя” Івана Франка // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1988. – Вип. 50. – С.18–24.
408. *Сербенська О.* Мовний світ Івана Франка. Львів, 2006.
409. *Середа В.* Витоки стильової манери видатного прозаїка // Радянське літературознавство. – 1988. – №11.
410. *Сиваченко М.* Анатолій Свидницький і зародження соціального роману в українській літературі. – К., 1962.
411. *Сиваченко М.* Корифей української прози. – К., 1967.
412. *Сиваченко М.* Олександр Кониський // *Кониський О.* Оповідання. Повість. Поетичні твори. – К., 1990.
413. *Сиваченко М.* Олександр Кониський і його проза // *Кониський О.* Вибрані твори. – К., 1986.
414. *Сиваченко М.* Студії над гуморесками Степана Руданського. – К., 1979.
415. *Сиваченко М., Деко О.* Леонід Глібов: Дослідження. Матеріали. – К., 1969.
416. *Сидоренко В.* Робота з текстом комедії Івана Карпенка-Карого “Хазяїн” // Дивослово. – 1995. – №9. – С.38–40.
417. *Скоць А.* До генези поеми І.Я.Франка “Мойсей” // Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1965. – 36. 12.
418. *Скоць А.* “Засяєш у народів вольних колі...” (Франків пролог до “Мойсея”) // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті та матеріали. – Львів, 1988. – Вип. 52. – С.31–41.
419. *Скоць А.* Легенди віків і поема І.Я.Франка “Мойсей” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті й матеріали. – Львів, 1968. – Вип. 3. – С.104–112.
420. *Скоць А.* Повість Івана Франка “Захар Беркут” // Українська мова і література в школі. – 1970. – №11. – С.15–21.
421. *Скоць А.* Поеми Івана Франка. – Львів, 2002.
422. *Скоць А.* “Я ж весь вік свій, весь труд тобі дав...” (До характеристики образу Мойсея) // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1969. – Вип. 7. – С.135–140.
423. *Скрипник І.* Іван Карпенко-Карий. Літературний портрет. – К., 1960.
424. *Слапчук В.* Національна ментальність у співомовках Степана Руданського // Дивослово. – 1994. – №9. – С.59–60.
425. *Слоньовська О.* “Гетьмани, гетьмани, якби-то ви встали...”: (Аналіз роману П.Куліша “Чорна рада”) // Дивослово. – 1994. – №12. – С.11–16.
426. *Слоньовська О.* «Чи думав Байда про такого внука, що зрадить славу прадіда свого». Князь Єрмія Вишневецький // Українська мова і література в школі. 1990. № 12.
427. *Слюсар А.* Про психологізм у “Чорній раді” П.О.Куліша // Літературознавство: Матеріали IV конгресу Міжнародної асоціації україністів (Одеса, 26–29 серпня 1999 р.). – К., 1996. – Кн. 1. – С.328–334.
428. *Сокирко Л.* М.П.Старицький. Критико-біографічний нарис. – К., 1960.
429. *Сохацька Є.* Т.Г.Шевченко і А.П.Свидницький: Типологічне зіставлення повісті “Близнець” Т.Г.Шевченка і роману “Люборацькі” А.П.Свидницького // Т.Г.Шевченко і Поділля: Тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т.Г.Шевченка: У 2 ч. – Кам’янець-Подільський, 1989. – Ч.2. – С.23–26.
430. *Сохацька Є.* Феномен Марка Вовчка // Дивослово. 2013. № 12. С. 45–51.
431. *Степанішин Ю.* Розвиток українського байкопису: Від Г.Сковороди до Л.Глібова // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 2000. –№3. – С.58–62.
432. *Стеценко Л.* Карпенко-Карий (І.К.Тобілевич). Життя і діяльність. – К., 1957.
433. *Стеценко Л.* І.Карпенко-Карий його комедії // *Карпенко-Карий І.* П’єси. – К., 1982. – С.5–20.
434. *Стринаглюк М.* Принципи середньовічного художнього мислення в “Моєму Измарагді” Івана Франка : відповідність традиції // Молода нація. Альманах. – 1999. – №13. – С.160–167.
435. *Сумцов Н.* И.И.Манжура как поэт и этнограф // *Сумцов Н.* Из украинской старины. – Харьков, 1905. – С.114–137.
436. *Сюндюков І.* На порозі вибору. Історична проза Івана Нечуя-Левицького // День. – 2005. – 7 жовт.
437. *Тараненко М.* Марко Вовчок: Літературний портрет. – К., 1958.
438. Творчість І.Карпенка-Карого: слово і дія через віки: Зб. наук.-метод. праць / Київський національний ун-т театру, кіно і телебачення ім. І.К.Карпенка-Карого. – К., 2005.

439. *Тихолоз Б.* Від алегорії до символу (філософсько-поетичний тайнопис циклу Івана Франка “Excelsior!”) // *Визвольний шлях*. – 2002. – Кн. 11. – С.88–104.
440. *Тихолоз Б.* Ерос versus Танатос (філософський код “Зів’ялого листя”). – Львів, 2004.
441. *Тихолоз Б.* З погляду людяності: Моральна філософія Франкового “Паренетікону” // *Дивослово*. – 2004. – № 11. – С.62–68.
442. *Тихолоз Б.* Зрада як самогубство: етико-антропологічні аспекти поетичної філософії Івана Франка // *Сіверянський літопис*. – 2002. – №5. – С.84–96.
443. *Тихолоз Б.* Психодрама Івана Франка в дзеркалі рефлексійної поезії (студії). – Львів, 2005.
444. *Тихолоз Б.* Філософська лірика Івана Франка. Діалектика поетичної рефлексії. Львів, 2009.
445. *Тихолоз Б.* Франко як текст: досліди і досвіди. Львів, 2021.
446. *Тихолоз Н.* Казкотворчість Івана Франка (генологічні аспекти). – Львів, 2005.
447. *Ткачук М.* Жанрова структура романів Івана Франка. – Тернопіль, 1996.
448. *Ткачук М.* Естетична концепція дійсності в бориславському циклі творів І.Я.Франка (монографічне дослідження). – Тернопіль, 1992.
449. *Ткачук М.* Концепт натуралізму і художні шукання в “Бориславських оповіданнях” Івана Франка. – Тернопіль, 1997.
450. *Ткачук М.* Лірика Івана Франка. – Тернопіль, 2006.
451. *Ткачук М.* Наративна своєрідність прозових творів Юрія Федьковича // *Українська мова і література в школі*. 2006. № 8. С. 59–63.
452. *Ткачук М.* Парадигма світу збірки “Semper tigo” Івана Франка. – Тернопіль, 1997.
453. *Ткачук М.* Романтичний світ творів Пантелеймона Куліша. Тернопіль, 2014.
454. *Ткачук М.* Художній світ збірки “3 вершин і низин” Івана Франка: Навчальний посібник. – Донецьк, 1997.
455. *Тобілевич С.* Мої стежки і зустрічі. – К., 1957.
456. *Тодчук Н.* Роман Івана Франка “Для домашнього огнища”: простір і час. – Львів, 2002.
457. *Топська Н.* Батько українського театру. Київ, 2017.
458. *Турган О.* «Боровся я за щастя для людини...» // *Література. Діти. Час: Збірник літературно-критичних статей про дитячу літературу*. Київ, 1976. Вип. 13. С. 103–108.
459. *Українка Леся.* Малорусские писатели на Буковине // *Українка Леся*. Збір. творів: У 12 т. – К., 1975–1979. – Т.8. – С.62–75.
460. Українська дожовтнева байка. – К., 1966.
461. Українська література в портретах і довідках: Давня література – література XIX ст. – К., 2000.
462. Українська літературна енциклопедія / Гол. редкол. І.Дзверін. Т.1, 2, 3. –К., 1988-1995.
463. Українська літературознавча думка в Галичині за 150 років: Хрестоматія / Л. Сенік (ред.) – Львів, 2002. – Т.1.
464. Український драматичний театр: Нариси історії: У 2 т. – Т.1: Дожовтневий період. – К., 1967.
465. Українські літературні альманахи і збірники XIX – початку XX ст.: Бібл. Показчик / І.Бойко. – К., 1967.
466. Українські письменники: Біо-бібліографічний словник: У 5 т. - К., 1963.- Т. 2-3.
467. *Ушкалов Л.* Реалізм – це есхатологія: Панас Мирний. Харків, 2012.
468. *Филипович П.* Генеза Франкової легенди “Смерть Каїна” // *Филипович П.* Літературно-критичні статті. – К., 1991.
469. *Филипович П.* Шляхи Франкової поезії // *Филипович П.* Літературно-критичні статті. – К., 1991. – С.61–94.
470. *Франко І.* Анатоль Патрикійович Свидницький (Уваги до його “Люборацьких”) // *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.27. – С.7–8.
471. *Франко І.* До студій над Ст. Руданським // *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.28. – С.219–221.
472. *Франко І.* Життя і побут сучасного селянина на Вкраїні і у Франції // *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.26. – С.61–73.
473. *Франко І.* Іван Тобілевич (Карпенко-Карий) // *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.37. – С.374–380.
474. *Франко І.* Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Драми і комедії. Том I. // *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.31. – С.11.
475. *Франко І.* Література, її завдання і найважливіші ціхи // *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.26. – С.5–14.
476. *Франко І.* Марія Маркович (Марко Вовчок). Посмертна згадка // *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.37. – С.276–279.
477. *Франко І.* Михайло П[етрович] Старицький // *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.33. – С.230–277.

478. **Франко І.** Молода Україна. Провідні ідеї й епізоди. – Львів, 1910. – Ч.1.
479. **Франко І.** Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 року // **Франко І.** Твори: У 50 т. – Т. 41. – К., 1984.
480. **Франко І.** Олександр Яківлевич Кониський (18 серпня 1836 – 12 грудня 1900) // Мозаїка. Із творів, що не ввійшли до Зібр. тв. У 50 т. – К., 1976–1986. – Львів, 2001. – С.148–150.
481. **Франко І.** Осип-Юрій Федькович // **Франко І.** Зібр. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.27. – С.37–39.
482. **Франко І.** Перше повне видання творів Федьковича // **Франко І.** Зібр. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.33. – С.116–136.
483. **Франко І.** Про життя і діяльність Олександра Кониського // Мозаїка. Із творів, що не ввійшли до Зібр. тв. У 50 т. – К., 1976–1986. – Львів, 2001. – С.122–147.
484. **Франко І.** Хто такий “Лис Микита” і відки родом? // **Франко І.** Зібр. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.4. – С.58–67.
485. **Франко І.** Хуторна поезія П.А.Куліша // **Франко І.** Зібр. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.26. – С.161–179.
486. **Франко І.** Ювілей Івана Левицького (Нечуя) // **Франко І.** Зібр. творів: У 50 т. – К., 1976–1986. – Т.35. – С.370–376.
487. **Франко З.** Мова інтимної лірики Івана Франка // Мовознавство. – 1985. – №5. – С.30–36.
488. **Франко Т.** “Лис Микита” // **Франко Т.** Про батька: Статті. Оповідання. Спогади. – К., 1966. – С.87–93.
489. **Фурсова Л.** Мистецькі паралелі: Мольєр. «Міщанин-шляхтич» – Карпенко-Карий. «Мартин Боруля»: Компаративний ідейно-тематичний аналіз // Зарубіжна література в навчальних закладах. 2004. № 4.
490. **Хамардюк М.** “Мій “Хазяїн” не єсть Терещенко” // Слово і час. – 1993. – №6. – С.58–59.
491. **Хоменко Б.** Народні джерела творчості Марка Вовчка: На матеріалах української прози. – К., 1977.
492. **Хороб С.** «Драма – моя стародавня страсть...» (Драматургія і театр Івана Франка). Івано-Франківськ, 2016.
493. **Хорунжий Ю.** Олена Пчілка: Горда жіноча душа // **Хорунжий Ю.** Шляхетні українки. – К., 2003. – С.5–22.
494. **Хропко П.** Анатолій Свидницький // **Свидницький А.** Роман, оповідання, нариси. – К., 1985. – С.5–26.
495. **Хропко П.** Громадський пафос лірики Михайла Старицького // Дивослово. – 1997. – №11. – С.49–52.
496. **Хропко П.** Гуманістичний пафос дитячих оповідань Бориса Грінченка // Література. Діти. Час. 1987: 36. – К., 1987. – Вип. 12. – С.69–79.
497. **Хропко П.** Дилогія Бориса Грінченка (“Серед темної ночі”, “Під тихими вербами”): До вивчення творчості письменника в 10-му класі // Дивослово. – 1997. – №2. – С.33–36.
498. **Хропко П.** Керманіч української культури: Матеріали до факультативного заняття “Михайло Старицький” // Українська мова і література в школі. – 1991. – №10. – С.36–42.
499. **Хропко П.** “Крик болю і туги за рідною Україною” (Поезія П.Грабовського) // Дивослово. – 1998. – №5. – С.50–51.
500. **Хропко П.** Нерозквітлий таланти (До 150-річчя з дня народження А.Свидницького) // Дніпро. – 1984. – №8. – С.122–124.
501. **Хропко П.** Олекса Стороженко і його літературна спадщина // **Стороженко О.** Марко Проклятий: Повість. Оповідання. – К., 1989.
502. **Хропко П.** Проза Бориса Грінченка // **Грінченко Б.** Вибрані твори. – К., 1987. – С.5–17.
503. **Хропко П.** Проза Олександра Кониського // Дивослово. – 1996. – №1. – С.10–13.
504. **Хропко П.** Романи І.Нечуя-Левицького з життя інтелігенції // Українська мова і література в школі. – 1988. – №11. – С.3–10.
505. **Хропко П.** Творчість Олекси Стороженка в контексті української прози і літературно-критичної думки // Радянське літературознавство. – 1988. – №9. – С.16–23.
506. **Челецька М.** Номеносфера поезії Івана Франка (поетика заголовків, присвят, епіграфів). Львів, 2007.
507. **Черкаський В.** Панас Мирний. Біографія. – К., 1973.
508. **Черкаський В.** Художній світ Панаса Мирного. – К., 1989.
509. **Чижевський Д.** Історія української літератури (від початків до доби реалізму). – Тернопіль, 1994.
510. **Чопик Р.** Вовчок // Слово і час. – 2007. – №8. – С.3–14.
511. **Чопик Р.** Ессе Ното: Добра звістка від Івана Франка. – Львів: Львівське відділення Ін-ту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2002.
512. **Чорний С.** Карпенко-Карий і театр. – Мюнхен; Нью-Йорк, 1978.
513. **Цеглинський Г.** Іван Франко. “З вершин і низин”. Зб. поезій. Львів, 1887 // Зоря. – 1887. – №13–14.

514. **Цапенко І.** Про художні особливості повістей Івана Франка // Дослідження творчості Івана Франка (випуск другий). – К., 1959.
515. **Цекюв Ю.** Степан Руданський. Нарис життя і творчості. – К., 1983.
516. **Цибаньова О.** Лаври і терни: Життєвий і творчий шлях М.Старицького.- К.,1996.
517. **Цуркан І.** Художні пошуки в українській історичній романістиці кінця ХІХ – початку ХХ ст. (історична белетристика Михайла Старицького) // Південний архів: Зб. наук. праць. Філолог. науки. – Херсон, 2006. – Вип. 32. – С.86–89.
518. **Шабліовський Є., Ставицький О.** Олена Пчілка // **Пчілка Олена.** Твори. – К., 1971.
519. **Шалата М.** Юрій Федькович. Життєвий і творчий шлях. – К., 1984.
520. **Шамрай А.** Українські оповідання Олекси Стороженка // **Стороженко О.** Твори: У 2 т.– Х.; К., 1927. – Т.1.
521. **Шанько Г.** Непідвладна забуттю: життя і творчість Олени Пчілки. Полтава, 1999.
522. **Шапоренко В.** До вершин поетичного синтезу // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1977. – Вип. 28. – С.27–34.
523. **Шаховський С.** Майстерність Івана Франка. – К., 1956.
524. **Шаховський С.** Франкові “Думи пролетарія” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 1966. – Вип. 1. – С.79–86.
525. **Швець А.** Злочин і катарсис. Кримінальний сюжет і проблеми художнього психологізму в прозі Івана Франка. – Львів, 2003.
526. **Швець А.** Модель дитячого світу у прозі Івана Франка // Дивослово. – 2005. – № 9. – С.53–57.
527. **Шевчук В.** Класик «розумного битопису» // **Свидницький А.** Люборацькі. Оповідання. Нариси. Київ, 2006. С. 5–46.
528. **Шевчук В.** Про “захмарених” героїв Івана Нечуя-Левицького, а також закон про тенденцію художнього твору і його мистецьку повновартність // **Нечуй-Левицький І.** Хмари. – К., 1993.
529. **Шевчук В.** Пчілка із поля літературного // **Шевчук В.** Дорога в тисячу років. Роздуми. Статті, есе. – К., 1990. – С.276–280.
530. **Шерех Ю.** Другий “Заповіт” української літератури // **Шерех Ю.** Третя сторожа. Література. Мистецтво. Ідеології. – К., 1993. – С.192–221.
531. **Шерех Ю.** Третя сторожа (Література. Мистецтво. Ідеології). – Балтімор – Торонто, 1991.
532. **Шкандрій М.** Денаціоналізація як трагедія: «Люборацькі» Анатолія Свидницького // **Шкандрій М.** В обіймах імперії: Російська і українська література новітньої доби. Київ, 2004. С. 236–246.
533. **Шмега К.** Дискурс маскуліності у прозі Івана Франка. Київ, 2022.
534. **Штогрин Д.** До еволюції світогляду Івана Франка: (“Смерть Каїна”) // Визвольний шлях. – 1961. – Кн.4. – С.309-318. – Кн.5. – С.449-460.
535. **Шубравський В.** Перед світанком (Про творчість письменника П.О.Куліша) // Вітчизна. – 1969. – № 9. – С.180–185.
536. **Шурапов В.** Марко Кропивницький та його спадкоємці: історичний нарис. Кіровоград, 2010.
537. **Шурат В.** Др Іван Франко // Франкознавчі студії. Зб. наук. праць. – Дрогобич, 2001. – Вип. 1. – С.173–180.
538. **Шурат В.** Поезія зівялого листя в виду суспільних завдань штуки (Прочитавши ліричну драму І.Франка “Зівяле листе”) // Франкознавчі студії. Зб. наук. праць. – Дрогобич, 2001. – Вип. 1 – С.189–203.
539. **Шурат С.** Повість Івана Франка “Борислав сміється” – Львів, 1966.
540. **Шурат С.** Повість Івана Франка “Петрії і Довбушуки” // Іван Франко. Статті і матеріали. – Львів, 1956. – Зб. 5. – С.191–215.
541. **Шурат С.** Рання творчість Івана Франка. – К., 1956.
542. **Юрій Федькович** в розвідках і матеріалах. – К., 1958.
543. **Якимович Б.** Іван Франко – видавець: Книгознавчі та джерелознавчі аспекти. Львів, 2006.
544. **Якимович Б.** “Лис Микита” і “Мойсей” Івана Франка: до питання генези ідеї українського профетизму // Схід. – 2006. – №(6)78. – С.74–77.
545. **Ярема Я.** До проблеми ідейного змісту “ліричної драми” Ів. Франка “Зів’яле листя” // Іван Франко. Статті і матеріали. – Львів, 1948. – Зб. 1. – С.91–123.
546. **Ярема Я.** Мойсей. Поема Івана Франка. Критична студія. – Тернопіль, 1912.
547. **Ярема Я.** Хронологія життя і творчості Івана Франка. Львів, 2006.
548. **Яременко В.** Нива його духовності // **Грінченко Б.** Зернятка. Вірші, поеми, оповідання. – К., 1989.
549. **Ящук І.** Юрій Федькович: цікаві сторінки творчості. – Чернівці, 1994.

XIV.ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

<http://lib.xata.lviv.ua/pidmohylnyj/index.html>

<http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
<http://www.ukrcenter.com>
<http://uk.wikisource.org/>
<http://chtyvo.org.ua/>
<http://poetry.uazone.net/>
<http://nauka.profi.net.ua>
<http://homes.chass.utoronto.ca>